

รายงานประเมินผล

การปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘

กลุ่มงานการมีส่วนร่วมของประชาชน กองแผนงานอาชญากรรม
สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

สง.รอง ผบ.ตร.(ปป.๑)
เลขที่รับ ๓๘๒
วันที่ ๑๕.๖.๕๙
เวลา ๑๖.๓๐น.

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สยศ.ตร.

โทร. ๐ ๒๒๐๕ ๓๑๖๙

ที่ ๐๐๐๗.๒๔/๖๑๐๕

วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง การประเมินผลการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจประจำปี
งบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘

เรียน ผบ.ตร. (ผ่าน รอง ผบ.ตร.(ปป ๑))

๑. เรื่องเดิม

บันทึกสั่งการ ตร. ลง ๑๐ ส.ค.๕๘ ท้ายหนังสือ สยศ.ตร. ที่ ๐๐๐๗.๒๔/๑๙๔๓ ลง ๒๐ ก.ค.๕๘
อนุมัติยุติการให้ วจ. ร่วมกับสถาบันทางวิชาการฯ ดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ฯ แต่ให้
ผอ. นำผลโครงการประเมินประสิทธิภาพสถานีตำรวจและความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของ
ตำรวจ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘ ของ ตร. และข้อมูลจากการตรวจติดตามผลการปฏิบัติงานตามแผน
การปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ฯ มาจัดทำรายงานประเมินผลการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ฯ ให้ ตร. ทราบต่อไป
(เอกสาร ๑)

๒. ข้อเท็จจริง

๒.๑ ผอ. ได้ประเมินผลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ฯ โดยจัดให้
ข้าราชการตำรวจเดินทางไปจับเคลื่อนการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ฯ
และจัดเก็บข้อมูลปัญหาอุปสรรคข้อขัดข้องจากเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ของทุกสถานี
ตำรวจและประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมาย ในพื้นที่ ก.๑ - ๙ และ ศชต. จำนวน ๑,๒๘๖ กลุ่มตัวอย่าง
และจัดเก็บข้อมูลจากประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายในพื้นที่ดังกล่าว จำนวน ๑๗๔ กลุ่มตัวอย่าง นำมา
วิเคราะห์ข้อมูลตามสถิติการวิจัย เพื่อดำเนินการตามสั่งการตามข้อ ๑

๒.๒ วจ. ได้จัดส่งรายงานฉบับสมบูรณ์โครงการประเมินประสิทธิภาพสถานีตำรวจและ
ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของตำรวจ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘ ซึ่งจัดทำโดย
รศ.พ.ต.อ.ดร.ประพนธ์ สหพัฒนา และคณะ ให้ ผอ. ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรม
การชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีประสิทธิภาพ (เอกสาร ๒)

๒.๓ ผอ. ได้นำข้อมูลจากข้อ ๒.๑ และ ๒.๒ มาบูรณาการจัดทำรายงานประเมินผล
การปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘
เพื่อนำเรียนเสนอ ตร.ทราบตามคำสั่ง รายงานประเมินผลการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ สรุปได้ดังนี้ (เอกสาร ๓)

- ๑) วัตถุประสงค์ของโครงการประเมินผลการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ฯ เพื่อศึกษาดังนี้
- การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
 - ความสำเร็จของการสร้างจิตสำนึกข้าราชการตำรวจในการปฏิบัติงานการมีส่วนร่วมฯ
 - ปัจจัยต่าง ๆ ที่เกื้อหนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ามามีส่วนร่วมฯ
 - นำผลการศึกษาไปพัฒนารูปแบบกิจกรรมการชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมฯ

/๒) จากการ...

๒) จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างข้าราชการตำรวจ

- ข้าราชการตำรวจชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง ๔๑ - ๕๐ ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีตำแหน่งรองสารวัตร เคยผ่านการอบรมหลักสูตรตำรวจชุมชน และมวลชนสัมพันธ์มาก่อน และมีความสมัครใจเข้าปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์
- ทักษะความรู้ในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ๓.๕๙ แสดงว่า ตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีทักษะความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์มาก
- การประสานงานกับประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ๓.๘๙ แสดงว่าตำรวจชุมชนสัมพันธ์ได้มีการประสานงานกับประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายมาก
- การประสานงานกับองค์กรที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ๓.๘๐ แสดงว่าตำรวจชุมชนสัมพันธ์ได้มีการประสานงานกับองค์กรที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นเพื่อขอความร่วมมือในการปฏิบัติงานมาก
- ความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายกับตำรวจชุมชนสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ ๓.๙๒ แสดงว่าประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายมีความสัมพันธ์อันดีกับตำรวจชุดชุมชนสัมพันธ์มาก
- งบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความเหมาะสมกับการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ ๒.๖๕ แสดงว่าตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีความคิดเห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรให้กับตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ปานกลาง
- มียานพาหนะและอุปกรณ์เพียงพอต่อการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ ๒.๔๐ แสดงว่า ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ามียานพาหนะและอุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์
- ผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์เพียงใด มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ ๓.๔๓ แสดงว่า ตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีความคิดเห็นว่าผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์มาก
- ประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ ๓.๘๒ แสดงว่าประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์มาก

กลุ่มตัวอย่างประชาชน

- ประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง ๕๑ ปีขึ้นไป จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น มีสถานภาพสมรส และประกอบอาชีพรับจ้าง
- ตำรวจชุมชนสัมพันธ์เข้ามาพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนในชุมชนเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ ๓.๙๗ แสดงว่าประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าจะพบเห็นตำรวจชุมชนสัมพันธ์เข้ามาพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนในชุมชนของตนบ่อยครั้งมาก

/- ตำรวจชุมชน...

- ดำรวจชุมชนสัมพันธ์ได้เข้ามาสอบถามปัญหาเกี่ยวกับความสงบสุขของชุมชน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ ๓.๘๙ แสดงว่า ประชาชนในชุมชนมีความคิดเห็นว่าเคยพบเห็นตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ได้เข้ามาสอบถามปัญหาเกี่ยวกับความสงบสุขของชุมชนของตนมาก

- ดำรวจชุมชนสัมพันธ์ได้ประชาคมหมู่บ้านเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ๓.๙๑ แสดงว่าประชาชนมีความคิดเห็นว่าตำรวจชุมชนสัมพันธ์ได้ประชุมประชาคมหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน/หมู่บ้านของตนเป็นจำนวนบ่อยครั้ง

- ปัญหาอาชญากรรมและปัญหาความไม่สงบสุขของชุมชนได้รับการแก้ไขมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ๓.๘๕ แสดงว่าประชาชนมีความคิดเห็นว่าปัญหาอาชญากรรมและปัญหาความไม่สงบสุขของชุมชน/หมู่บ้านได้รับการแก้ไขเป็นจำนวนมาก

- ประชาชนได้รับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมจากตำรวจชุมชนสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ๓.๙๘ แสดงว่าประชาชนมีความคิดเห็นว่าได้รับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมจากตำรวจชุมชนสัมพันธ์เป็นจำนวนมาก

- กิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ที่ตำรวจจัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อชุมชน มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ๔.๒๐ แสดงว่าประชาชนมีความคิดเห็นว่ากิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ที่ตำรวจจัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อชุมชนมาก

๓) ข้อเสนอแนะในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการชุมชนสัมพันธ์ฯ

เพื่อให้พัฒนารูปแบบกิจกรรมการชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้มีประสิทธิภาพสนองความต้องการของประชาชนในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและยั่งยืนนั้นมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๓.๑) การดำเนินการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย ตามแผนปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ฯ นั้น การดำเนินงานสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนควรดำเนินงานสร้างการมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตย คือ ส่วนราชการ องค์กรภาคเอกชน และประชาชนในชุมชนให้เป็นอย่างหนึ่งเดียวกันเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินการ

๓.๒) การดำเนินงานการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน สิ่งสำคัญหัวหน้าสถานีตำรวจจะต้องเป็นแกนนำในการสร้างการมีส่วนร่วมของข้าราชการตำรวจทุกสายงานในสถานีตำรวจให้มีจิตสำนึกในการปฏิบัติงานสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจก่อน แล้วจึงขยายงานการสร้างการมีส่วนร่วมไปสู่องค์กรภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน และประชาชน

๓.๓) การคัดเลือกหมู่บ้านเป้าหมายของสถานีตำรวจ ควรดำเนินการให้ข้าราชการตำรวจในสถานีตำรวจทุกฝ่ายและ กต.ตร.สถานีตำรวจ ร่วมกันพิจารณาคัดเลือกหมู่บ้านเป้าหมายเพื่อดำเนินการตามแผนปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ฯ แล้วคัดเลือกเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เหมาะสมมีความคุ้นเคยกับแกนนำของหมู่บ้าน/ชุมชนนั้น เป็นตำรวจชุมชนเพื่อสร้างความเป็นหุ้นส่วนของชุมชน สรรหาประชาชนในชุมชนมาทำหน้าที่อาสาสมัครตำรวจชุมชน แล้วพัฒนาให้เป็นหมู่บ้าน/ชุมชนตามโครงการตำรวจชุมชน โดยส่งเสริมพัฒนาให้เป็นสถานีตำรวจชุมชนแบบพลังประชาชน (Empowerment) ในโอกาสต่อไป

/๓.๔) การดำเนินการ...

๓.๔) การดำเนินการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อแก้ไขปัญหาในแต่ละหมู่บ้านเป้าหมายนั้น จะต้องมีการประสานการปฏิบัติและดำเนินงานในระบบไตรภาคี เพื่อให้องค์กรภาครัฐ องค์กรภาคเอกชนและประชาชนในชุมชนได้ทำงานร่วมกันเพื่อสร้างความสงบเรียบร้อยให้เกิดขึ้นในชุมชนตามความต้องการของชุมชน

๓.๕) การแก้ไขปัญหาในชุมชนนั้น ควรดำเนินการแบบการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุก เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาในชุมชน โดยใช้ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม อันเป็นองค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรม คือ ผู้กระทำผิด เหยื่อ และโอกาส เมื่อสถานการณ์ครบองค์ประกอบทั้ง ๓ ด้าน จึงจะทำให้เกิดอาชญากรรมขึ้น แต่เมื่อองค์ประกอบด้านใดด้านหนึ่งหายไป อาชญากรรมก็จะไม่เกิดขึ้น

๓.๖) การแก้ไขปัญหาในชุมชนให้เป็นไปตามข้อเสนอและมติของที่ประชุม ตำรวจไม่ควรเน้นแต่เพียงปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดเท่านั้น แต่เราดำเนินการแก้ไขปัญหาความสงบสุขในชุมชนร่วมกับองค์กรภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน และประชาชนในชุมชน

๓.๗) เป้าหมายสูงสุดของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมาย คือ การสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นในหมู่บ้านเป้าหมาย โดยจัดให้มีสถานีตำรวจชุมชนที่เป็นแบบพลังประชาชน คือ จัดทำโดยชุมชน เป็นของชุมชน และเพื่อประชาชนในชุมชน ซึ่งประชาชนจะเป็นเจ้าของกิจกรรมต่าง ๆ ในกิจการงานตำรวจด้วยตนเอง สามารถบริหารจัดการได้เอง โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นเพียงฝ่ายที่ให้การสนับสนุนเท่านั้น

๓. ข้อพิจารณา

เพื่อให้รายงานประเมินผลการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘ ได้มีการเผยแพร่เพื่อให้สถานีตำรวจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ประโยชน์ เห็นควรดำเนินการดังนี้

๓.๑ จัดพิมพ์รายงานประเมินผลการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจ เพื่อแจกจ่ายให้กับสถานีตำรวจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยใช้งบประมาณกิจกรรมการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘

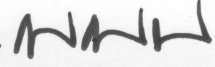
๓.๒ นำรายงานประเมินผลการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘ เผยแพร่ในเว็บไซต์ของ ตร. (www.thaicrimes.org) เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจและผู้ที่มีความสนใจนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ต่อไป

๔. ข้อเสนอ

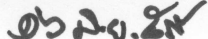
เห็นควรดำเนินการตามข้อ ๓ หรือเห็นควรประการใดขอได้โปรดสั่งการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

อธิบดีกรมตำรวจ จ.ต.

พล.ต.อ.
(พงศพัศ พงษ์เจริญ)

รอง ผบ.ตร.ปรท.ผบ.ตร.

พล.ต.ท.

(รุ่งฤทธิ์ ชุนทรทรัพย์)

ผบช.สยศ.ตร.

คำนำ

แผนปฏิบัติงานชุมชนชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘ กำหนดให้กองวิจัย รับผิดชอบดำเนินการประเมินผลร่วมกับสถาบันทางวิชาการหรือองค์กรอิสระ ประเมินผลการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจ ร่วมกับโครงการประเมินประสิทธิภาพสถานีตำรวจและความเชื่อมั่นต่อการปฏิบัติงานของตำรวจ แต่การจัดเตรียมงบประมาณค่าใช้จ่ายในการประเมินผลมีไม่เพียงพอ และกองแผนงานอาชญากรรมก็ไม่สามารถจัดหางบประมาณมาเพิ่มเติมได้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงสั่งการให้กองวิจัยและพัฒนางานการประเมินผลการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ฯ และให้กองแผนงานอาชญากรรมดำเนินการติดตามผลการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ โดยขับเคลื่อนแผนปฏิบัติงานฯ จัดเก็บข้อมูล รวบรวมปัญหาอุปสรรคข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน แล้วจัดทำรายงานประเมินผลการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจ นำเรียนสำนักงานตำรวจแห่งชาติทราบ กองแผนงานอาชญากรรม สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประเมินโครงการฯ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ตามแผนปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยจัดเก็บข้อมูลครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ ได้แก่ ประชาชนที่พักอาศัยในหมู่บ้าน/ชุมชน ที่สถานีตำรวจดำเนินการกิจการชุมชนสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘ จำนวนประชากร ๑๗๔ คน และเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ประจำสถานีตำรวจทุกสถานีตำรวจ จำนวนประชากร ๑,๒๘๖ คน

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ตามแผนปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ รวมทั้งระดับความสำเร็จของการสร้างจิตสำนึกของข้าราชการตำรวจทุกระดับในการปฏิบัติงานการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจ โดยภาพรวมของผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนข้อเสนอแนะต่าง ๆ นำมาวิเคราะห์ วางแผนและกำหนดนโยบาย แนวทางในการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ตำรวจในงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ได้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณกลุ่มเป้าหมายในการจัดเก็บข้อมูล ได้แก่ ประชาชนที่พักอาศัยในหมู่บ้าน/ชุมชน ที่สถานีตำรวจดำเนินกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์และเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีตำรวจ ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี รวมถึงบุคคลผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีได้เอื้อนามมา ณ โอกาสนี้ ที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์จนทำให้โครงการประเมินผลการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

กองแผนงานอาชญากรรม
สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ
พฤษภาคม ๒๕๕๘

๒
สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
บทที่ ๑	บทนำ
	๑.๑ หลักการและเหตุผล ๑
	๑.๒ วัตถุประสงค์ ๑
	๑.๓ ขอบเขตการวิจัย ๑
	๑.๔ ประโยชน์ที่จะได้รับ ๒
	๑.๕ นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย ๒
บทที่ ๒	การทบทวนวรรณกรรม
	๒.๑ ประวัติความเป็นมาของตำราวิจัยชุมชนกับงานชุมชนสัมพันธ์ ๕
	๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ๗
	๒.๓ รูปแบบตำราวิจัยชุมชนสัมพันธ์ในปัจจุบัน ๑๕
	๒.๔ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ๒๔
	๒.๕ งานศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง ๔๓
	๒.๖ กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย ๕๕
บทที่ ๓	วิธีการดำเนินการวิจัย
	๓.๑ การวิจัยเชิงปริมาณ ๕๖
	๓.๒ นิยามเชิงปฏิบัติการ ๕๘
	๓.๓ วิธีการดำเนินการวิจัย ๕๙
บทที่ ๔	ผลของการวิจัย
	๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างข้าราชการตำรวจ ๖๐
	๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างประชาชน ๗๗
บทที่ ๕	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ
	๕.๑ สรุปผลการศึกษาวิจัย ๘๗
	๕.๒ อภิปรายผลการศึกษา ๙๑
	๕.๓ สรุปแนวทางการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ ๙๗
	๕.๔ ข้อเสนอแนะในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการชุมชนสัมพันธ์ ๙๙
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก ก	แผนปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชนประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘
ภาคผนวก ข	แบบสอบถามโครงการประเมินผลการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ ปี ๒๕๕๘ (สำหรับตำรวจ)
ภาคผนวก ค	แบบสอบถามโครงการประเมินผลการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ ปี ๒๕๕๘ (สำหรับประชาชน)

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

ตามยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๖๔ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การมีส่วนร่วมของประชาชนและเครือข่ายการปฏิบัติงานของตำรวจ มีเป้าประสงค์เพื่อให้ประชาชนและชุมชน มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมากที่สุด โดยเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในชุมชน และมีแนวทางดำเนินการเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายโดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ตามหลักการที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗ และหลักการตำรวจชุมชน (Community policing) โดยบูรณาการแผนงาน กิจกรรม โครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติดำเนินการ เช่น กิจกรรม คณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ (กต.ตร.) ในระดับต่างๆ อาสาสมัครตำรวจบ้าน พนักงานรักษาความปลอดภัยภาคเอกชน และอื่นๆ ให้มีความสอดคล้องและกำหนดจุดเชื่อมโยงปรับแก้ไขระบียบฯ เกี่ยวข้องที่ไม่เอื้อต่อการดำเนินงานให้หน่วยงานมีความคล่องตัวต่อการปฏิบัติ และมีการประเมินผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม สร้างการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน แสวงหาความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่ที่รับผิดชอบ โดยเป็นแกนนำในการสร้างเครือข่ายป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมภายในชุมชน ดังนั้น กองแผนงานอาชญากรรม สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงได้จัดทำโครงการประเมินผลการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘ ขึ้น เพื่อติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน แล้วจัดทำรายงานเสนอผู้บังคับบัญชาและหน่วยที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้นำข้อมูลมาใช้ประกอบการปรับปรุงแผนการปฏิบัติงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ตามแผนปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จของการสร้างจิตสำนึกของข้าราชการตำรวจทุกระดับในการปฏิบัติงานการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจ

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาปัจจัยต่างๆ ทั้งปัจจัยแวดล้อมภายนอก ปัจจัยแวดล้อมภายใน ปัจจัยเกื้อหนุน และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อระดับความสำเร็จของการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘

๑.๒.๔ เพื่อนำผลการศึกษาไปพัฒนารูปแบบกิจกรรมการชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีประสิทธิภาพ

๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านประชากร

๑.๔.๑.๑ ประชาชนที่พักอาศัยในหมู่บ้าน/ชุมชน ที่สถานีตำรวจดำเนินการกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ กองบัญชาการละ ๒๐ คน

๑.๔.๑.๒ เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ทั่วประเทศ ประจำสถานีตำรวจ
แห่งละ ๑ คน

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาครั้งนี้จะทำการศึกษารอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ ในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค
๑ - ๙ (ภ.๑ - ๙) และศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศชต.)

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านเนื้อหา

๑.๔.๓.๑ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการป้องกันและปราบปราม
อาชญากรรม ตามแผนปฏิบัติการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘
๑.๔.๓.๑.๑ การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมในระดับบุคคลและ
ครอบครัว

๑.๔.๓.๑.๒ การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมในระดับชุมชน
๑.๔.๓.๒ ระดับความสำเร็จของการสร้างจิตสำนึกปรับทัศนคติของข้าราชการตำรวจ
ทุกระดับในการปฏิบัติงานการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจ

๑.๔.๓.๓ ศึกษาปัจจัยแวดล้อมภายนอกและภายใน ปัจจัยเกื้อหนุน และปัจจัยที่เป็น
อุปสรรคที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์

๑.๔.๓.๔ นำผลการศึกษาไปพัฒนารูปแบบกิจกรรมการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ให้
มีประสิทธิภาพ

๑.๔.๔ ด้านเวลา

ดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในเดือนพฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๙

๑.๔ ประโยชน์ที่จะได้รับ

๕.๑ ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการป้องกันและปราบปราม
อาชญากรรม ตามแผนปฏิบัติการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘

๕.๒ ทราบถึงระดับความสำเร็จของการสร้างจิตสำนึกของข้าราชการตำรวจทุกระดับ ในการ
ปฏิบัติงานการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจ

๕.๓ ทราบถึงปัจจัยต่างๆ ทั้งปัจจัยแวดล้อมภายนอก ปัจจัยแวดล้อมภายใน ปัจจัยเกื้อหนุน
และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคที่ส่งผลต่อระดับความสำเร็จของการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการชุมชนและ
มวลชนสัมพันธ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘

๕.๔ นำผลการศึกษาไปพัฒนารูปแบบกิจกรรมการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ให้มี
ประสิทธิภาพ

๑.๕ นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

อาชญากรรม หมายถึง การกระทำที่เป็นความผิดต่อกฎหมายที่มีโทษทางอาญาและการ
กระทำนั้นส่งผลกระทบต่อประชาชนหรือสังคมโดยรวม โดยบุคคลที่ได้กระทำผิดนั้นต้องได้รับโทษทางอาญา

การป้องกันอาชญากรรม หมายถึง การดำเนินการใดๆ หรือการใช้วิธีการใดๆ เพื่อลดโอกาสในการเกิดอาชญากรรม และเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม

การปราบปรามอาชญากรรม หมายถึง การดำเนินการใดๆ เพื่อติดตามจับกุมหรือนำตัวบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมายเพื่อให้เกิดความเช็ดหลาย

ลักษณะชุมชน หมายถึง สภาพแวดล้อมทางกายภาพของบ้านเรือน และบ้านพักของกลุ่มตัวอย่างตั้งอยู่ ซึ่งได้แก่ชุมชนแบบแฟลต ชุมชนแออัด ชุมชนแบบตลาดหรือย่านธุรกิจ

ชุมชน หมายถึง กลุ่มประชาชนที่มีภูมิลำเนาพักอาศัย หรือประกอบกิจการในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจนครบาลหรือสถานีตำรวจภูธรนั้น

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในชุมชน/หมู่บ้านเป้าหมายในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของสถานีตำรวจที่ดำเนินงานตามแผนชุมชนสัมพันธ์

งานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ หมายถึง งานที่ตำรวจได้กระทำเพื่อให้บุคคล หรือกลุ่มบุคคลในสังคมหรือชุมชนต่าง ๆ เกิดการรวมตัว มีความสัมพันธ์ผูกพันต่อกัน ร่วมมือช่วยเหลือสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจและเป็นการดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นกระบวนการเข้าใจในปัญหาซึ่งกันและกัน ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะปัญหาอาชญากรรม เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในชุมชนหรือสังคมนั้นๆ

ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ หมายถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจที่จัดขึ้นเพื่อจุดมุ่งหมายในการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกันระหว่างประชาชนกับตำรวจในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและปัญหาอื่น ๆ อันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของสังคม

ตำรวจชุมชน หมายถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ผ่านการคัดเลือกตามขั้นตอนที่กำหนด และได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานเป็นตำรวจชุมชน เพื่อทำหน้าที่ที่ปรึกษาและผู้ประสานงานตามโครงการตำรวจชุมชน เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนให้สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและปัญหาอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน

อาสาสมัครตำรวจชุมชน หมายถึง ประชาชนในชุมชนที่มีจิตอาสาเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในการรักษาความสงบเรียบร้อยและป้องกันอาชญากรรม

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และวิธีดำเนินการของกิจกรรมงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม หมายถึง ลักษณะของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

ความสำเร็จของกิจกรรมการชุมชนสัมพันธ์ หมายถึง การบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ของปัจจัยนำเข้า/กระบวนการ ต่อการดำเนินกิจกรรมของตำรวจชุมชนสัมพันธ์, การรับฟังความคิดเห็น ความต้องการและข้อเสนอแนะจากประชาชน, การบริหารจัดการบุคลากร, งบประมาณ, อุปกรณ์ของโครงการ ตลอดจนการวางแผนการดำเนินงานของโครงการ

ความสำเร็จในผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจและประชาชนต่อกิจกรรมการชุมชนสัมพันธ์ หมายถึง ความพึงพอใจของความสำเร็จในผลการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ ที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์จัดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในหมู่บ้านหรือชุมชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมการชุมชนสัมพันธ์ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของตำรวจที่ปฏิบัติงานด้านชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ การมีส่วนร่วมในการรับฟังความคิดเห็น ความต้องการและข้อเสนอแนะจากประชาชน ตลอดจนการแจ้งเหตุเบาะแสอาชญากรรมให้กับตำรวจ

ความเชื่อมั่นศรัทธา หมายถึง ความรู้สึกเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานด้านชุมชนสัมพันธ์ต่อกิจกรรมของโครงการชุมชนสัมพันธ์ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจัดขึ้น

ความหวาดกลัวภัย หมายถึง ความรู้สึกหวาดกลัว ความวิตกกังวล ความหวาดระแวงของประชาชนในชุมชนต่อความปลอดภัยในร่างกาย ชีวิต ทรัพย์สินของตนและชุมชน

ปัจจัยแวดล้อมภายนอก หมายถึง บริบททางกายภาพ ลักษณะของชุมชน การอยู่อาศัยภายในชุมชน

ปัจจัยแวดล้อมภายใน หมายถึง ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ การมีอุปกรณ์ป้องกันตัวเองจากอาชญากรรม

ปัจจัยเกื้อหนุน หมายถึง การร่วมกิจกรรมของประชาชนที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจัดขึ้นเพื่อเป็นการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในชุมชน และการให้ความสนใจในกิจกรรมชุมชนมวลชนสัมพันธ์

ปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรค หมายถึง สิ่งที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของประชาชนต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ

บทที่ ๒

ทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง “การประเมินผลการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘” ในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางและกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย สรุปสาระสำคัญและนำเสนอตามลำดับ ดังต่อไปนี้

- ๒.๑ ประวัติความเป็นมาของตำรวจชุมชนกับงานชุมชนสัมพันธ์
- ๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
- ๒.๓ รูปแบบตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในปัจจุบัน
- ๒.๔ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๕ งานศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ ประวัติความเป็นมาของตำรวจชุมชนกับงานชุมชนสัมพันธ์

สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้นำแนวคิดตำรวจชุมชนหรืองานชุมชนสัมพันธ์มาสนับสนุนภารกิจเป็นเวลานานแล้ว แม้ว่าจะไม่มีหลักฐานยืนยันได้อย่างชัดเจนว่านำมาใช้เมื่อใด แต่หากพิจารณาจากความหมายของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ที่ว่า เป็นแนวทางในการทำงานที่จะเข้าถึงชุมชน เพื่อกระตุ้นหรือส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามาสนับสนุนการทำงานของตำรวจ ตลอดจนการพิจารณาจากเอกสารของทางราชการ จะพบว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือกรมตำรวจในขณะนั้นได้เริ่มดำเนินการตามแนวทางนี้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ตามคำสั่งกรมตำรวจที่ ๑๐๔๑/๒๕๒๕ ลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๒๕ เรื่องการบริหารงานการประชาสัมพันธ์ของกรมตำรวจ ซึ่งต่อมาได้มีการจัดตั้งศูนย์ประชาสัมพันธ์ของกรมตำรวจ โดยมีแนวทางการดำเนินงานเพื่อแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนในการแจ้งเบาะแสคนร้ายหรือ ข้อมูลการกระทำผิดทางอาญา แล้วเจ้าหน้าที่ตำรวจจะเข้าไปดำเนินการจับกุม แต่การดำเนินงานของศูนย์ประชาสัมพันธ์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากยังไม่ได้วางระบบการทำงานให้ชัดเจน อีกทั้งไม่ได้กำหนดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบตามกฎหมายหรือตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ต่อมากรมตำรวจ ได้มีคำสั่งที่ ๒๒๓/๒๕๒๗ ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๗ เรื่อง นโยบายการดำเนินงานมวลชนสัมพันธ์ของกรมตำรวจ โดยได้กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการปฏิบัติในด้านมวลชนสัมพันธ์ไว้ ต่อมารองอธิบดีกรมตำรวจฝ่ายกิจกรรมพิเศษ มีบันทึกที่ ๐๖๐๑/(กศ.)๑๐๙๕ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๓๐ ให้กองวิจัยและวางแผน กรมตำรวจ พิจารณาดำเนินการศึกษารายละเอียดและปัญหา งานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ โดยให้พิจารณาถึงรูปแบบของการดำเนินการของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อศึกษา โครงสร้างและระบบบริหารงานด้านเด็กเยาวชน ชุมชน และมวลชนสัมพันธ์เป็นแนวทางการพิจารณา กองวิจัยและวางแผนได้ศึกษาหาแนวทางการบริหารการประชาสัมพันธ์ ชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ โดยได้รวมงานที่เกี่ยวข้องในด้านประชาสัมพันธ์ เด็กเยาวชน ชุมชน และมวลชนสัมพันธ์ไว้ด้วยกันโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างความเข้าใจ ทศนคติ ความศรัทธา และความสัมพันธ์อันดีระหว่างตำรวจกับประชาชน ตลอดจนสนับสนุนการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของตำรวจ โดยกรมตำรวจได้มีคำสั่งที่ ๑๑๔๔/๒๕๓๐ ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๓๐ จัดตั้งโครงการงานชุมชนสัมพันธ์ โดยมีกำหนดการจัดงานชุมชนสัมพันธ์ให้สอดคล้องกับแผนกรมตำรวจ ด้านชุมชนสัมพันธ์ (สวสตี อมรวิวัฒน์, ๒๕๓๒, หน้า ๘ - ๙)

สำหรับการดำเนินการด้านชุมชนสัมพันธ์นั้น ได้มีกำหนดไว้ในแผนกรมตำรวจแม่บทฉบับที่ ๑ โดยได้วางนโยบายด้านชุมชนสัมพันธ์ไว้ดังนี้ (สวัสดิ์ อมรวิวัฒน์, ๒๕๓๒ หน้า ๑๐)

๑) การพัฒนางานชุมชนสัมพันธ์ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ ในด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและด้านความมั่นคงภายใน

๒) มุ่งส่งเสริมพัฒนาคุณภาพคุณธรรมให้แก่ประชาชน เพื่อให้เป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบต่อสังคมโดยเน้นกลุ่มเด็กและเยาวชนเป็นอันดับแรก

๓) มุ่งส่งเสริมพัฒนาปลูกฝังอุดมการณ์ทางการเมือง ให้แก่ประชาชนมีจิตสำนึกเป็นไทย และยึดมั่นในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๔) เน้นประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างข้าราชการและประชาชน

๕) ให้ความรู้แก่ประชาชนด้านการป้องกันอาชญากรรมและอุบัติเหตุ

สำหรับขอบเขตงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ มีดังนี้

๑) การประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบของตำรวจ รู้ถึงความพยายามและตั้งใจในการทำงานของตำรวจที่จะรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ตลอดจนการบริการประชาชน ทำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจอันดีต่อตำรวจ

๒) การส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการรวมกลุ่มสันตนาการของเด็กและเยาวชน โดยวิธีการหลายรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้มีการพัฒนาไปสู่ประชาชนที่มีคุณภาพ และเป็นพลเมืองดีป้องกันและแก้ไขปัญหาดังแต่ต้น

๓) การให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชน และประชาชนในชุมชนต่าง ๆ ในด้านการป้องกันอาชญากรรมและอุบัติเหตุ

๔) การให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อการปรับปรุงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ให้มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

๕) ส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ป้องกันอาชญากรรมและเสริมการปฏิบัติในการปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๖) ปรับปรุงพัฒนาให้เด็ก เยาวชน และประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีคุณธรรม

๗) ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในระบอบการปกครอง ปลูกฝังอุดมการณ์ทางการเมืองให้แก่ข้าราชการตำรวจ ประชาชน เพื่อให้มีจิตสำนึกในความเป็นไทยยึดมั่นในสถาบันหลักของชาติ

จะเห็นได้ว่าการดำเนินการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในระยะแรกเป็นลักษณะของการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมาย และให้ร่วมมือในการปกครองดูแลผู้ใกล้ชิดให้ปฏิบัติตามกฎหมาย แต่ยังไม่ได้พัฒนาระบบงานให้เป็นรูปธรรม หลังจากนั้นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงได้ริเริ่มโครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์อย่างเป็นทางการ แต่ยังไม่ชัดเจนหรือแนวทางที่เป็นรูปธรรมชัดเจน จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้เริ่มจัดทำโครงการตำรวจชุมชนขึ้น ตามคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๒๔๘/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๔ เรื่อง ยุทธศาสตร์การส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น และองค์กรมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ เพื่อให้ทุกสถานีตำรวจส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมในชุมชนให้มีประสิทธิภาพ ปฏิบัติงานร่วมกับเครือข่ายชุมชน ลักษณะปฏิบัติการในการป้องกันอาชญากรรมการรักษาความสงบเรียบร้อยและรักษา

ความปลอดภัยให้แก่ชุมชนและท้องถิ่น สำหรับแนวทางของโครงการในปัจจุบันกำหนดให้สถานีตำรวจคัดเลือกชุมชนอย่างน้อยหนึ่งแห่งเพื่อเขาไปดำเนินการ โดยให้จัดเจ้าหน้าที่ตำรวจหนึ่งนาย (ตำรวจชุมชน) เขาไปสรรหาประชาชนในชุมชนเป้าหมายที่มีจิตอาสา จำนวนชุมชนละไม่น้อยกว่า ๑๐ คน เพื่อทำหน้าที่เป็น “อาสาสมัครตำรวจชุมชน” เพื่อเป็นแกนนำทำหน้าที่ร่วมกับชาวบ้าน ศึกษาสภาพปัญหาของชุมชนแล้วร่วมกันทำการวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าว ร่วมกันกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยกำหนดเป็นมาตรการหรือโครงการให้สอดคล้องกับสถานการณ์และความต้องการของชุมชน แล้วดำเนินการจัดการตามแนวทางที่ได้ตกลงหรือเห็นชอบร่วมกัน หลังจากนั้นให้มีการประเมินผลการปฏิบัติ ทั้งนี้ให้ตำรวจทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาแก่อาสาสมัครตำรวจชุมชนและชาวบ้าน และทำหน้าที่ประสานงานระหว่างสถานีตำรวจกับชุมชน

กล่าวโดยสรุปโครงการตำรวจชุมชนในปัจจุบันมีแนวทางที่ให้ตำรวจทำหน้าที่เป็นที่เลี้ยงและสนับสนุนให้ชาวบ้านในชุมชนจัดตั้งเครือข่ายหรือชมรมขึ้นมา เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาของชุมชนและร่วมกันแสวงหาแนวทางแก้ไขตนเอง โดยมีอาสาสมัครตำรวจชุมชนซึ่งเป็นชาวบ้านเป็นแกนนำในการกระตุ้น หรือชักชวนให้ชาวบ้านเขามาร่วมมือกัน เพื่อแสวงหาแนวทางในการจัดการกับปัญหาของชุมชน

๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการของตำรวจเป็นแนวคิดที่มีมาตั้งแต่ยุคเริ่มต้นของตำรวจสมัยใหม่ โดยเซอร์โรเบิร์ต พิล บิดาแห่งตำรวจสมัยใหม่ได้กล่าวไว้ว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจก็คือประชาชน และประชาชนก็คือเจ้าหน้าที่ตำรวจ (The police are the public and the public are the police) ในช่วงปี ค.ศ. ๑๘๒๙ (Community Police Consortium, ๑๘๙๔) นั่นคือสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของประชาชนในการช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะด้านการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในสังคม แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนเริ่มได้รับความสนใจมากขึ้นในช่วงกลางศตวรรษที่ ๒๐ ในยุคของตำรวจชุมชน ซึ่งได้ให้ความสำคัญกับการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยผ่านหลักการของหุ้นส่วนของชุมชน (Community partnership) โดยตำรวจชุมชนนั้นเป็นการทำงานเชิงประชาธิปไตย ซึ่งต้องการความร่วมมือจากเอกชน พ่อค้า นักธุรกิจ ประชาชน และหน่วยงานอื่น ๆ ในท้องถิ่น มาร่วมกันรับผิดชอบต่อชุมชนของตนเอง ดังนั้น ในการสร้างความเป็นมิตรกับชุมชน เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องมีการสร้างความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับชุมชน เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมและป้องกันอาชญากรรม รวมทั้งการนำทรัพยากรในชุมชนมาใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เร่งด่วนของสมาชิกในชุมชน ส่วนการแก้ไขปัญหาที่เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นหลังจากที่ชุมชนได้บอกถึงปัญหาหรือข้อควรคำนึง และร่วมกันหาวิธีการที่เหมาะสมที่สุดในการแก้ปัญหาเหล่านั้น (Oliver, ๒๐๐๐)

แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนถูกนำมาใช้ในนโยบายของตำรวจเมื่อเกือบยี่สิบปีที่แล้ว โดยถูกนำมาใช้ในชื่อ ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (Community Relation Policing) ซึ่งหมายถึง กระบวนการที่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้กระทำเพื่อให้บุคคล หรือกลุ่มบุคคลในสังคม หรือชุมชนต่าง ๆ เกิดการรวมตัวกัน มีความสัมพันธ์ผูกพันเกี่ยวข้องต่อกัน ร่วมมือประสานการปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และเป็นการดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการเพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมีปฏิสัมพันธ์อันดีกับชุมชน เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน มีความเข้าใจในปัญหาซึ่งกันและกัน ตลอดจนร่วมมือกันในการแก้ปัญหาต่าง ๆ

โดยเฉพาะปัญหาอาชญากรรมเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในชุมชนหรือสังคมนั้น ๆ โดยพัฒนาการการสร้าง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจ เริ่มต้นจากงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ตามโครงการชุมชนและ มวลชนสัมพันธ์ แล้วพัฒนามาเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจ โดยมีพัฒนาการดังนี้

๒.๒.๑ งานตำรวจชุมชนสัมพันธ์

งานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ปรากฏชัดครั้งแรกในโครงการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ของกรมตำรวจ เป็นส่วนหนึ่งของแผนสาขาชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ซึ่งกำหนดไว้ในแผนกรมตำรวจแม่บท ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๓๐ - ๒๕๓๔) และบรรจุไว้ในแผนกระทรวงมหาดไทยแม่บท ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๓๑ - ๒๕๓๔) โดยโครงการ ชุมชนและมวลชนสัมพันธ์นั้นสอดคล้อง ส่งเสริมและสนับสนุนเป้าหมายโดยส่วนรวมของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๓๐ - ๒๕๓๔) โดยทุกฝ่ายได้ให้ความเห็นชอบในการดำเนินการตาม โครงการนี้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๑ จนถึงปัจจุบัน

สำหรับแนวทางการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์นั้นถูกแบ่งออกเป็น ๒ ระดับ คือ ระดับ ผู้บริหาร งานชุมชนสัมพันธ์และระดับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์

๑) ระดับผู้บริหารงานชุมชนสัมพันธ์ จะต้องทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและควบคุมการปฏิบัติงาน รวมทั้งการคัดเลือกบุคลากร การเตรียมเครื่องมือเครื่องใช้ การเลือกพื้นที่เป้าหมาย การศึกษาและจัดทำข้อมูล ท้องถิ่น และการกำหนดแผนการปฏิบัติงาน ให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ ซึ่งต้องเป็นผู้มี อุดมการณ์และความประพฤติดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีบุคลิกลักษณะ ที่มีความเป็นผู้นำ มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มีความอดทนอดกลั้น มีไหวพริบปฏิภาณดี และผ่านการอบรมด้านประชาสัมพันธ์

๒) ระดับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ การปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์มีเป้าหมายในการ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนและสมาชิกของชุมชน มีความสามารถในการป้องกันตนเองจากปัญหาต่างๆ ในชุมชนได้ในระดับหนึ่ง ตลอดจนการให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วย ชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ จะออกดำเนินการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ให้ความรู้แก่ประชาชน เกี่ยวกับการป้องกันตนเองและชุมชนจากปัญหาอาชญากรรมและปัญหาอื่น ๆ และส่งเสริมสนับสนุนให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ การดำเนินการดังกล่าวข้างต้นอาจแบ่งออกเป็น ๗ ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ ๑ การพบปะเยี่ยมเยียนและร่วมกิจกรรม

ขั้นที่ ๒ การศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหาชุมชน

ขั้นที่ ๓ การประชุมวางแผนงานร่วมกับผู้นำชุมชนและประชาชน

ขั้นที่ ๔ การเตรียมการจัดระบบงานและประเมินความพร้อม

ขั้นที่ ๕ การแนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองและชุมชน

ขั้นที่ ๖ การจัดระบบประสานความร่วมมือระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ขั้นที่ ๗ การติดตามผล ประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

โดยหลักการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในไทยนั้นแตกต่างจากหลักการตำรวจชุมชนในประเทศตะวันตก ที่การประชาสัมพันธ์ถูกนำเข้ามาช่วยเป็นจุดเริ่มต้นของงานตำรวจชุมชนในไทย เพื่อมุ่งเสริมสร้างความเข้าใจให้ประชาชนได้ทราบถึงการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สร้างความมั่นใจในสมรรถภาพบุคลากรเครื่องมือเครื่องใช้และความตั้งใจจริงของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในด้านต่าง ๆ โดยการประชาสัมพันธ์นั้นจะถูกดำเนินการต่อกลุ่มประชาชนเป้าหมายต่าง ๆ เช่น ข้าราชการ นักศึกษา นักเรียน สหพันธ์แรงงาน เพื่อให้บุคคลแต่ละกลุ่มเหล่านั้นเข้าใจวัตถุประสงค์ นโยบาย วิธีการ ปัญหา และข้อจำกัดของตำรวจ รวมทั้งให้เกิดความมั่นใจว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจ จะรักษากฎหมาย อย่างมีประสิทธิภาพและความเที่ยงธรรมอย่างแท้จริง ในขณะที่ตำรวจชุมชนในประเทศตะวันตกนั้นไม่ได้มุ่งเน้นในด้านการประชาสัมพันธ์ แต่จะเน้นการเข้าถึงประชาชนอย่างใกล้ชิดเพื่อลดความรู้สึกลัวหวาดกลัวภัยของประชาชน

ต่อมาการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานของตำรวจได้ถูกบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๗ โดยกำหนดให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติส่งเสริมให้ท้องถิ่นและชุมชน มีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา รักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยของประชาชนตามความเหมาะสมและความต้องการของแต่ละพื้นที่ โดยต่อมาได้มีการแก้ไขความในมาตรานี้ใหม่โดยประกาศคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เรื่องแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

“ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติจัดระเบียบการบริหาร การปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา การรักษาความสงบเรียบร้อย และการรักษาความปลอดภัยของประชาชนให้เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละท้องถิ่นและชุมชน โดยให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรภาคเอกชนมีส่วนร่วม ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย งบประมาณ และอาสาสมัคร ตลอดจนการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานตำรวจ ”

โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ออกระเบียบและคำสั่งที่สำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนจำนวน ๓ ฉบับ คือ

๑) ระเบียบ ก.ต.ช.ว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการส่งเสริมให้ท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๔๙

๒) ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วย การส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น และองค์กรมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๑

๓) คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ ๕๑๓/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้มีการเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารงานตำรวจใหม่ โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ (ก.ต.ช.) เป็นองค์กรกำหนดนโยบายการบริหารงานตำรวจ โดยมีสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ตร.) และหน่วยงานในสังกัดเป็นองค์กรนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผล และมีคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจของกรุงเทพมหานคร (กต.ตร.กทม.) จังหวัด (กต.ตร.จังหวัด) และสถานีตำรวจ (กต.ตร.สน. และ กต.ตร.สภ.) ทำหน้าที่ช่วย ก.ต.ช. ในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานตามนโยบาย ก.ต.ช. ของข้าราชการตำรวจในแต่ละเขตพื้นที่ โดยคุณสมบัติ อำนาจและหน้าที่นั้น

เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ ก.ต.ช.ว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการส่งเสริมให้ท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๔๙

นอกจากนี้ระเบียบ ก.ต.ช. นี้ยังได้กำหนดลักษณะการมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ ดังต่อไปนี้

๑) การมีส่วนร่วมในการคิด ศึกษา และค้นคว้าหาสภาพและสาเหตุของปัญหา ตลอดจนความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน

๒) การมีส่วนร่วมในการริเริ่มและตัดสินใจกำหนดกิจกรรม เพื่อลดและแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นและชุมชน

๓) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และ/หรือ การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติและ/หรือ การปฏิบัติตามกิจกรรม เพื่อลดและแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นและชุมชน

๔) การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามการดำเนินกิจกรรม และ

๕) การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะและปรับปรุง

ตามระเบียบดังกล่าวท้องถิ่นและชุมชนสามารถมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑) ด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

๒) ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยของประชาชน

๓) ด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

๔) ด้านการจราจร

๕) ด้านการดูแลสาธารณสุขสมบัติ

๖) ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น

สำหรับระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วย การส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่นและองค์กรมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๑ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑) เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน ท้องถิ่นและองค์กรในกิจการตำรวจ

๒) เพื่อกำหนด ปรับ และยกระดับลักษณะการมีส่วนร่วมต่าง ๆ ให้เป็นรูปแบบและมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ โดยเลือกใช้รูปแบบตามสถานการณ์

๓) เพื่อเสนอให้การมีส่วนร่วมแต่ละรูปแบบ มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับรองรับอย่างถูกต้อง

๔) เพื่อให้การมีส่วนร่วมของส่วนต่างๆ ทั้ง ๓ รูปแบบ เป็นเครือข่ายโยงใยซึ่งกันและกัน สามารถสนับสนุนและเกื้อกูลกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๕) เพื่อให้สถานีตำรวจนำรูปแบบมาตรฐานที่กำหนดไว้ไปปรับใช้ให้เหมาะสมตามสภาพของสถานีตำรวจ

โดยระเบียบนี้ได้กำหนดการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และ/หรือการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติ และ/หรือการปฏิบัติตามกิจกรรมเพื่อลดและแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นและชุมชนไว้ ๓ ลักษณะ คือ

๑) การมีส่วนร่วมของประชาชนทั่วไป

๒) การมีส่วนร่วมขององค์กร

๓) การมีส่วนร่วมของพนักงานรักษาความปลอดภัย

ส่วนคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๕๑๓/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ เป็นการกำหนดให้มีโครงการตำรวจชุมชนขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากหลักการเหตุผลที่ว่า การรักษาความสงบเรียบร้อยและการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมเป็นภารกิจหลักของเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่การที่จะดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถดำเนินการได้เพียงลำพัง จำเป็นที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชนหรือชุมชน โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องเข้าไปดำเนินการเสริมสร้างแนวความคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน และสนับสนุนช่วยเหลือในการจัดตั้งองค์การชุมชน หรือประชาคมเพื่อสร้างความร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรม โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจจะทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและผู้ประสานงาน ในการดำเนินการดังกล่าวตามสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน โดยกำหนดให้มีอาสาสมัครตำรวจชุมชน ซึ่งเป็นประชาชนในชุมชนที่มีจิตอาสาเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครตำรวจชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในการรักษาความสงบเรียบร้อยและป้องกันอาชญากรรมในเขตพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๑๐ คน โดยสถานีตำรวจทุกสถานีทั่วประเทศจะต้องดำเนินการตามโครงการตำรวจชุมชนอย่างน้อยสถานีละ ๑ ชุมชน

๒.๒.๒ การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ระเบียบ ก.ต.ช. ว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการส่งเสริมให้ท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ พ.ศ.๒๕๔๙ ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยการส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่นและองค์กรมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๕ ลักษณะของการมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ ให้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานของตำรวจ และข้อ ๖ ให้ท้องถิ่นและชุมชนสามารถมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจด้านต่างๆ ๖ ด้าน คือ ๑. ด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ๒. ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยของประชาชน ๓. ด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ๔. ด้านการจราจร ๕. ด้านการดูแลสาธารณสุข ๖. ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น

ฐานความคิดของระดับการมีส่วนร่วมโดยให้ภาคเอกชน ประชาชนและองค์กรต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการต่างๆ ของกิจการตำรวจตั้งแต่ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมประเมินผล และร่วมรับผิดชอบ นั้น หลักการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนมีดังนี้

หลักการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาคราชการนั้น International Association for Public Participation ได้แบ่งระดับของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น ๕ ระดับ ดังนี้

๑) การให้ข้อมูลข่าวสาร (Inform) ถือเป็น การมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุด แต่เป็นระดับที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นก้าวแรกของการที่ภาคราชการจะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ วิธีการให้ข้อมูลสามารถใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่าง ๆ การจัดนิทรรศการ จัดหมายข่าว การจัดงานแถลงข่าว การติดประกาศ และการให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

๒) การรับฟังความคิดเห็น (Consult) เป็นกระบวนการที่เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การรับฟังความคิดเห็น การสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีสาธารณะ การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

๓) การเกี่ยวข้อง (Involve) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานหรือร่วมเสนอแนะแนวทางที่นำไปสู่การตัดสินใจ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ประชาชนว่าข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริหารงานของภาครัฐ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพิจารณาประเด็นนโยบายสาธารณะ เป็นต้น

๔) ความร่วมมือ (Collaboration) เป็นการให้กลุ่มประชาชนผู้แทนภาคสาธารณะ มีส่วนร่วมโดยเป็นส่วนหนึ่งกับภาครัฐในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ และมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน อย่างต่อเนื่อง เช่น คณะกรรมการที่มีฝ่ายประชาชนร่วมเป็นกรรมการ เป็นต้น

๕) การเสริมอำนาจแก่ประชาชน (Empower) เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชนในระดับสูงที่สุด โดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ เช่น การลงประชามติในประเด็นสาธารณะต่าง ๆ โครงการกองทุนหมู่บ้านที่มอบอำนาจให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจทั้งหมด การทำโครงการและกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดจากความต้องการของประชาชน เป็นต้น

ดังนั้นจากข้อความที่กล่าวมาทำให้รู้ว่าทั้งทางภาครัฐและภาคประชาชนควรมีการสร้างหลักการมีส่วนร่วมเข้าด้วยกัน เพื่อให้ต่างฝ่ายได้รับรู้ถึงปัญหาและความต้องการไปพร้อมกัน ประชาชน ก็จะได้มีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้นในการทำกิจกรรมและการพัฒนาชุมชนของตนเองให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น เพราะการมีส่วนร่วมเป็นหลักประกันที่สำคัญที่จะทำให้ประชาชนทุกคนดำเนินชีวิตอยู่ในชุมชนได้อย่างยั่งยืน

ก.ต.ช. กำหนดฐานความคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน มี ๔ รูปแบบ ดังนี้

๑) แบบเลี้ยงดู (Aliment) คือ มุ่งเน้นไปในเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย เน้นการปราบปรามจับกุมใช้ ๔M (บุคลากร งบประมาณ วิธีการ และวัสดุอุปกรณ์) มาเป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน เจ้าหน้าที่จัดโครงการให้ทุกอย่างตั้งแต่ต้นจนเสร็จสิ้น เช่น โครงการต่อสู้ป้องกันตัว, โครงการยุทธวิธีตำรวจ

๒) แบบช่วยเหลือ (Assist) คือ ตำรวจยังเป็นผู้ปฏิบัติหลักของโครงการแต่เริ่มให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น โครงการฝากบ้านไว้กับตำรวจ

๓) แบบร่วมมือ (Collaborate) คือ ตำรวจยังเป็นผู้ปฏิบัติหลักของโครงการแต่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น ช่วยตำรวจทำโครงการมากขึ้น เช่น โครงการอาสาสมัครตำรวจชุมชน โครงการร่วมตรวจเยี่ยมต่าง ๆ

๔) แบบพลังประชาชน (Empowerment) คือ ประชาชนเป็นเจ้าของโครงการต่าง ๆ ในกิจการงานตำรวจได้ด้วยตนเอง สามารถบริหารจัดการโดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นเพียงฝ่ายสนับสนุนเท่านั้น และมีกฎหมายรองรับ จะทำให้เกิดความยั่งยืนอย่างแท้จริง ไม่ได้ยึดเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นหลัก แก้ไขปัญหา ๔M ของภาครัฐได้อย่างสิ้นเชิง เช่น โครงการประชาอาสาพิทักษ์ชุมชนมัสยิดมหานาค, โครงการลิต ๒

๒.๒.๓ พัฒนาการการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจ

พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗ มาตรา ๗ บัญญัติให้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ส่งเสริมให้ท้องถิ่น และชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญารักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยของประชาชน ชุมชน ตามความเหมาะสมและความต้องการ

ของแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ การดำเนินการมีส่วนร่วมให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ต.ช. กำหนด และ ตร. มีคำสั่งที่ ๒๔๘/๒๕๕๔ ลง ๑๑ เม.ย.๕๔ ประกาศใช้ยุทธศาสตร์การส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น และองค์กร มีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ นั้น สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจมีพัฒนาการ ดังนี้

๑) ปี พ.ศ.๒๕๓๐ ตร. มีคำสั่งที่ ๑๑๔๔/๒๕๓๐ ลง ๙ พ.ย.๓๐ จัดทำโครงการงานชุมชนสัมพันธ์ โดยมีกำหนดการจัดงานชุมชนสัมพันธ์ให้สอดคล้องกับนโยบายแผนกรมตำรวจด้านชุมชนสัมพันธ์ โดยรวมงานที่เกี่ยวข้องในด้านการประชาสัมพันธ์ เด็กและเยาวชน ชุมชน และมวลชนสัมพันธ์ไว้ด้วยกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนและตำรวจ ประชาชนเกิดความรักความศรัทธา ข้าราชการตำรวจ และเป็นหูเป็นตาแจ้งข่าวอาชญากรรม

๒) ปี พ.ศ.๒๕๕๑ ตร. ได้มีระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วย การส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่นและองค์กรมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ โดยส่งเสริมให้ประชาชน องค์กรภาครัฐ องค์กรภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

๓) ปี พ.ศ.๒๕๕๔ มีคำสั่งที่ ๕๑๓/๒๕๕๔ ลง ๒๓ ส.ค.๕๔ จัดทำโครงการตำรวจชุมชน เพื่อวางแนวทางให้หน่วยงานในสังกัดและทุกสถานีตำรวจทั่วประเทศนำไปใช้ปฏิบัติเพื่อให้มีความสอดคล้องกัน โดยกำหนดแนวทางและวิธีการคัดเลือกชุมชน ตำรวจชุมชนและอาสาสมัครตำรวจชุมชนไว้อย่างชัดเจน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจโดยใช้หลักการชุมชนเข้มแข็ง และกำหนดขั้นตอน ในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม โดยสรรหาประชาชนในชุมชนที่มีจิตอาสา เข้ารับการฝึกอบรมเป็นอาสาสมัครตำรวจชุมชนอย่างน้อยชุมชนละ ๑๐ คน

๔) ปี พ.ศ.๒๕๕๖ ตร. กำหนดให้เริ่มดำเนินการโครงการสถานีตำรวจชุมชน (โคบัง) ในวันที่ ๑ ม.ค.๕๗ โดยให้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนประจำสถานีตำรวจสถานีละ ๒ - ๓ นาย เพื่อร่วมกับอาสาสมัคร ตำรวจชุมชนตรวจตราดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ รับแจ้งเหตุ ให้ความช่วยเหลือและบริการประชาชน เสริมสร้างความร่วมมือกับประชาชน ชุมชน องค์กร ในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม และความไร้ระเบียบต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน จัดทำข้อมูลท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานให้การบริการประชาชนและนักท่องเที่ยว

พัฒนาการการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจ

๑. **ความเป็นหุ้นส่วนของชุมชน** ชุดปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ ในหมู่บ้านเป้าหมาย เพื่อสร้างความใกล้ชิดสนิทสนม ความเชื่อถือ ความรัก ความศรัทธาความผูกพัน เหมือนดั่งเครือญาติ เป้าหมายเพื่อให้ประชาชนช่วยเป็นหูเป็นตาแจ้งข่าวอาชญากรรม

๒. **อาสาสมัครตำรวจชุมชน** ตำรวจชุมชนและชุดปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ เข้าปฏิบัติงานในหมู่บ้านเป้าหมาย เพื่อสรรหาประชาชนผู้มีจิตอาสา เข้ารับการฝึกอบรมเป็นอาสาสมัครตำรวจชุมชนตามระเบียบที่กำหนด เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ ในการรักษาความสงบเรียบร้อย ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และรักษาความปลอดภัยในชุมชน

๓. **สถานีตำรวจชุมชน** เป็นที่ทำการของตำรวจชุมชน คณะกรรมการตำรวจชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน ร่วมกับองค์กรภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน และประชาชนในชุมชน ร่วมกันจัดตั้งสถานีตำรวจชุมชนขึ้นในพื้นที่ที่เหมาะสมในศูนย์กลางของชุมชนเพื่อเป็นสถานที่ทำการ เป็นศูนย์ประสานงาน และเป็นสถานที่พักในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครตำรวจชุมชน

๔. **การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน (Empowerment)** เป็นการบริหารจัดการขององค์กรภาคประชาชนที่มีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ ที่เป็นของชุมชน ทำโดยชุมชน เพื่อชุมชน และรับผิดชอบโดยชุมชนแบบครบวงจร สามารถดำเนินงานการมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจได้อย่างเข้มแข็ง ต่อเนื่องและยั่งยืน สามารถจัดหางบประมาณดำเนินการได้ด้วยตนเอง เช่น มูลนิธิ ตำรวจอาสาฯ โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจจะเปลี่ยนสภาพจากผู้ที่ริเริ่มจุดประกายความคิด ปรับลดตัวลง เป็นเพียงที่ปรึกษาประจำสถานีตำรวจชุมชน

๒.๓ รูปแบบตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในปัจจุบัน

ในงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้มีแนวทางในการดำเนินงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ขึ้นมา โดยได้จัดทำ “โครงการตำรวจชุมชน” ขึ้นมา เพื่อวางแนวทางให้หน่วยงานในสังกัดและสถานีตำรวจทั่วประเทศนำไปใช้ปฏิบัติเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกัน โดยสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการตามโครงการนี้

๒.๓.๑ โครงการตำรวจชุมชน

การดำเนินการตามโครงการตำรวจชุมชนนั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดระเบียบแนวทางและวิธีการในการคัดเลือกชุมชน ตำรวจชุมชน และอาสาสมัครตำรวจชุมชนไว้อย่างชัดเจน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) การคัดเลือกชุมชน

๑.๑) การคัดเลือกชุมชน ควรพิจารณาจากความพร้อมของชุมชนและประชาชนในชุมชน ดังนี้

๑.๑.๑) มีสถานที่ทำการ ซึ่งอาจรับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชนอื่นๆ หรือชุมชน สำหรับปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมที่จะให้ประชาชนในชุมชนนั้น ๆ สามารถใช้บริการได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

๑.๑.๒) มีวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ที่ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจขอรับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น องค์กรหรือภาคเอกชนอื่น ๆ ได้แก่ เครื่องมือสื่อสาร รถจักรยานยนต์ ตู้เก็บเอกสาร และโต๊ะทำงาน เป็นต้น

๑.๑.๓) มีงบประมาณ โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติอาจจะพิจารณาให้การสนับสนุนงบประมาณอบรมและเบี้ยเลี้ยงให้แก่ตำรวจชุมชน และอาสาสมัครตำรวจชุมชน หากได้รับการจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานงบประมาณ และอาจขอรับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร หน่วยงานภาครัฐ และเอกชนอื่น ๆ ได้

๑.๑.๔) มีประชาชนในชุมชนที่มีจิตอาสา มีความประพฤติดี ไม่น้อยกว่า ๑๐ คน เพื่อมอบหมายให้ทำหน้าที่อาสาสมัครตำรวจชุมชน

๑.๑.๕) มีเจ้าหน้าที่ตำรวจตามคุณสมบัติที่กำหนด ที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตำรวจชุมชนโดยไม่ส่งผลกระทบต่อปัญหาที่กำลังพล

๑.๒) การคัดเลือกชุมชนที่มีความพร้อมตามข้อ ๑.๑) ควรพิจารณาตามสภาพภูมิลักษณะและความสำคัญของปัญหาของแต่ละชุมชน ตามลำดับความสำคัญเร่งด่วน ดังนี้

๑.๒.๑) เป็นชุมชนที่มีปัญหาพิเศษที่จะต้องสร้างภูมิคุ้มกันให้กับชุมชน

๑.๒.๒) เป็นชุมชนที่มีปัญหาอาชญากรรมสูง

๑.๒.๓) เป็นชุมชนย่านธุรกิจล่อแหลมต่อการเกิดปัญหาอาชญากรรม

๑.๒.๔) เป็นชุมชนแออัดของประชาชนผู้มีรายได้น้อย

๑.๒.๕) เป็นชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล

๒) ขั้นตอนการคัดเลือกชุมชน

๒.๑) ให้สถานีตำรวจคัดเลือกชุมชนตามหลักเกณฑ์ตามขอ ๑) จำนวน ๑ ชุมชน หรือมากกว่า แลวเสนอคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจสถานีตำรวจ พิจารณาให้ความเห็นชอบแลวเสนอกองบังคับการตบสภักัด พรอมชี้แจงเหตุผล

๒.๒) คณะกรรมการระดับกองบังคับการ ให้ความเห็นชอบตามขอ ๒.๑) แลวเสนอกองบัญชาการและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อทราบ พรอมทั้งสั่งให้สถานีตำรวจดำเนินการตามโครงการในชุมชนที่ได้รับการคัดเลือก

๒.๓) ในกรณีที่กองบัญชาการ หรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีความจำเป็นหรือความเห็นเป็นอย่างอื่น สามารถสั่งให้พิจารณาทบทวนได้

อำนาจหน้าที่ คุณสมบัติ การคัดเลือก และการพบนจากหน้าที่ของตำรวจชุมชน

๑) อำนาจหน้าที่ของตำรวจชุมชน

๑.๑) แสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น และองค์กรในชุมชน ให้เขามามีส่วนรวมในกิจการตำรวจ

๑.๒) ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่อสาสมัครตำรวจชุมชนและประชาชนในชุมชน ในการดำเนินการตามโครงการตำรวจชุมชน

๑.๓) ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างสถานีตำรวจกับอาสาสมัครตำรวจชุมชน และประชาชนในชุมชน เพื่อให้การดำเนินการตามโครงการตำรวจชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๔) ต้องเขาปฏิบัติหน้าที่ในชุมชนอย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง

๑.๕) สามารถทำหน้าที่ตำรวจชุมชน ได้มากกว่า ๑ ชุมชน

๑.๖) รายงานผลการปฏิบัติให้หัวหน้าสถานีตำรวจทราบตามระยะเวลาที่กำหนด

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจโดยใชหลักการชุมชนเข้มแข็ง

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีเป้าหมายให้ชุมชนมีความสามารถในการพัฒนา ดูแล ปกป้องชุมชนของตนเองได้ในระดับหนึ่ง โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นเพียงผู้คอยให้คำแนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน และสร้างให้ประชาชนในชุมชนเกิดความตระหนัก และสมัครใจเขามามีส่วนรวมในการปกป้องชุมชนของตนให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมและยาเสพติด ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวสามารถดำเนินการได้โดยใชหลักการชุมชนเข้มแข็ง ๗ ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ ๑ การค้นหาแกนนำ

คัดเลือกกลุ่มบุคคลซึ่งมาจากผู้นำตามธรรมชาติ และ/หรือผู้นำที่มาจาก การแต่งตั้ง โดยสมาชิกในชุมชนเป็นผู้คัดเลือกขึ้นมา เพื่อเป็นตัวแทนของชุมชน

ขั้นตอนที่ ๒ การจุดประกายความคิด

จัดอบรมเสริมสร้างความรู้ทักษะ โดยพาแกนนำและสมาชิกไปทัศนศึกษาดูงานเพื่อเป็นการกระตุ้นให้แกนนำและสมาชิกในชุมชน เกิดความคิดสร้างสรรค์และแนวคิดในการพัฒนาชุมชนของตนเอง

ขั้นตอนที่ ๓ ศึกษาพื้นฐานชุมชน

ศึกษาประวัติข้อมูลความเป็นมาของชุมชน ลักษณะโดยทั่วไปของประชาชน
ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ และค่านิยม

ขั้นตอนที่ ๔ วิเคราะห์ปัญหาชุมชน

ร่วมกันเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน และจัดลำดับความสำคัญ ความจำเป็นเร่งด่วน
ตลอดจนค้นหาเหตุของปัญหาเพื่อกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาต่อไป

ขั้นตอนที่ ๕ การตัดสินใจและการกำหนดโครงการ

สมาชิกในชุมชนร่วมกันกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยกำหนด
เป็นมาตรการ หรือโครงการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และความต้องการของชุมชน

ขั้นตอนที่ ๖ การนำกิจกรรมไปสู่การปฏิบัติ

นำโครงการ/กิจกรรมที่สมาชิกได้ร่วมกันกำหนด และตัดสินใจดำเนินการมากำหนด
วิธีการแนวทางให้สมาชิกในชุมชนได้ลงมือปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ ๗ การติดตามประเมินผล

ติดตามประเมินผลความสำเร็จของกิจกรรมที่เกิดขึ้น ด้วยสมาชิกในชุมชนเองว่าดีหรือไม่
อย่างไร ควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไรบ้าง เพื่อเป็นบทเรียนในการทำกิจกรรมอื่นๆ ในชุมชนต่อไป

๒.๓.๒. สถานีตำรวจชุมชน (โคบัง)

ในงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้มีการประชุมขับเคลื่อนงาน
ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม โดยมี รองนายกรัฐมนตรี (พล.ต.อ.ประชา พรหมนอก) เป็นประธานการประชุม
ที่ประชุมมีมติให้ดำเนินการควบคุมอาชญากรรมโดยลดการเกิดของคดี และลดความรุนแรงของการเกิด
อาชญากรรม และใช้กลยุทธ์ของตำรวจในพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพ ระบบสายตรวจให้ใช้แนวคิดของประเทศ
ญี่ปุ่น ซึ่งสามารถควบคุมปัญหาอาชญากรรมได้เป็นอันดับ ๒ ของโลก โดยการใช้ระบบโคบังเข้ามาดูแลพื้นที่
และการมีกล้อง CCTV สนับสนุนการทำงานของสายตรวจ เป็นการตัดช่องโอกาสของคนร้ายไม่ให้กระทำได้
โดยง่าย จัดให้มีอาสาสมัครภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น และการปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม
โดยเฉพาะจุดเสี่ยงจุดล่อแหลมต่างๆ ด้านการสืบสวนปราบปราม ต้องมีความพร้อมด้านข้อมูลสำคัญๆ เช่น
ฐานข้อมูลอาชญากรรมหรือข้อมูลท้องถิ่น ข้อมูลหมายจับ รวมทั้งการตรวจค้นอาวุธ ยานพาหนะ การตีวงสุรา
รถรับซื้อของเก่า และการตรวจค้นร้านรับซื้อของเก่า

ดำเนินโครงการพัฒนาผู้ยามและสถานีย่อย (โคบัง) ตามนโยบายของสำนักงานตำรวจ
แห่งชาติ กำหนดเป้าหมายเริ่มดำเนินการตั้งแต่ ๑ มกราคม ๒๕๕๗ จะดำเนินการนำร่อง ๘๕ สถานี โดยมี
พื้นที่เป้าหมายเป็นพื้นที่ที่มี อาชญากรรมสูง ย่านการค้าและแหล่งธุรกิจ มีประชากรพักอาศัยหนาแน่น และ
เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบสำคัญคือ ตรวจตราดูแลความสงบเรียบร้อย ความ
ปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินในพื้นที่ รับแจ้งเหตุ ให้ความช่วยเหลือและบริการประชาชน เสริมสร้างความร่วมมือ
กับประชาชน ชุมชน หน่วยงานในพื้นที่รับผิดชอบเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม และความไร้
ระเบียบต่างๆ ที่เกิดขึ้น จัดทำข้อมูลท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้บริการประชาชนและ
นักท่องเที่ยว เป้าหมายที่จะดำเนินการแบ่งเป็น ๓ ระยะคือ

ระยะที่ ๑ ตั้งแต่ ๑ มกราคม ๒๕๕๗ ให้กองบังคับการตำรวจนครบาลและตำรวจภูธรจังหวัดจัดตั้งสถานีตำรวจชุมชน (โคบัง) หน่วยละ ๑ แห่ง รวม ๘๕ สถานี

ระยะที่ ๒ ตั้งแต่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ให้สถานีตำรวจนครบาลและสถานีตำรวจอำเภอเมืองจัดตั้งสถานีตำรวจชุมชน (โคบัง) หน่วยละ ๑ แห่ง รวม ๑,๔๖๕ สถานี

ระยะที่ ๓ ตั้งแต่ ๑ มกราคม ๒๕๕๘ ให้สถานีตำรวจที่เหลือจัดตั้งสถานีตำรวจชุมชน (โคบัง) หน่วยละ ๑ แห่ง

คู่มือสถานีตำรวจชุมชน (โคบัง)

สถานีตำรวจชุมชน หมายถึง หน่วยบริการประชาชน ซึ่งยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยบูรณาการทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนทุกคนมีส่วนรับผิดชอบตามหลักการที่ว่า ประชาชน คือ ตำรวจคนแรก โดยนำแนวคิดการตำรวจชุมชน (Community Policing) และระบบหน่วยตำรวจขนาดเล็ก (Police Box System) ซึ่งได้ริเริ่มในประเทศญี่ปุ่น โดยรู้จักกันในชื่อว่า โคบัง (Koban) เป็นแนวทางในการดำเนินการโดยยึดหลัก (๑) การเป็นหุ้นส่วนระหว่างตำรวจกับประชาชน ร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกันในฐานะเจ้าของพื้นที่ (๒) การสร้างกลุ่มสนับสนุน ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่ ชุมชน อาสาสมัคร องค์กรเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (๓) การปฏิบัติงานแบบเกาะติดพื้นที่ควบคู่กับการกระจายการบริการของเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าประจำพื้นที่เพื่อรับผิดชอบในพื้นที่ และ (๔) ผู้บังคับบัญชาทุกระดับต้องถือเป็นนโยบายสำคัญที่ต้องปฏิบัติ โดยเฉพาะหัวหน้าสถานีตำรวจ เพื่อขยายการบริการของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กระจายลงไปในพื้นที่หรือชุมชนให้มากที่สุด โดยเฉพาะพื้นที่ห่างไกล หรือพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของประชากรอยู่ในระดับสูง หรือพื้นที่ที่มีปัญหาอาชญากรรมสูง โดยจะปฏิบัติงานร่วมกับเครือข่ายชุมชนในการป้องกันอาชญากรรม การรักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยให้แก่ชุมชนและท้องถิ่น

๑) สถานที่ตั้งหรือพื้นที่เหมาะสมในการจัดตั้งสถานีตำรวจชุมชน มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

- ๑.๑) เป็นพื้นที่ที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจ ล่อแหลมต่อการเกิดปัญหาอาชญากรรม อยู่ใจกลางชุมชน เช่น ห้างสรรพสินค้า ตลาดสด สถานีขนส่ง ธนาคาร ร้านค้า ฯลฯ
- ๑.๒) เป็นพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว และมีประชาชนมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก
- ๑.๓) เป็นพื้นที่ที่มีปัญหาอาชญากรรมสูง
- ๑.๔) เป็นพื้นที่ที่มีประชากรหนาแน่น

๒) การจัดระเบียบอาคารที่ทำการสถานีตำรวจชุมชน ที่ทำการควรมีลักษณะที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ควรจัดให้มีสิ่งอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ดังนี้

- ๒.๑) อาคารที่ทำการ หลังคาทาสีแดงเลือดหมู ต้วอาคารทาสีคว้นบุหรี และทาสีแดงเลือดหมู บริเวณที่ติดกับพื้นดินเพื่อประโยชน์ในการรักษาความสะอาดโดยให้ส่วนที่ทาสีคว้นบุหรีเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของต้วอาคารให้ชัดเจน

- มีป้ายบอกทิศทางไปสถานีตำรวจชุมชน ที่ชัดเจน
- ป้ายชื่อที่ทำการแสดงให้เห็นว่าเป็นที่ตั้งสถานีตำรวจชุมชน โดยมีข้อความว่า (สถานีตำรวจชุมชน.....) อักษรสีขาว พื้นสีแดงเลือดหมู ขนาด ๔๐ ซม. หรือขนาดตามความเหมาะสม ที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน และมีความโดดเด่น พร้อมมีสัญลักษณ์ ตราแผ่นดิน สื่อความหมาย และมีข้อความภาษาอังกฤษด้านล่าง

- มีประตูเข้า - ออกอยู่ด้านหน้า
- มีการติดตั้งกล้องวงจรปิดทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคาร
- มีห้องทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ
- มีห้องประชุมขนาดไม่เกิน ๑๐ คน
- มีห้องพักผ่อนสำหรับเจ้าหน้าที่
- มีห้องเก็บของและห้องน้ำ

๒.๒) ภายในอาคารที่ทำการ จะต้องจัดทำ

- นาฬิกาอาชญากรรม ๒ เรือน เปรียบเทียบสถิติคดีอาชญากรรม ในพื้นที่รับผิดชอบของตุ้ยามระหว่างเดือนปัจจุบัน กับเดือนที่ผ่านมา

- แผนผังสถิติการเกิดและจับกุมกลุ่มคดี ตามที่ ตร.กำหนด และเปรียบเทียบเป็นรายเดือนระหว่างปีปัจจุบันกับปีที่ผ่านมา (เฉพาะคดีที่เกิดในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจชุมชน)

- แผนที่สังเขป แสดงเขตพื้นที่รับผิดชอบและแสดงสถานที่ตั้งสำคัญ เช่น สถานีราชการ ห้างสรรพสินค้า วัด โรงเรียน ธนาคาร ร้านทอง เป็นต้น

- แผนผังชุมชน แสดงให้เห็นถึงสภาพพื้นที่ของชุมชน เส้นทาง เข้า - ออก สถานที่สำคัญ จุดที่ล่อแหลมต่อการเกิดอาชญากรรม

- แผนผังเครือญาติ แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของประชาชนที่อยู่ในชุมชน ซึ่งอาจมีรายละเอียดของอาชีพ หรือประวัติของบุคคลที่น่าสนใจ

๒.๓) วัสดุ ครุภัณฑ์

- โต๊ะทำงานพร้อมเก้าอี้
- เครื่องคอมพิวเตอร์ พร้อมเครื่องพิมพ์
- วิทยุสื่อสาร โทรศัพท์ โทรสาร
- กล้องถ่ายภาพ/กล้องบันทึกภาพ
- แผงกั้น กรวยยางสีส้ม ไฟฉาย กระจบองไฟสัญญาณ
- เครื่องมือดับเพลิง เครื่องมือปฐมพยาบาล
- ตู้เก็บเอกสาร โคมสัญญาณไฟฉุกเฉิน
- รถจักรยานยนต์ หรือรถจักรยานสองล้อ
- อุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการรักษาสถานที่เกิดเหตุ
- อุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ หากมีเหตุการณ์ไม่ปกติ เช่น โล่ กระจบองสั้น กระจบองยาว และไม้ค้ำยันยาว ๑.๕๐ เมตรส่วนปลายมีเหล็กรูปตัวยูหรือตัววี เป็นต้น

๓) กำลังพล

๓.๑) การจั้ดกำลังพลในการปฏิบัติหน้าที่ประจำสถานีตำรวจชุมชน ให้จั้ดเป็น ๓ ผลั้ด แต่ละผลั้ด มีกำลังพลอย่างนั้อย ๓ นาย ปฏิบัติหน้าที่ผลั้ดละ ๘ ชั่วโมง หมุนเวียนสับเปลี่ยนหน้าที่

๓.๒) การปฏิบัติหน้าที่ของสถานีตำรวจชุมชนให้อยู่ประจำสถานี ๑ นาย อีก ๒ นายให้ออกตรวจ ผู้ที่อยู่ประจำสถานีให้มีหน้าที่รับแจ้งเหตุและบริการประชาชนโดยต้งแต่งเครื่องแบบให้เรียบร้อย

๓.๓) จั้ดให้มีการปล่อยแถวทุกครั้งก่อนที่จะปฏิบัติหน้าที่ประจำที่ทำการ ซึ่งต้งมีการทบทวน ทดสอบความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย และถูกต้งตามหลัก ยุทธวิธีตำรวจ

๓.๔) ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจออกตรวจทุกวันและจั้ดทำข้อมูลท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับบุคคล สถานที่ ครั้วเรือน ตลอดจนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดให้โทษ ให้ชัดเจนข้อมูลต้งทันสมัย และนำเชื่อถือ และควรตรวจให้ครบทุกหมู่บ้านในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

๓.๕) ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ออกปฏิบัติหน้าที่ตรวจเยี่ยมชุมชนและบันทึกผลการตรวจไว้ในสมุด ตรวจที่ทางสถานีตำรวจจั้ดไว้ที่บ้านคณะกรรมการสถานีตำรวจชุมชน ถ้าต้งการให้งานมีประสิทธิภาพก็ให้ เพิ่มความถี่ของการตรวจตามความเหมาะสม

๔) การจั้ดและมอบภารกิจของสถานีตำรวจชุมชน

๔.๑) ให้ใช้สถานีตำรวจชุมชนเป็นสถานที่ทำการ

๔.๒) อบรมชี้แจงเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ทราบถึงแนวคิด ปรัชญา แนวทางการปฏิบัติงานของ ตำรวจชุมชนเพื่อนำไปปฏิบัติ

๕) หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจขณะปฏิบัติงานอยู่ ณ ที่ทำงาน

๕.๑) ตรวจดูแลสถานที่ทำการและทรัพย์สินให้อยู่ในความเรียบร้อย

๕.๒) ยืนอยู่หน้าอาคารที่ทำการเป็นครั้งคราว โดยเฉพาะเมื่อมีประชาชนสัญจรผ่านไปมาเป็น จำนวนมาก

๕.๓) จั้ดที่ทำการสถานีตำรวจชุมชนให้เป็นที่ยอมรับรับแจ้งเหตุ รับร้องทุกข์หรือให้บริการประชาชน

๕.๔) จั้ดให้มีสถานที่เก็บเอกสาร คำสั่ง และแฟ้มข้อมูลไว้โดยเฉพาะ ภายในส่วนนี้จะต้อง ประกอบไปด้วยคำสั่งต่าง ๆ ของ สน./สภ. ที่สั่งการ ข้อมูลบุคคลทุกหลังคาเรือน ข้อมูลท้องถิ่นซึ่ง ประกอบด้วยแผนที่ เส้นทาง ที่ตั้ง บ้านเรือน อาณาเขต สถานภาพอาชญากรรม สภาพเศรษฐกิจและสังคม ของชุมชน นั้น ๆ อย่างละเอียดตรวจสอบได้

๕.๕) นำข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์โดยเฉพาะสถานภาพอาชญากรรม ซึ่งหากชุมชนดังกล่าวมี อาชญากรรมพื้นฐานคดีประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกายและทรัพย์สินเกิดขึ้นมาก ก็จำเป็นต้งจั้ดทำนาฬิกา อาชญากรรมโดยแบ่งช่วงในการวิเคราะห์และสรุปสถานภาพอาชญากรรมเป็นห้วง ๆ ไปเช่นรอบ ๑ เดือน รอบ ๓ เดือน เป็นต้น

๕.๖) วางแผนการตรวจเยี่ยมชุมชน โดยนำข้อมูลจากข้อ ๕.๓) และ ๕.๔) มาวางแผนการตรวจเพื่อพบปะประชาชน การปรากฏกายในสถานที่เวลาที่เหมาะสมที่สุดในการป้องกันอาชญากรรมพื้นฐาน และหากเป็นอาชญากรรมพิเศษก็สามารถวางแผนการตรวจได้อย่างเหมาะสมในด้านการป้องกันและปราบปราม

๕.๗) ในกรณีที่ได้รับแจ้งเหตุ ให้รีบเดินทางไประงับเหตุเบื้องต้นทันที โดยให้จัดกำลังตามความเหมาะสมกับเหตุการณ์แต่ให้มีเจ้าหน้าที่ หรือราษฎรอาสาอยู่รักษาการณ์ประจำที่ทำการ อย่างน้อย ๑ นาย

๕.๘) การระงับเหตุให้ใช้ยุทธวิธีตำรวจ โดยให้มีผู้ปฏิบัติและผู้คุ้มกันทุกครั้งไป (Cover and Contact) และต้องแจ้งให้ทาง สน./สภ. ทราบเพื่อติดต่อฝ่ายอื่นร่วมปฏิบัติการหากไม่สามารถจัดการได้ตามลำพัง

๕.๙) การจับกุม ตรวจค้น หรือต่อสู้กับคนร้ายให้ใช้ยุทธวิธีตำรวจพื้นฐานที่ได้รับการฝึกฝนมาทุกครั้ง โดยยึดถือกฎหมายเป็นหลักและให้คำนึงถึงลำดับความสำคัญจำเป็นของสถานการณ์ควบคู่กันไป

๕.๑๐) ประสานหรือสนธิกำลังกับเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่น ๆ ทั้งในส่วนภูมิภาค และท้องถิ่นที่อยู่ในชุมชนนั้น ๆ และคณะกรรมการประจำสถานีตำรวจชุมชน เพื่อร่วมปฏิบัติงานในการรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชน

๖) หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจขณะออกตรวจพื้นที่

๖.๑) จัดทำแผนการออกตรวจพื้นที่รับผิดชอบทุก ๑๐ หรือ ๑๕ วัน ตามความเหมาะสม

๖.๒) จัดทำข้อมูลท้องถิ่น ซึ่งต้องมีแบบฟอร์มการจัดเก็บที่ชัดเจน และครอบคลุมเนื้อหา และต้องทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

๖.๓) ประชาสัมพันธ์ให้คำปรึกษา แนะนำ บริการ และแก้ไขปัญหเบื้องต้น ให้กับประชาชน และเป็นแกนนำชุมชนนั้น ๆ

๖.๔) ตรวจตรารักษาความปลอดภัย ความสงบเรียบร้อยตลอดจน แสวงหาข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ รวมทั้งความผิดปกติต่าง ๆ ในพื้นที่

๖.๕) แสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ โดยการเข้าถึง สร้างความเข้าใจ สร้างศรัทธาและสร้างการมีส่วนร่วม

๖.๖) ขณะออกตรวจเยี่ยมให้ติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ตำรวจสื่อสารที่ประจำที่ทำการและ สน./สภ. ไว้โดยตลอด ให้มีการแจ้งวิทยุ ออก ว.๔ , ว.๑๐ ทุกครั้ง

๖.๗) ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ออกตรวจบันทึกผลการตรวจไว้ในสมุดตรวจที่ทางสถานีตำรวจจัดไว้ที่คณะกรรมการประจำสถานีตำรวจชุมชน หรือจุดอื่น ๆ และจะต้องนำมาให้ หัวหน้างานป้องกันปราบปรามตรวจทุก ๑๕ วัน โดยขณะที่นำมาตรวจให้ใช้สมุดตรวจอีกชุดสลับผลิตเปลี่ยนไปเช่นนี้ทุก ๆ ๑๕ วัน

๖.๘) เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ออกตรวจท้องที่ให้อาใจใส่สอบถามประชาชนในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ด้วยและรับเรื่องร้องทุกข์ ร้องเรียน ต่าง ๆ รวมทั้งให้คำปรึกษาและร่วมแก้ไขปัญหาด้วยหากไม่เกินความสามารถ หากเกินความสามารถให้นำเรื่องเข้าสู่คณะกรรมการประจำสถานีตำรวจชุมชน และรายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นทราบ

๖.๙) เจ้าหน้าที่ตำรวจ ที่รับผิดชอบชุมชน ต้องสร้างศรัทธาและความเชื่อถือรวมทั้งต้องเป็นที่พึ่งแก่ประชาชน ตลอดจนเป็นแกนนำราษฎรในชุมชนนั้นให้ได้ และต้องมีส่วนร่วมกับประชาชนในการแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ในชุมชนที่รับผิดชอบนั้นด้วย

๗) ข้อพึงปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีตำรวจชุมชน

- ๗.๑) ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความกระตือรือร้น
- ๗.๒) ทำตนให้เป็นที่รู้จักของประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบของตน และสามารถติดต่อได้ทันที เมื่อมีเหตุจำเป็นต้องร้องขอความช่วยเหลือ
- ๗.๓) ต้องใช้กิริยา วาจา สุภาพ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน มีความอ่อนน้อมถ่อมตน
- ๗.๔) ช่วยเหลือผู้ที่เจ็บป่วย เป็นต้นว่า ช่วยให้ได้รับการพยาบาลเบื้องต้นพอให้พ้นเขตอันตรายในระยะแรก หรือช่วยจัดส่งผู้เจ็บป่วยให้ถึงหมอ
- ๗.๕) ช่วยจัดการระงับหรือป้องกันเหตุการณ์ที่เห็นว่า ถ้าปล่อยละเลยอาจเป็นชนวนให้เกิดเป็นความผิดทางอาญาขึ้นได้โดยง่าย
- ๗.๖) ช่วยให้คำแนะนำ หรือช่วยเหลือประการอื่นใดในสิ่งที่สามารถจะช่วยให้ได้ เมื่อการช่วยนั้นไม่เป็นการขัดต่อระเบียบแบบแผนหรือราชการในหน้าที่ของตำรวจ
- ๗.๗) การช่วยเหลือตามนัยที่กล่าวมานี้ ข้าราชการตำรวจทุกคนต้องถือว่าเป็นสาระสำคัญส่วนหนึ่งที่ควรกระทำและกระทำด้วยความเต็มใจแต่กรณีใดที่กระทำแล้วอาจเป็นเหตุให้ถูกมองไปในทางเสื่อมเสียก็ควรใช้ความระมัดระวัง เป็นต้นว่า ในเรื่องที่ช่วยเหลือแล้วจะมีทางให้ฝ่ายหนึ่งได้เปรียบ แต่อีกฝ่ายหนึ่งเสียเปรียบเช่นนี้ ก็ต้องกระทำด้วยความเที่ยงธรรมและระมัดระวังให้สมกับที่เขามอบความไว้วางใจให้ช่วยเหลือยิ่งขึ้น
- ๗.๘) การที่ตำรวจจะเป็นที่นิยมเชื่อถือของประชาชนได้มากเพียงใดหรือไม่ นั่น ข้อสำคัญในเบื้องต้นได้แก่การวางตน กล่าวคือ ต้องวางตนอยู่ในศีลธรรม อย่างน้อยก็ต้องตั้งมั่นอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริต ปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความเข้มแข็งเด็ดขาดเที่ยงตรงตรงไปตรงมา ปราศจากความลำเอียง และเมื่อมีงานที่ต้องปฏิบัติตามหน้าที่เกิดขึ้น ก็รีบจัดทำด้วยความเร่งรีบไม่ชักช้า ทั้งกระทำไปในลักษณะที่ไม่ขาดความเมตตากรุณาต่อประชาชน
- ๗.๙) ตำรวจทุกคนพึงระลึกไว้เสมอว่า ตนเป็นผู้ป้องกันและระงับทุกข์บำรุงสุขเพื่อประชาชนทั้งประเทศหรือพูดอีกนัยหนึ่งก็คือ เป็นผู้รักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ ซึ่งตรงกับสมญานามว่า “ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์” ดังนั้นต้องวางตนและปฏิบัติหน้าที่ให้เหมาะสมกับที่ได้รับหน้าที่อันมีเกียรตินี้ ถ้าตำรวจไปกระทำในสิ่งที่ไม่ตรงกับหน้าที่ของตำรวจแล้ว ความหวังที่จะให้มีความสงบเรียบร้อยเกิดขึ้นแก่ประชาชนก็กลายเป็นความหวังที่ปราศจากผล ความระส่ำระสายในบ้านเมืองแทบ ทุกด้านก็จะเข้ามาแทนที่ได้โดยง่าย
- ๗.๑๐) ต้องทำความรู้จักผูกมิตรกับประชาชน (รวมทั้งเยาวชนในสถานศึกษา) ในพื้นที่อย่างน้อยต้องรู้จักสมาชิกคนสำคัญของแต่ละครัวเรือนรวมทั้งเข้าไปพบปะพูดคุยอย่างสม่ำเสมอ (Stop-walk-talk & Teach Children) หรือทำงานในลักษณะชุมชนสัมพันธ์เอง
- ๗.๑๑) ตรวจตรารักษาความปลอดภัย ความสงบเรียบร้อยตลอดจนแสวงหาข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ รวมทั้งความผิดปกติต่าง ๆ ในพื้นที่
- ๗.๑๒) บังคับใช้กฎหมาย เผชิญเหตุ ระงับเหตุและดูแลสถานที่เกิดเหตุ (ดูรายละเอียดในระบบการเผชิญเหตุ ระบบรักษาสถานที่เกิดเหตุของสายตรวจ)
- ๗.๑๓) แสวงหาความร่วมมือจากประชาชน หรือจัดตั้งองค์กรประชาชนเป็นราษฎรอาสาสมัครร่วมปฏิบัติหน้าที่หรือมีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปราม

๗.๑๔) ส่งเสริมให้ชุมชนแก้ไขปัญหาด้วยตนเองและเป็นชุมชนเข้มแข็ง

๗.๑๕) งานอื่นที่ผู้บังคับบัญชาเห็นสมควรมอบหมาย

๘) การตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาประจำสถานีตำรวจชุมชน

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำสถานีตำรวจชุมชน ประกอบด้วยประชาชนในชุมชนนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า ๑๐ คน โดยมีหน้าที่ให้คำแนะนำในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนในชุมชนและสร้างเครือข่ายประชาชนในการรักษาความสงบเรียบร้อย และป้องกันอาชญากรรมในชุมชน โดยประชาชนที่เป็นคณะกรรมการประจำสถานีตำรวจชุมชน ควรมีคุณสมบัติ ดังนี้

๘.๑) เลื่อมใสในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๘.๒) มีภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่ในชุมชนนั้น ๆ

๘.๓) มีความประพฤติดี ไม่บกพร่องในศีลธรรมอันดีหรือมีพฤติกรรมอันควรสงสัยว่าพัวพันเกี่ยวข้องกับการทำผิดกฎหมาย หรือสร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชน หรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคมส่วนรวม

๘.๔) สมัยครใจและมีจิตอาสาที่จะเข้ามาช่วยเหลือชุมชน

คณะกรรมการประจำสถานีตำรวจชุมชนควรมีการประชุมหารือร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำหน่วยอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง เพื่อให้คำปรึกษาและกำหนดแนวทางดำเนินการของสถานีตำรวจชุมชน

๙) การควบคุมการปฏิบัติ

การควบคุมการปฏิบัติงานของสถานีตำรวจชุมชน ให้หัวหน้าสถานีตำรวจควบคุมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีตำรวจชุมชนอย่างใกล้ชิด โดยให้รองผู้กำกับการป้องกันปราบปราม และสารวัตรป้องกันปราบปราม ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีตำรวจชุมชน

๑๐) การประเมินผล

ควรจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บังคับบัญชา เจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีตำรวจชุมชน อาสาสมัครตำรวจ และคณะกรรมการประจำสถานีตำรวจชุมชนอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง เพื่อทำการประเมินผลการปฏิบัติ และร่วมกันหาแนวทางแก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ เน้นการลดจำนวนของอาชญากรรมลง ลดความหวาดกลัวของประชาชนต่อภัยอาชญากรรม การให้ความช่วยเหลือประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ภายในขอบเขตพื้นที่ของชุมชน

๒.๓.๓ แผนปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘

ตามแผนปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘ สำนักงานตำรวจแห่งชาติบูรณาการงานชุมชนสัมพันธ์และงานการมีส่วนร่วมของประชาชนเข้าด้วยกัน โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการทำงานจำนวน ๑๓๑,๗๖๐,๓๘๔ บาท เพื่อดำเนินการตามโครงการนี้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดให้แต่ละกองบัญชาการดำเนินกิจกรรมตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ในงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังต่อไปนี้

การดำเนินกิจกรรมให้คัดเลือกเป้าหมายในการปฏิบัติงานร่วมกับคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ ระดับสถานีตำรวจ

(๑) กิจกรรมการเขาปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ในพื้นที่เป้าหมายของสถานีตำรวจ จำนวน ๑,๔๖๕ สถานี ชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ ๑ ชุดปฏิบัติการ ให้มีข้าราชการตำรวจที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นตำรวจชุมชนประกอบอยู่ในชุดปฏิบัติการด้วย โดยให้ชุดปฏิบัติการออกปฏิบัติงานในเวลาปกติจำนวน ๔ วัน/เดือน จำนวน ๙ เดือน และเพิ่มความถี่ในช่วงเทศกาลปีใหม่ จำนวน ๓ วัน วันสงกรานต์ จำนวน ๓ วัน แนวทางการปฏิบัติงานในพื้นที่เป้าหมายของสถานีตำรวจ ให้ทุกสถานีเข้าปฏิบัติงานในหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมายสถานีละ ๕ หมู่บ้าน/ชุมชน/ปี เป็นพื้นที่เป้าหมายใหม่ จำนวน ๓ หมู่บ้าน/ชุมชน และให้พิจารณากำหนดพื้นที่ชุมชนเป้าหมายออกเป็น ๒ ลักษณะ ๑) ชุมชนใกล้ตัว ๒) ชุมชนที่ไกลออกไป แล้วทำการวิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญ ประกอบความต้องการและความพร้อมของประชาชนในชุมชน โดยเรียงลำดับความสำคัญดังนี้ ๑) หมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีปัญหาอาชญากรรมในระดับสูง ๒) หมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในระดับสูง ๓) หมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีปัญหาความขัดแย้งในระดับสูง และให้พิจารณาคัดเลือกหมู่บ้าน/ชุมชน ที่เคยดำเนินการมาแล้วในปี พ.ศ.๒๕๕๗ จำนวน ๒ หมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อเข้าปฏิบัติงานให้มีความต่อเนื่อง อันเป็นการสร้างความเข้มแข็งในการแก้ปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด และแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนแบบยั่งยืน

(๒) กิจกรรมการปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการออกตรวจหรือตั้งด่านในช่วงที่มีการระดมกวาดล้างอาชญากรรมในพื้นที่ ช่วงเทศกาลสำคัญประจำปี โดยปฏิบัติงาน ๘ วัน/เดือน รวม ๖ เดือน

(๓) จัดทำโครงการพัฒนาปรับปรุงหน่วยบริการประชาชน สถานีตำรวจชุมชน จำนวน ๑๖๔ สถานี

(๔) กิจกรรมหน่วยแพทย์เคลื่อนที่และชุมชนสงเคราะห์ของโรงพยาบาลตำรวจ เพื่อดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์เกี่ยวกับหน่วยแพทย์เคลื่อนที่และชุมชนสงเคราะห์โดยดำเนินการในพื้นที่เป้าหมายร่วมกับชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจ

(๕) กิจกรรมการออกตรวจติดตามผลการปฏิบัติงานและการคัดเลือกชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ของแต่ละกองบัญชาการ และของกองบังคับการ

(๖) กิจกรรมการบริหารงานชุมชนสัมพันธ์ภาพรวมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เปนกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อไ้การบริหารจัดการโครงการตำรวจชุมชนไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การผลิตสื่อวีดิทัศน์สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับงานชุมชนสัมพันธ์เพื่อแจกจ่ายให้แก่ตำรวจประจำสถานีตำรวจ ตลอดจนการประเมินผลการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งนี้ไดมอบหมายให้สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ เปนหน่วยงานรับผิดชอบในการประเมินผลโครงการนี้

๒.๔ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การประเมินผลการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจ จำเอนตองทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญา แนวคิดและทฤษฎีด้านชุมชนสัมพันธ์ เพื่อนำมาพิจารณาในการกำหนดกรอบแนวคิดสำหรับการวิจัยประเมินผล และตัวแปรที่สามารถวัดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโครงการได้อย่างเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือ สำหรับรายละเอียดมีดังต่อไปนี้

ความหมายของงานชุมชนสัมพันธ์และตำรวจชุมชนสัมพันธ์

การจะเข้าใจแนวความคิดเกี่ยวกับงานชุมชนสัมพันธ์จำเป็นต้องทราบความหมายอย่างเป็นทางการของคำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

ชุมชน (Community) จะต้องมีสวนประกอบดังนี้

- ๑) ประชาชนหรือคน (People)
- ๒) ความสนใจของคนรวมกัน (Common Interest)
- ๓) อาณาบริเวณหรือพื้นที่ (Area)
- ๔) การปฏิบัติต่อกัน (Interaction)
- ๕) ความสัมพันธ์ของสมาชิก (Relationship) ที่ผูกพันให้อยู่รวมกันในชุมชนนั้น

ความสัมพันธ์ (Relations) หมายถึง ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องของควยหรือการผูกพันของบุคคลที่มีต่อกันหรือมีต่อกันในชุมชน

ชุมชนสัมพันธ์ หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องของผูกพันกัน มีแนวคิดไปในทางเดียวกันและสามารถรวมกำลังกันดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อประโยชน์รวมกัน

จากการทบทวนความหมายและคำนิยามที่เกี่ยวข้องทำให้ทราบว่า งานชุมชนสัมพันธ์ในหน้าที่ตำรวจ หมายถึง งานที่ตำรวจได้กระทำเพื่อให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในสังคมหรือชุมชนต่าง ๆ เกิดการรวมตัวกัน มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องของต่อกัน รวมมือประสานการปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติงานตำรวจ และเป็นการดำเนินการอย่างเป็นทางการ กระบวนการ เพื่อให้ตำรวจมีปฏิสัมพันธ์อันดีกับชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน มีความเข้าใจในปัญหาซึ่งกันและกัน ตลอดจนความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะปัญหาอาชญากรรมเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในชุมชนหรือสังคมนั้น ๆ (แนวทางเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, ๒๕๔๙)

แม้ว่าตำรวจชุมชนสัมพันธ์จะได้รับความนิยมในหน่วยงานตำรวจทั่วโลก แต่ละหน่วยงานต่างกำหนดนิยามของตำรวจชุมชนสัมพันธ์แตกต่างกันออกไป เพื่อนำไปใช้กับหน่วยงานตนเอง อย่างไรก็ตามนักวิชาการหลายท่านได้สรุปว่า ลักษณะที่เหมือนกันของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ที่นำไปใช้ในกรมตำรวจของประเทศต่าง ๆ จะมีดังต่อไปนี้ (Fagin, ๒๐๐๓)

๑) ยึดถือหลักกระจายอำนาจในการส่งเสริมการป้องกันอาชญากรรม มากกว่าที่จะใช้แนวทางการตรวจตราพื้นที่ สืบสวนหาข่าว และบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

๒) มุ่งเน้นส่งเสริมให้มีการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชุมชนและสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น มากกว่าการใช้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย

๓) ประยุกต์ใช้แนวทางอื่นในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมแทนการจับกุม หรือการใช้กำลังโดยมุ่งเน้นแก้ไขสาเหตุหรือต้นตอที่มาของการกระทำผิดทางอาญา

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์จะต้องแสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชญากรรมกับสภาพแวดล้อมทางสังคม อาชญากรรมกับแนวทางการป้องกันอาชญากรรม เพื่อนำไปสู่การสร้างความสุขให้เกิดขึ้นในชุมชน การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมจะมีความเป็นไปได้หากประชาชนหรือผู้พักอาศัยในชุมชน หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเขามามีส่วนรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย การรวมกันทำงานและการติดตามประเมินผล การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมจะมุ่งเน้นที่การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางสังคมและพฤติกรรมของคน การดำเนินงานในการรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชนนั้นมีหลายหน่วยงานภาครัฐที่ดำเนินการในท้องถิ่นหรือชุมชนเพื่อให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน ดังนั้นจึงควรเรียนรู้ให้ทราบถึงแนวคิดในการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมดำเนินการป้องกันและแก้ไขที่ต้นเหตุของปัญหาในชุมชน ร่วมกับประชาชนในชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น งานยุติธรรมชุมชน ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนตามข้อเสนอของคณะที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) และการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกโดยทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม

๒.๔.๑ ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนตามข้อเสนอ คณะที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ฝ่ายความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน (กระทรวงมหาดไทย, ๒๕๔๑, ๔-๑๔) คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ เห็นชอบและให้ดำเนินการตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอในการช่วยเหลือประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อนให้ครอบคลุมทุกกลุ่มปัญหา ทุกพื้นที่แบบเบ็ดเสร็จและเป็นรูปธรรม โดยมีคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชน (คชช.) ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานกรรมการ และอธิบดีกรมการปกครอง เป็นกรรมการและเลขานุการ ซึ่งเป็นองค์กรในการประสานความช่วยเหลือประชาชน จึงเห็นสมควรกำหนดให้ “ กลุ่มปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ” เป็นอีกภารกิจหนึ่งของ คชช. ในการให้ความช่วยเหลือประชาชน โดยเห็นสมควรนำเสนอยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนต่อคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชน (คชช.) เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ พร้อมทั้งมอบหมายภารกิจในการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนดังกล่าว ให้องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามกระบวนการ คชช. เป็นผู้ดำเนินการต่อไป

คณะที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ฝ่ายความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ได้จัดการประชุมแล้ว ๑๐ ครั้ง มีข้อสรุปที่สำคัญเกี่ยวกับ “ การแก้ไขปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ” แบ่งเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ สรุปยุทธศาสตร์ ยุทธวิธีและโครงการ/มาตรการ การแก้ไขปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ได้แก่

๑) ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ๓ ชั้น คือ

๑.๑) ชั้นที่ ๑ ชุมชนป้องกันตนเองจากอาชญากรรม

- ๑.๒) ชั้นที่ ๒ ชุมชนรวมพลังต้านภัยอาชญากรรม
- ๑.๓) ชั้นที่ ๓ ไตรภาคีพิชิตปัญหาอาชญากรรม
- ๒) ยุทธวิธี ประกอบด้วย ๕ ยุทธวิธี คือ
 - ๒.๑) เพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกัน
 - ๒.๒) สร้างความปลอดภัยในพื้นที่ล่อแหลม
 - ๒.๓) การระดมและแสวงหาความร่วมมือจากภาคราชการ ภาคเอกชนและประชาชน
 - ๒.๔) ผนวกรงค์ประชาสัมพันธ์และสร้างความตระหนัก
 - ๒.๕) เพิ่มประสิทธิภาพในการปราบปราม
- ๓) โครงการ/มาตรการ ประกอบด้วย ๗ โครงการ ๒ มาตรการ
 - ๓.๑) โครงการโรงพักเพื่อประชาชน
 - ๓.๒) โครงการตำรวจชุมชน
 - ๓.๓) โครงการสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม
 - ๓.๔) โครงการอาสาสมัครป้องกันอาชญากรรมประจำหมู่บ้าน
 - ๓.๕) โครงการหมู่บ้านปลอดอาชญากรรม
 - ๓.๖) โครงการชุมชนปลอดยาเสพติด
 - ๓.๗) โครงการพัฒนาประสิทธิภาพ รปภ. เอกชน
 - ๓.๘) มาตรการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมและยาเสพติดให้ลงโทษรุนแรงขึ้น
 - ๓.๙) มาตรการปรับปรุงกระบวนการยุติธรรมคดียาเสพติดให้รวดเร็ว เต็มขนาด มีผลดีในทางปฏิบัติ

ส่วนที่ ๒ ขั้นตอนบริหารยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย ๓ ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ ๑ การระดมความคิดเห็นและขยายความคิดตามยุทธศาสตร์ โดยการขยายผลให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งระดับผู้บริหารและระดับผู้ปฏิบัติการมีความรู้ความเข้าใจในยุทธศาสตร์และแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นการระดมความร่วมมือในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาาร่วมกันทั้งระบบ

ขั้นตอนที่ ๒ การสั่งการให้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ โดยสั่งการให้ระดับพื้นที่คือผู้บริหารระดับจังหวัด อำเภอ และตำบลหมู่บ้าน เป็นผู้ดำเนินการ ส่วนระดับหน่วยงานนั้น ให้ผู้บริหารในหน่วยงานนั้นๆ สั่งการโดยตรงไปอีกทางหนึ่ง เพื่อให้มีการประสานการปฏิบัติงานร่วมกันจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นผู้บริหารยุทธศาสตร์ดังกล่าวโดยส่วนรวมในเขตพื้นที่รับผิดชอบทั้งหมด

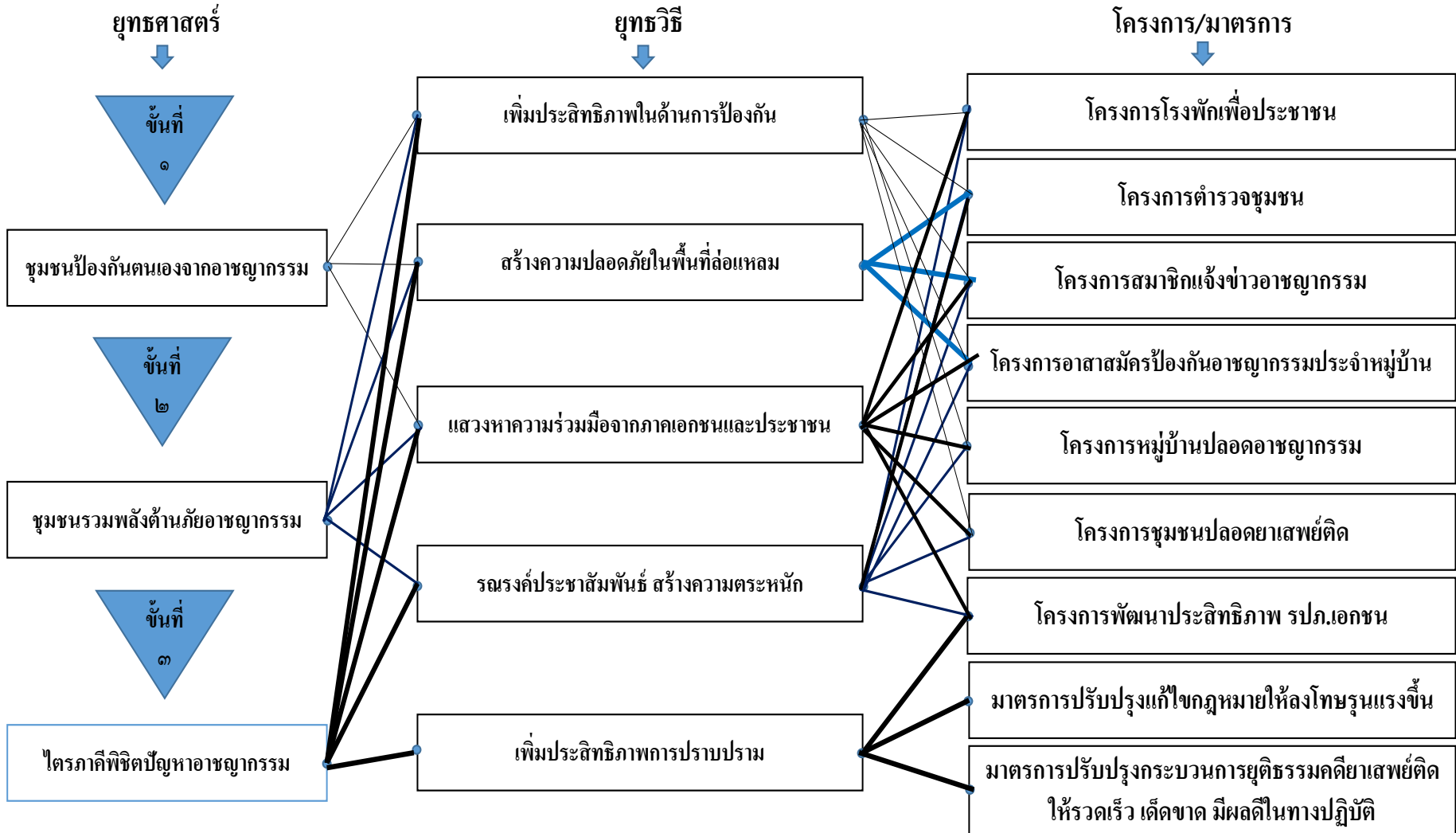
ขั้นตอนที่ ๓ การปฏิบัติภารกิจตามโครงการ/มาตรการ ที่ได้รับมอบหมาย ประกอบด้วย ๗ โครงการ ๒ มาตรการ โดยหน่วยงานเจ้าของเรื่องเป็นผู้รับผิดชอบโครงการและมาตรการที่กำหนดไว้แล้ว ส่วนวิธีดำเนินการในแต่ละโครงการนั้น ให้ใช้ **ยุทธวิธี ๓ ประสาน แบบไตรภาคี** ทั้งจากภาคราชการองค์การภาคเอกชนและประชาชน โดยเจ้าของเรื่องเป็นผู้ประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การบริหารและการกำกับของผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

ส่วนที่ ๓ การติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน แบ่งเป็น

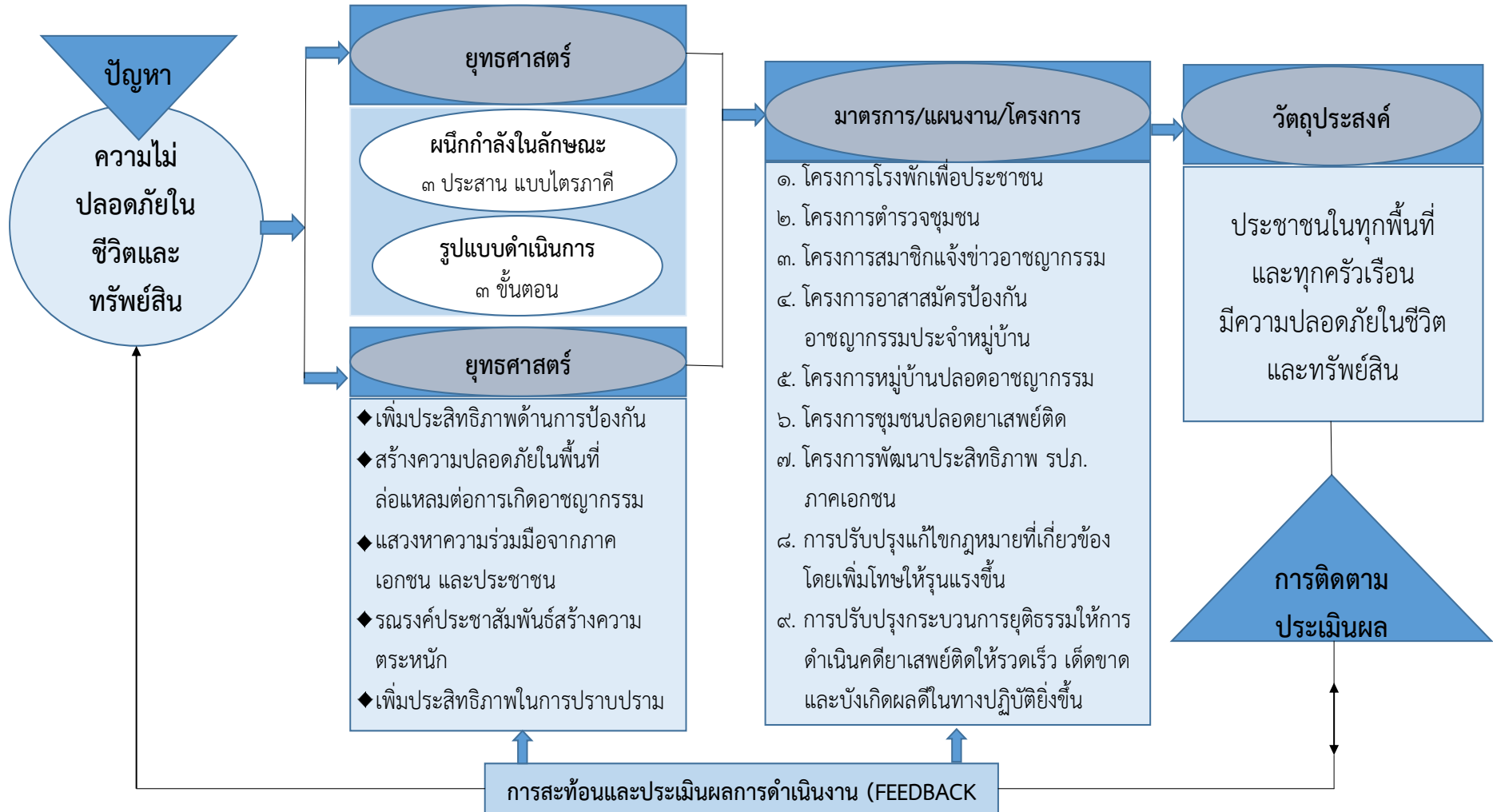
๑) การติดตามและรายงานผล แบ่งเป็น ๓ ระดับ คือ ระดับจังหวัด ระดับกระทรวงและระดับของคณะที่ปรึกษา

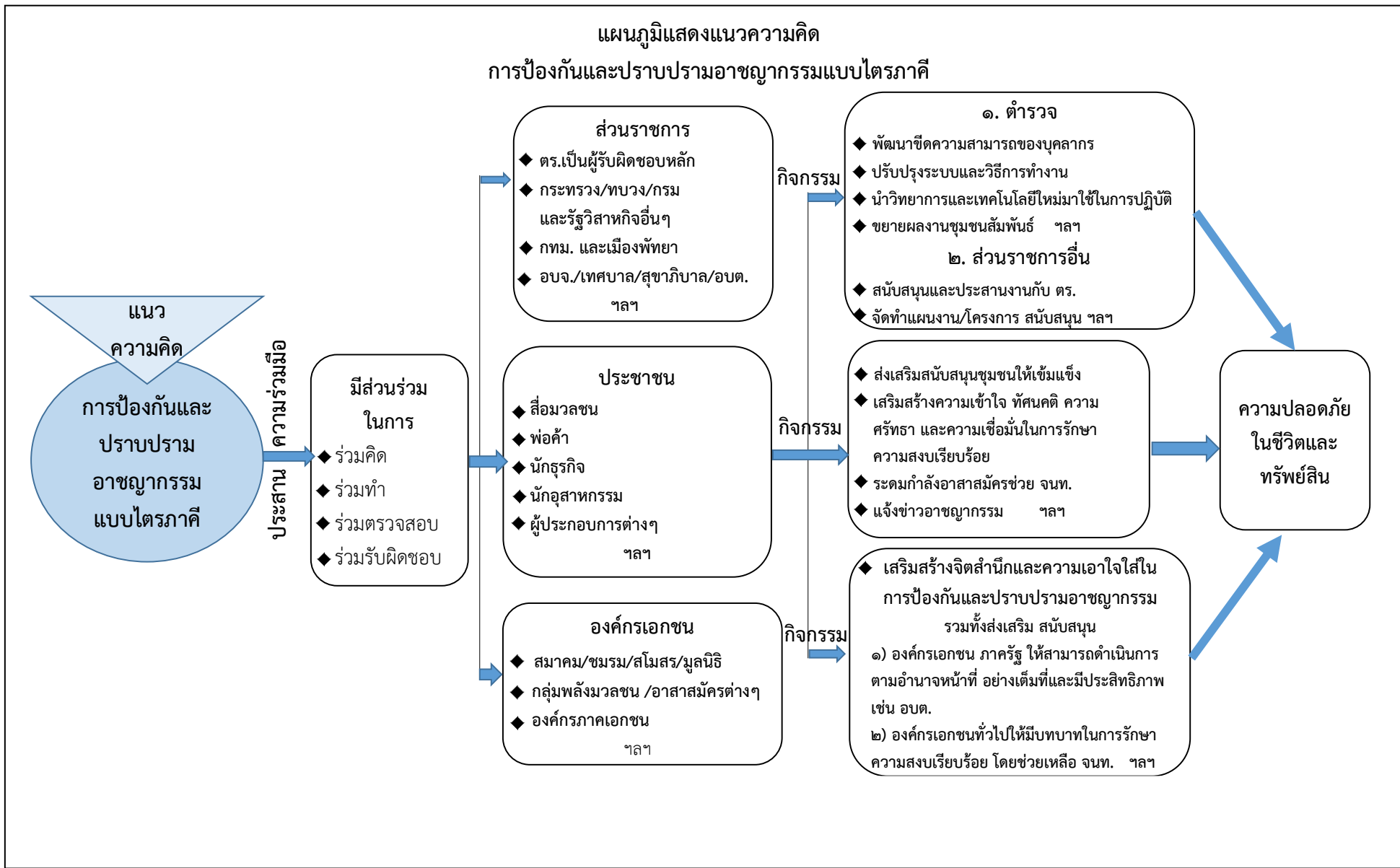
๒) การประเมินผล ให้มีการประเมินผล โดยมีผู้รับผิดชอบในรูปของคณะกรรมการประเมินผลร่วมกับผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย สถาบันการศึกษาในแต่ละภูมิภาค หน่วยงานวิจัยและประเมิน

แผนภูมิ สรุptyุทธศาสตร์ ยุทธวิธี และโครงการมาตรการ
การแก้ไขปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

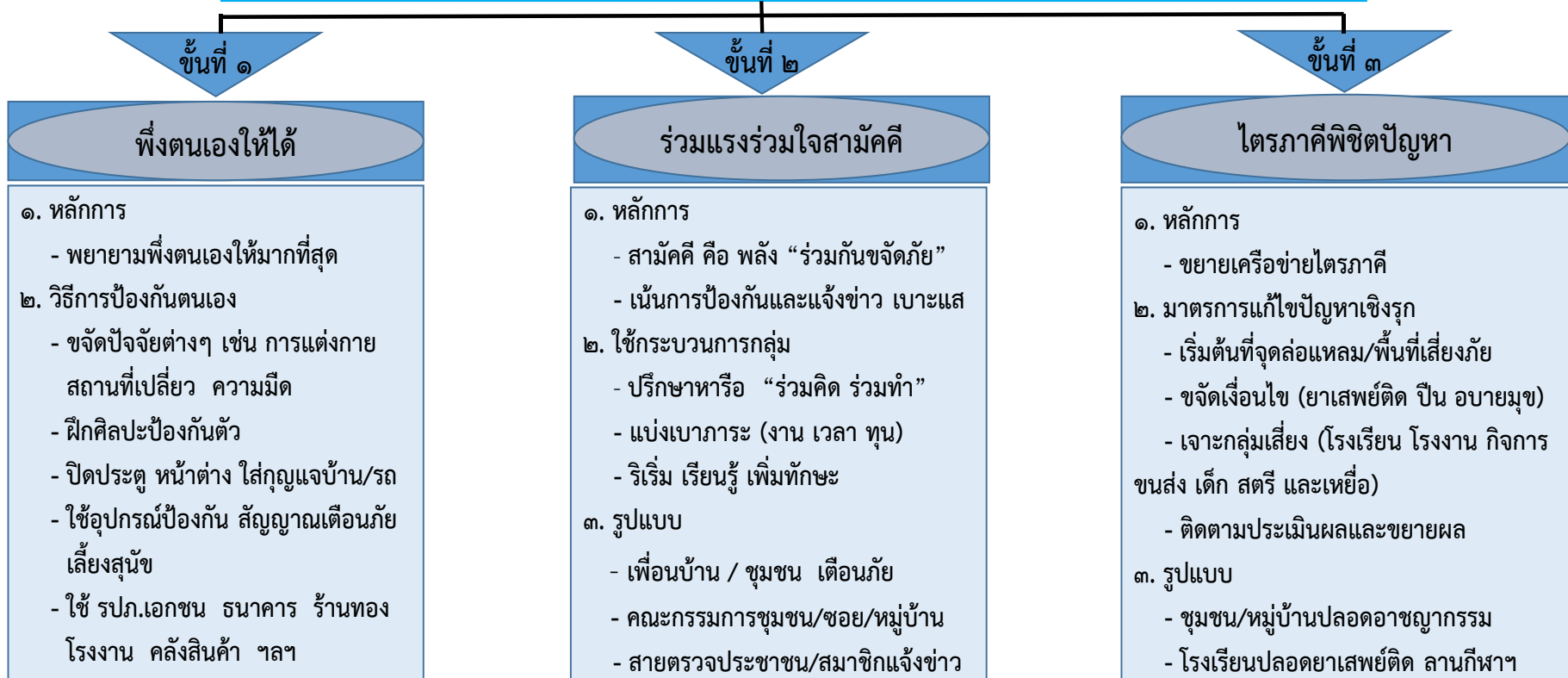

แผนภูมิแสดงยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหา
ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

ยุทธศาสตร์การฟื้นฟูความมั่นคงปลอดภัยชุมชนแบบยั่งยืน

หลักการสำคัญ

- ◆ กลับสู่ปรัชญาการตำรวจพื้นฐานที่ว่า “ การป้องกันอาชญากรรมเป็นภารกิจพื้นฐานของตำรวจ ”
- ◆ แก้ไขปัญหาอาชญากรรมโดยควบคุมสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคม
- ◆ พัฒนาจิตใจให้อยู่ร่วมกันได้ สามัคคีปรองดอง ยึดประโยชน์ส่วนรวม ลดละเลิกอบายมุขและยาเสพติด
- ◆ นำไปสู่เป้าหมายสูงสุดร่วมกัน “ชุมชนมั่นคงปลอดภัย ประชากร่วมแก้ไข สุขใจทั้งชุมชน”

๒.๔.๒ แนวคิดเกี่ยวกับงานยุติธรรมชุมชน (Community Justice)

เป็นยุทธศาสตร์เชิงปฏิบัติการในรูปของมาตรการหรือวิธีการหรือกระบวนการ ที่ทำในชุมชนระดับรากหญ้า โดยมีชุมชนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการมีส่วนร่วมหรือเป็นหุ้นส่วน และมีภารกิจหลักๆ คือ การป้องกันและควบคุมอาชญากรรมและความไร้ระเบียบของชุมชน (Crime Control and Crime Prevention) แก้ไขปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้นด้วยวิธีการเชิงสมานฉันท์ (Restorative Justice and Conflict Management) เยียวยาความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากอาชญากรรม (Community and Victim Empowerment) และสงคืนผู้กระทำผิดกลับสู่ชุมชน (Reintegration) ทั้งนี้ กิจกรรมที่ดำเนินการมีลักษณะเชิงรุกมากกว่าตั้งรับปัญหาที่ปลายทาง โดยมีเป้าหมายสำคัญในการสร้างพลังความเข้มแข็ง ให้ชุมชนรักษาความปลอดภัย อำนวยยุติธรรมให้กับชุมชน และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน (รายงานวิจัย การฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับกลาง รุ่น ๗ กระทรวงยุติธรรม ๒๕๕๑ การมีส่วนร่วมของชุมชนในงานยุติธรรมชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนคลองจระเข้เนอย ตำบลเกาะไร อำเภอบานโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา)

ยุติธรรมชุมชน คือ ระบบยุติธรรมที่ขาดการหยั่งลึกถึงรากฐานชุมชน จะทำให้การควบคุมอาชญากรรมทุกรูปแบบกระทำโดยยาก การที่ระบบยุติธรรมไม่ให้ความสำคัญกับชุมชน หรือชุมชนเข้าถึงระบบยุติธรรมโดยยากนั้น เนื่องมาจากความสัมพันธ์ที่แยกกระบวนการยุติธรรมออกจากประชาสังคมโดยประชาสังคมมีหน้าที่สนองรับสิ่งที่กระบวนการยุติธรรมเฝ้าหามาเท่านั้น ซึ่งปรากฏการณ์ทางสังคมนี้ไดก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบตามมา คือประชาชนมีบทบาทในการรักษาความสงบและปลอดภัยในสังคมน้อยลงหรือไม่มี จึงผลกระทบในการรักษาความสงบและปลอดภัยไปเหวห่างที่ คดีความบางประเภทเป็นเรื่องที่สามารถไกลเกลี่ยประนอมขอพิพาทได้ในชุมชน กลับไม่มีใครจัดการเพราะไม่ได้รับมอบหมายและเขาใจว่าไม่ใช่หน้าที่ของตน ผลักภาระไปให้กระบวนการยุติธรรมเป็นผู้ดำเนินการชี้ขาด เสียเงินทอง เสียเวลาทั้งของรัฐและประชาชนเป็นจำนวนมาก ผลที่ตามมาคือ เจาหน้าที่ต้องรับภาระหนัก ทั้งๆ ที่มีจำนวนและความสามารถจำกัด การทำงานของเจ้าหน้าที่จึงมีได้ผลสมความต้องการทั้งของประชาชนและของเจ้าหน้าที่เอง

ยุติธรรมชุมชนไม่ใช่เรื่องใหม่ในสังคมไทย แต่เป็นรากฐานที่สำคัญของสังคมไทยมาแต่ดั้งเดิมถึงขนาดมีกฎหมายรองรับเป็นหลักเป็นฐานชัดเจน เพียงแต่ในยุคสมัยแห่งการสร้างสรรค์ “รัฐชาติ” สมัยใหม่ โดยเฉพาะในยุคที่ต้องเผชิญกับภัยคุกคามจากการล่าอาณานิคมของโลกตะวันตกในสมัยรัชกาลที่ ๔ และรัชกาลที่ ๕ ประเทศไทยมีความจำเป็นต้องพัฒนาประเทศให้ทันสมัยตามอย่างตะวันตก ในด้านกฎหมายก็มีความจำเป็นต้องรับระบบกฎหมายของตะวันตกมาใช้ ภูมิปัญญาไทยในเรื่อง “ยุติธรรมชุมชน” จึงถูกมองข้ามไปจนเมื่อกาลเวลาผ่านไประยะหนึ่งก็พบว่า ระบบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่เอาอย่างตะวันตก และยังไม่สามารถหยั่งลึกถึงรากฐานชุมชนหรือสังคมระดับรากหญ้าของสังคมไทยนั้นมีปัญหา สังคมไทยจึงเริ่มกลับมาให้ความสำคัญกับ “ยุติธรรมชุมชน” มากขึ้น

ความหมาย หลักการ แนวคิด พบว่า “ยุติธรรมชุมชน” หมายถึง ยุทธศาสตร์ และยุทธวิธีส่งเสริมสนับสนุนหรือกระตุ้นให้ประชาชนในชุมชนเขามีส่วนร่วมหรือเป็นหุ้นส่วนในการป้องกันควบคุมจัดการความขัดแย้งเชิงสมานฉันท์ ลดและเยียวยาความเสียหายหรือความรุนแรงที่เกิดจากอาชญากรรมหรือกระทำผิด ตลอดจนรับผู้กระทำผิดกลับคืนสู่ชุมชนด้วยการฟื้นฟูระบบยุติธรรมเชิงจารีต และพัฒนาระบบยุติธรรมชุมชน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนรู้สึกมั่นคงปลอดภัย สามารถเข้าถึงความยุติธรรมได้ และเพื่อให้ชุมชนมีศักยภาพ

มีความสมานฉันท์ และมีกลไกการทำงานตามระบบยุติธรรมชุมชนที่เชื่อมโยงกับระบบยุติธรรมหลักผ่าน การประสานงานของหน่วยงานยุติธรรมจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

“ยุติธรรมชุมชน” จึงมีลักษณะสำคัญ คือ เป็นกลไกเชิงระบบและโครงสร้างมีหน้าที่ในการ รักษาคุณภาพด้านความยุติธรรมของชุมชน ที่ประชาชนมีส่วนร่วมกันสร้างและพัฒนาขึ้นภายใต้การสนับสนุน ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งปรากฏในรูปของกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกยุติธรรม รวมทั้งจัดการกับอาชญากรรมและการกระทำผิดที่มีลักษณะของการป้องกัน ควบคุม จัดระเบียบชุมชน ให้ความรู้ คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของพลเมือง ประสานงานหรือยุติความขัดแย้งด้วยวิธีการไกลเกลี่ย ประนีประนอม ขอพิพาทโดยรูปแบบจารีตประเพณี รูปแบบของกลุ่มชาติพันธุ์ รูปแบบขนบธรรมเนียมท้องถิ่น หรือรูปแบบต่าง ๆ ของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ตลอดจนเยียวยาสมานฉันท์ความรุนแรงอันเกิด จากอาชญากรรมและรับผู้กระทำผิดกลับคืนสู่ชุมชน

กล่าวโดยสรุป “ยุติธรรมชุมชน” เป็นยุทธศาสตร์เชิงปฏิบัติการในรูปของมาตรการหรือวิธีการ หรือกระบวนการที่กระทำในชุมชนระดับรากหญ้า โดยมีชุมชนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการมีส่วนร่วมหรือ เป็นหุ้นส่วน และมีภารกิจหลัก ๆ คือ การป้องกันและควบคุมอาชญากรรมและความไร้ระเบียบของชุมชน (Crime Control and Crime Prevention) แก้ไขปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นด้วยวิธีการเชิงสมานฉันท์ (Restorative Justice and Conflict Management) เยียวยาความรุนแรงที่เกิดจากอาชญากรรม (Community and Victim Empowerment) และส่งคืนผู้กระทำผิดกลับสู่ชุมชน(Reintegration) ทั้งนี้ กิจกรรมที่ดำเนินการมีลักษณะเชิงรุกมากกว่าตั้งรับปัญหาที่ปลายทาง โดยมีเป้าหมายสำคัญในการสร้างพลัง ความเข้มแข็งให้ชุมชน รักษาความปลอดภัยอำนวยความสะดวกยุติธรรมระดับชุมชนและพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ประชาชนในชุมชน

เป้าหมายของยุติธรรมชุมชน มี ๒ ระดับ คือ ระดับประชาชน รู้สึกมั่นคงปลอดภัยและเข้าถึง ความยุติธรรม หมายถึง ผลลัพธ์ที่เป็นเป้าหมายเฉพาะ โดยพิจารณาที่ประชาชนในชุมชนในด้าน ๑) ความรู้สึก มั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเมื่ออยู่ในชุมชน รวมถึงความรู้สึกหวาดกลัวอาชญากรรมของประชาชน กลุ่มเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม ๒) ความรู้สึกว่าเขาถึง/ได้รับความยุติธรรม และ ๓) ความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนเมื่อมีการดำเนินกิจกรรมยุติธรรมชุมชน อันเป็นความรู้สึกพึงพอใจเฉพาะบุคคล และ ระดับชุมชน พิจารณาจากชุมชนในด้านการมีศักยภาพและความสมานฉันท์ โดยพิจารณาจากชุมชนว่า มีความสามารถในการพัฒนาระบบยุติธรรมชุมชน โดยสามารถระดมพลและใช้ทรัพยากร มาบริหารการ เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีขีดความสามารถของชุมชนในการแก้ปัญหาของตนเองได้เพิ่มขึ้น อันนำไปสู่เป้าหมายสูงสุด คือ “ความสมานฉันท์ของชุมชน”

กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ชุมชนเขามามีส่วนร่วมนั้นประกอบด้วย

๑) กิจกรรมเชิงรุก ได้แก่ การป้องกันในรูปแบบต่าง ๆ ก่อนที่จะเกิดอาชญากรรม เช่น การเฝ้าระวังอาชญากรรมในชุมชน การแก้ไขปัญหาที่เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการกระทำผิดในชุมชน การศึกษา ค้นหาความต้องการของชุมชน เป็นต้น

๒) กิจกรรมเชิงรับ ได้แก่ กิจกรรมใด ๆ ภายหลังจากที่เกิดอาชญากรรมแล้ว เช่น การระงับข้อพิพาทหรือความขัดแย้ง การสงเคราะห์ช่วยเหลือเหยื่ออาชญากรรม การเตรียมการกอนปลอยเพื่อรับคืนผู้กระทำผิดจากเรือนจำชุมชน การควบคุมและสอดส่องผู้กระทำผิด การช่วยเหลือสงเคราะห์ในการปรับตัวเข้ากับชุมชน การจัดใหญ่ผู้กระทำผิดทำงานบริการสาธารณะ เป็นต้น

ชุมชนมีส่วนร่วมอย่างไร จึงจะเรียกว่าเกิดยุติธรรมชุมชนขึ้นแล้ว

เพียงประชาชนแจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเบาะแสของอาชญากรรมเท่านั้นยังไม่ถือว่ายุติธรรมชุมชนเกิดแล้ว การแจ้งเบาะแสเป็นการทำหน้าที่ของพลเมืองดีเป็นการกระทำฝ่ายเดียวที่รัฐเป็นผู้ได้ประโยชน์ แม่ผู้แจ้งจะได้รับประโยชน์ตอบแทนหากมีการจับกุมอาชญากรรมตามที่แจ้งไปได้อย่างรวดเร็วในแง่ของความสงบเรียบร้อยก็ตาม การที่ประชาชนจะแจ้งเบาะแสอาชญากรรมให้กับรัฐนั้น ประชาชนผู้นั้นต้องมีจิตสาธารณะ และที่สำคัญที่สุดประชาชนนั้นต้องไว้วางใจรัฐ วาหากแจ้งแล้วตนจะไม่ได้รับผลร้ายจากการแจ้งหรือจะต้องมีการดำเนินการจับกุมทันทีอย่างจริงจัง เป็นต้น แต่หากการแจ้งเบาะแสนั้นเกิดจากการสร้างสัมพันธ์ภาพกับชุมชนโดยภาครัฐก็ถือได้ว่ายุติธรรมชุมชนเริ่มเกิดขึ้นแล้ว ซึ่งหากอยากจะรูวายุติธรรมชุมชนเกิดขึ้นแล้วหรือไม่ ๑) เนนการไ้ช้กระบวนการแก้ปัญหา ๒) เนนการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบ ๓) มีเป้าหมายเพื่อคุณภาพชีวิตของชุมชน ๔) เนนกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชน

๑) ยุติธรรมชุมชนเนนการปฏิบัติการในพื้นที่

แม่ว่า “ชุมชน” จะมีผู้ให้คำจำกัดความหรือให้ความหมายไวหลากหลายแตกต่างกัน เช่น ชุมชนของผู้ที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกันและทำกิจกรรมรวมกันในเรื่องที่กลุ่มของตนสนใจ แต่ยุติธรรมชุมชนกลับเนนปฏิบัติการในระดับพื้นที่ตามเขตภูมิศาสตร์ โดยมีเหตุผลดังนี้

ประการแรก เพราะยุติธรรมชุมชนมีเป้าหมายสุดท้ายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเปนอนุขของชุมชน จึงจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลที่มีขอบเขตของพื้นที่เนนอนในการประเมินผลทั้งก่อนและภายหลังการดำเนินงานวบรรลู่เป้าหมายหรือไม่

ประการที่สอง ยุติธรรมชุมชนเนนการแก้ปัญหาทั้งการแก้ปัญหาก่อนที่จะเกิดอาชญากรรมจะเกิดและการแก้ปัญหาเมื่อเกิดอาชญากรรมแล้ว ดังนั้น จึงจำเป็นต้องกำหนดขอบเขตของพื้นที่เพื่อศึกษาข้อมูลของพื้นที่นั้นโดยละเอียด และนำข้อมูลนั้นเข้ามาสู่กระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่อาชญากรรมระบาดรุนแรง ข้อมูลมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการที่ชุมชนจะตัดสินใจร่วมกันในการเลือกปัญหา ที่ต้องการจะแก้ไขก่อนและหลังตามลำดับความรุนแรงของพื้นที่ กำหนดเป้าประสงค์ กำหนดยุทธศาสตร์หรือกิจกรรม กำหนดผู้ที่จำเป็นต้องตั้งเขามามีส่วนรวมในกระบวนการแก้ปัญหา กำหนดระยะเวลาที่ปัญหานั้นจะสามารถแก้ไขได้สำเร็จ และกำหนดผลลัพธ์ที่ต้องการจากกระบวนการแก้ปัญหานั้น

ประการที่สาม ยุติธรรมชุมชนมุ่งเนนกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ปัญหาของชุมชนโดยชุมชน ยุติธรรมจะพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อส่งเสริมให้สมาชิกชุมชนมีโอกาสพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ผ่านทางกระบวนการแก้ปัญหาของชุมชนโดยเชื่อว่ากระบวนการมีส่วนร่วมจะทำให้สมาชิกของชุมชนเกิดความรู้สึกถึง “ความเป็นชุมชนเดียวกัน ” เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชน หวงแผนชุมชนของตนเอง ต้องการปกป้องศักดิ์ศรีของชุมชนของตน ไม่ต้องการให้ผู้อื่นมาเหยียบย่ำ

ศักดิ์ศรีของชุมชนของตน การพัฒนาความสัมพันธ์ในรูปแบบดังกล่าวเป็นการถักทอความสัมพันธ์ระหว่างมวลสมาชิกของชุมชนตามแนวระนาบ ที่สามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนได้เป็นอย่างดี

๒) ยุติธรรมชุมชนเป็นกระบวนการแก้ปัญหา

ยุติธรรมแตกต่างจากกระบวนการแก้ปัญหาอาชญากรรมของระบบยุติธรรมทางอาญาแบบดั้งเดิมที่ใช้วิธีการลงโทษจำคุกเป็นหลัก และอาชญากรรมถูกมองว่าเป็นการแข่งขันระหว่างฝ่ายโจทก์กับฝ่ายจำเลยแต่สำหรับยุติธรรมชุมชน อาชญากรรมและความไร้ระเบียบทั้งหลายจะได้รับการแก้ไขด้วย “รูปแบบการแก้ปัญหา” ในรูปแบบต่าง ๆ กัน ทั้งการแก้ปัญหาภายหลังที่เกิดอาชญากรรมแล้วและการแก้ปัญหาก่อนที่จะเกิดอาชญากรรม

การทำงานร่วมกันแบบยุติธรรมชุมชนจะจัดให้มีเวทีสาธารณะสำหรับชุมชน เช่น การประชุมชุมชน หรือประชุมชุมหมุ่บ้าน เพื่อให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา องค์กรชุมชนท้องถิ่นทั้งหลาย สมาชิกของชุมชนได้พบปะแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความคิดเห็น ความวิตกกังวล และความหวังใต้ออกชุมชน ข้อมูลเหล่านั้นสามารถที่จะให้คำตอบได้ว่า ทางออกสำหรับปัญหาของชุมชนควรทำอย่างไร ยุติธรรมชุมชนเน้นทั้งการแก้ปัญหาความสงบเรียบร้อยที่ต้องกระทำเพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตชุมชนและผลที่จะเกิดตามมาจากการแก้ปัญหานั้น ๆ

“กระบวนการทัศน์การแก้ปัญหา” (Problem Solving Paradigm) แตกต่างจาก “กระบวนการทัศน์แบบปรปักษ์” (Conflict Paradigm) อยู่ตรงที่กระบวนการแก้ปัญหามองหาคำตอบ “ข้อมูล” “ การพิจารณาข้อมูลอย่างรอบคอบ ” และ “ความสนใจของสมาชิกชุมชนที่จะทำงานร่วมกันในการแก้ปัญหานั้น ๆ” กระบวนการทัศน์การแก้ปัญหาเชื่อว่าการที่ประชาชนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความหวังใยร่วมกัน ภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีกติกาที่เกิดจากการตกลงร่วมกันและพร้อมด้วยข้อมูลเช่นนี้การแก้ปัญหาใด ๆ จะสามารถพบทางออกได้เสมอ

๒.๔.๓ คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.)

หมู่บ้าน คือ โครงสร้างทางการปกครองของไทยที่เล็กที่สุด และสำคัญที่สุดกรมการปกครองเป็นองค์กรที่ถูกเพิ่มเติมใน พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๘๖ และมีการปรับปรุงโครงสร้าง อำนาจ หน้าที่ใหม่ ตามมาตรา ๒๘ ตีร่ แห่งพ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ (คู่มือคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) กรมการปกครอง, ๒๕๕๗)

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน

- ๑) ช่วยเหลือแนะนำให้คำปรึกษาแก่ผู้ใหญ่บ้าน
- ๒) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ
- ๓) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่นายอำเภอมอบหมายหรือผู้ใหญ่บ้านร้องขอ
- ๔) เป็นองค์กรหลักที่รับผิดชอบในการบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน และบริหารกิจกรรมที่ดำเนินในหมู่บ้านร่วมกับองค์กรอื่นทุกภาคส่วน

องค์ประกอบของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.)

โดยตำแหน่ง

- ๑) ผู้ใหญ่บ้าน ๒) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
๓) สมาชิก อบต./สจ. ๔) ผู้นำหรือผู้แทนกลุ่ม

โดยการเลือก

- ผู้ทรงคุณวุฒิ ๒-๑๐

กองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้าน

มีรายได้ จาก...

- (ก) เงินที่กลุ่มหรือองค์กรภายในหมู่บ้านจัดสรรให้
(ข) เงินที่ได้รับการอุดหนุนจากส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
(ค) เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้
(ง) รายได้จากการจัดกิจกรรมของหมู่บ้าน

มติคณะรัฐมนตรี เรื่อง แนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.)

คณะรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๒ เห็นชอบในหลักการ เรื่องแนวทางการปฏิบัติการขับเคลื่อนการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ให้เป็นรูปธรรม ดังนี้

๑) ให้ทุกส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ พิจารณามอบภารกิจตามนโยบายของรัฐบาล กระทรวงและภารกิจที่ต้องดำเนินการในหมู่บ้านให้ กม. รวมทั้งสนับสนุนภารกิจของ กม. ตามกฎหมาย

๒) ให้ กม. เป็นองค์กรหลักในการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยในระดับหมู่บ้าน และสนับสนุนหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรพัฒนาเอกชนอื่นที่มีภารกิจหน้าที่ในเรื่องเดียวกันตามที่กฎหมายกำหนด

๓) ให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณากำหนดกรอบแนวทาง แผนงานหรือโครงการที่สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของ กม.

๔) ให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนให้ กม. เป็นองค์กรหลักในการบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน และนำแผนพัฒนาหมู่บ้านที่ กม. จัดทำ เป็นข้อมูลในการจัดทำคำขอของงบประมาณของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๕) ให้สำนักงานประมาณจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมของ กม. ตามหลักเกณฑ์ที่กรมบัญชีกลางให้ความเห็นชอบ

๖) ให้กระทรวงการคลังพิจารณากำหนดระเบียบ แนวทาง ขั้นตอนการจัดตั้งกองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้าน เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ให้ กม. สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๗) ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) พิจารณากำหนดตัวชี้วัดที่เกี่ยวกับการใช้และการพัฒนาศักยภาพของ กม. เพื่อให้ส่วนราชการนำไปเป็นคำรับรองการปฏิบัติราชการ

๘) ให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง พิจารณาให้คำแนะนำ คำปรึกษา หรือสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของ กม. เมื่อได้รับการร้องขอ

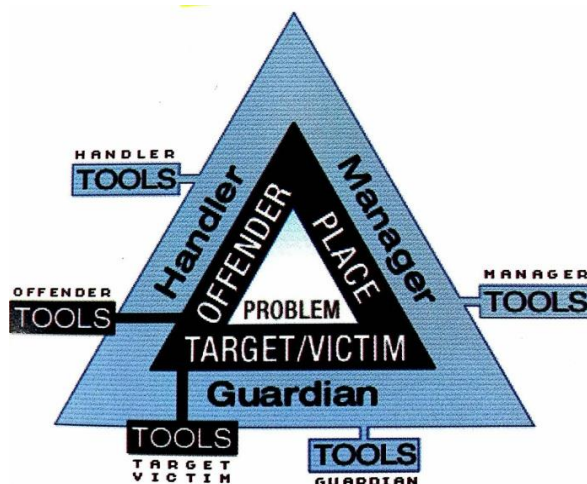
๒.๔.๔ การป้องกันอาชญากรรมเชิงรุก โดยทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (Proactive Crime Prevention by Crime Triangle Theory) (พล.ต.ท.ศรีวรารักษ์ รังสิพรหมณกุล , ๒๕๕๘)

หลักการป้องกันอาชญากรรม “การจับผู้ร้ายนั้นไม่ถือเป็นความชอบ เป็นแต่นับว่าผู้นั้นได้กระทำการครบถ้วนแก่หน้าที่เท่านั้น แต่จะถือเป็นความชอบต่อเมื่อได้ปกครองป้องกันเหตุร้ายให้ชีวิตและทรัพย์สินสมบัติของข้าแผ่นดินในท้องที่นั้น อยู่เย็นเป็นสุขพอสมควร” จากพระบรมราโชบายของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ดังกล่าวข้างต้น ถือได้ว่าเป็นการวางรากฐานหรือหลักการทำงานในด้านการป้องกันอาชญากรรม ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติและตำรวจทุกคนน้อมนำมาปฏิบัติ

การป้องกันอาชญากรรมเชิงรุก (Proactive Crime Prevention) ปัจจุบันกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกค่อนข้างรุนแรงและรวดเร็ว ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา โดยเฉพาะปัญหาอาชญากรรมมีแนวโน้มจะสูงมากขึ้น จึงเป็นหน้าที่ของตำรวจในแต่ละพื้นที่ต้องพยายามทุ่มเทกำลังกายกำลังใจในการแก้ปัญหาอาชญากรรมดังกล่าว โดยจะต้องมุ่งเน้นการปฏิบัติงานในเชิงรุก (Proactive) แนวคิด “การป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกโดยใช้ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (Proactive Crime Prevention by Crime Triangle Theory)” ซึ่งเป็นแนวคิดที่มีการบูรณาการการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจและการแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานราชการและภาคประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีเหตุและมีผล ง่ายต่อการเข้าใจ สามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานได้จริง อันเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานราชการและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมได้เป็นอย่างดี

ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (Crime Triangle Theory)

เป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงสาเหตุหรือองค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรมได้อย่างชัดเจน เข้าใจง่าย โดยมีองค์ประกอบต่างๆ ๓ ด้าน คือ

- ๑) ผู้กระทำความผิด/คนร้าย (Offender) หมายถึง ผู้ที่มีความต้องการจะก่อเหตุ หรือ ลงมือกระทำความผิด
- ๒) เหยื่อ (Victim) /เป้าหมาย (Target) หมายถึง บุคคล สถานที่หรือวัตถุสิ่งของที่ผู้กระทำความผิดหรือคนร้ายมุ่งหมายกระทำต่อ หรือเป็นเป้าหมายที่ต้องการ

๓) โอกาส (Opportunity) หมายถึง ช่วงเวลา และสถานที่ที่เหมาะสมที่ผู้กระทำผิดหรือคนร้ายสามารถจะลงมือกระทำความผิดหรือก่ออาชญากรรม

เมื่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ครบองค์ประกอบทั้ง ๓ ด้านดังกล่าวข้างต้น จะทำให้เกิดอาชญากรรมขึ้น นอกจากนี้ทฤษฎีดังกล่าวยังได้เสนอแนวคิดในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมหรือการป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรม โดยจะต้องพยายามทำอย่างไรก็ได้ที่จะให้องค์ประกอบของสามเหลี่ยมอาชญากรรมด้านใดด้านหนึ่งหายไป อาชญากรรมก็จะไม่เกิดขึ้น

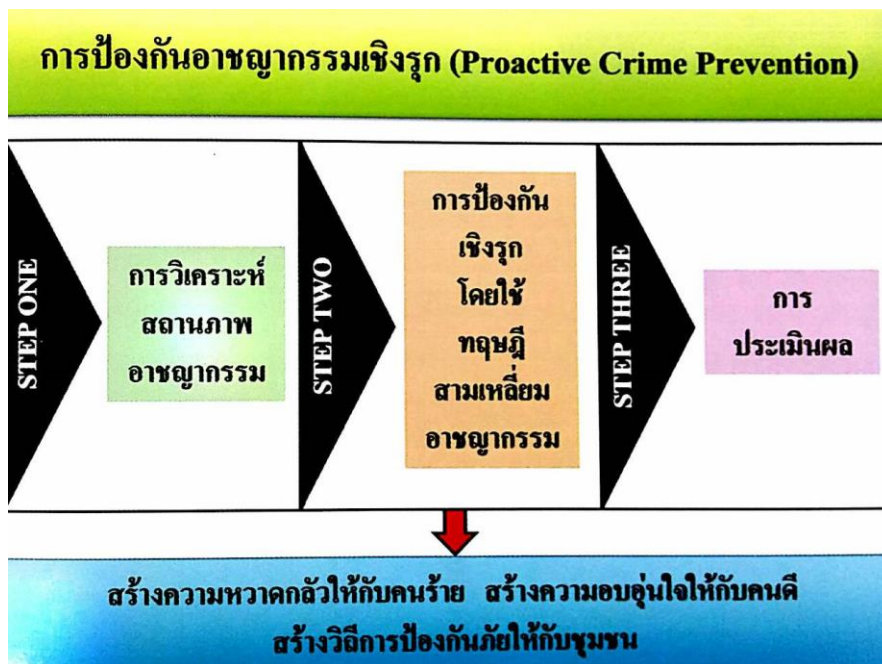
ขั้นตอนหรือแนวทางการปฏิบัติ

การป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกโดยใช้ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (Proactive Crime Prevention by Crime Triangle Theory) แบ่งออกเป็น ๓ ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ ๑ การวิเคราะห์สถานภาพอาชญากรรม

ขั้นตอนที่ ๒ การป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกโดยใช้ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม

ขั้นตอนที่ ๓ การประเมินผล

ขั้นตอนที่ ๑ การวิเคราะห์สถานภาพอาชญากรรม (Crime Analysis)

การวิเคราะห์สถานภาพอาชญากรรมของตำรวจ

ตำรวจที่ปฏิบัติงานในสถานีตำรวจจะต้องมีข้อมูล (Data) ที่จะใช้ในการวิเคราะห์สภาพปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้น ข้อมูลคดีต่างๆ นั้นจะมาจากคดีที่เกิดขึ้นในพื้นที่ หรือข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากการร้องเรียนของประชาชน สื่อมวลชน เป็นต้น จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อให้ทราบช่วงเวลาที่เกิดเหตุ โดยจัดทำเป็นนาฬิกาอาชญากรรม และให้ทราบสถานที่ที่เกิดเหตุโดยจัดทำเป็นแผนที่อาชญากรรม

โดยสถานที่เกิดเหตุที่มักจะมีเหตุบ่อยๆ ซ้ำกันหลายครั้งเรียกว่า Hot Spot เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวแล้ว จะทำให้ทราบถึงช่วงเวลา สถานที่ที่เกิดเหตุ พฤติกรรมของคนร้าย ตลอดจนสภาพปัญหาหรือสาเหตุของการเกิดอาชญากรรม อันจะนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดกลยุทธ์การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมต่อไป

การวิเคราะห์สภาพอาชญากรรมของภาคประชาชน

ภาคประชาชนก็มีความจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์สถานภาพอาชญากรรมเช่นเดียวกัน โดยวิธีการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาชญากรรมจากแหล่งต่างๆ เช่น การนำเสนอข่าวอาชญากรรมของสื่อมวลชน การให้ข้อมูลจากตำรวจหรือหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ การบอกกล่าวจากเพื่อนบ้าน หรือจากประสบการณ์ที่ตนเองเคยได้รับเพื่อประโยชน์ในการป้องกันไม่ให้ตนเองตกเป็นเหยื่อ ขณะเดียวกันก็นำข้อมูลที่มีอยู่บอกกล่าวคนในครอบครัวหรือคนในชุมชน ไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของคนร้ายหรืออาชญากรรม

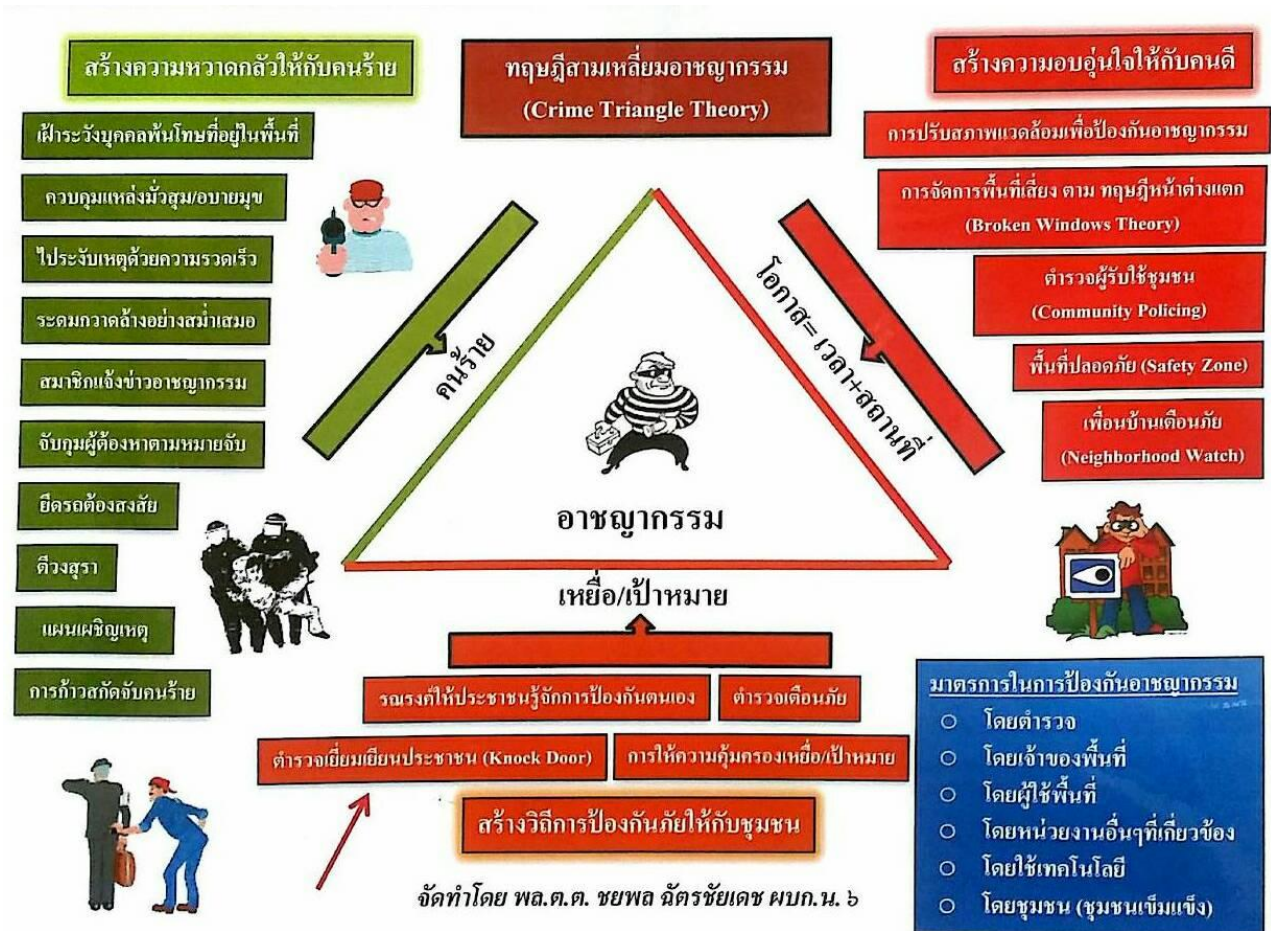
ขั้นตอนที่ ๒ การป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกโดยใช้ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (Proactive Crime Prevention by Crime Triangle Theory)

จากหลักของทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม การเกิดอาชญากรรมในแต่ละครั้ง ต้องมีองค์ประกอบ ๓ ด้าน คือ

- ๑) ผู้กระทำผิด/คนร้าย
- ๒) เหยื่อ/เป้าหมาย
- ๓) โอกาส

การแก้ไขปัญหาอาชญากรรม หรือการป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรมอาจทำได้โดยทำให้องค์ประกอบของสามเหลี่ยมอาชญากรรมด้านใดด้านหนึ่งหายไป อาชญากรรมก็จะไม่เกิดขึ้น

สำหรับขั้นตอนนี้มีความสำคัญมาก หัวหน้าหน่วยงานหรือสถานีตำรวจจะต้องใช้เทคนิคการระดมสมอง (Brainstorming) จากตำรวจทุกฝ่ายในหน่วยงานเพื่อร่วมกันคิดร่วมกันวางแผน และกำหนดแนวทางการปฏิบัติ โดยจะต้องชี้แจงให้เห็นถึงสภาพปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้น และสร้างความเข้าใจกับตำรวจทุกฝ่าย ให้มีความพร้อมและเต็มใจที่จะร่วมมือกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง เมื่อตำรวจผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ทราบและเข้าใจเหตุผล ตลอดจนเป้าหมายในการทำงานแล้วย่อมจะเกิดผลดี โดยเฉพาะในเรื่องของประสิทธิภาพในการทำงาน

แนวทางการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม

แนวทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรม หรือการป้องกันอาชญากรรมไม่ให้เกิดขึ้น ตามหลักการของ ทฤษฎีคือ การทำให้องค์ประกอบด้านใดด้านหนึ่งของสามเหลี่ยมอาชญากรรมหายไปหรือหมดเงื่อนไข อาจทำได้ ดังนี้คือ

๑) **ด้านผู้กระทำผิดหรือคนร้าย (Offender)** ต้องพยายามจับกุม ลดบทบาท ควบคุมหรือ จำกัดจำนวนผู้กระทำความผิดหรือคนร้ายในพื้นที่ที่รับผิดชอบให้หมดไปหรือลดน้อยลง สำหรับวิธีการแก้ไขปัญหาด้านนี้ อาจทำได้โดยมุ่งเน้นการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement) ตัวอย่างเช่น

- ๑.๑) การเฝ้าระวังบุคคลพันโทษที่เข้ามาอยู่ในพื้นที่
- ๑.๒) การควบคุมแหล่งอบายมุขหรือสถานบริการ
- ๑.๓) การเข้าไประงับเหตุอย่างรวดเร็วของสายตรวจ
- ๑.๔) การระดมกวาดล้างอาชญากรรมอย่างสม่ำเสมอ
- ๑.๕) สมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม
- ๑.๖) การจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ
- ๑.๗) มาตรการยึดรถผู้ต้องสงสัย
- ๑.๘) มาตรการตีวงสุรา คือ ตำรวจเข้าไปเตือนประชาชนที่ดื่มสุราในที่สาธารณะ
- ๑.๙) แผนเผชิญเหตุและการก้าวสกัดจับคนร้าย

๒) **ด้านเหยื่อ (Victim)/เป้าหมาย (Target)** ผู้เสียหาย เหยื่อ หรือประชาชนทั่วไปต้องรู้จักการป้องกันตนเอง ครอบครัวและชุมชน หรือสังคมไม่ให้เกิดเป็นเหยื่ออาชญากรรม ในขณะที่เดียวกันตำรวจจะต้องยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ โดยจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมหรือไม่ให้เกิดเป็นเหยื่ออาชญากรรม เช่น การแต่งตัวของสุภาพสตรี การใส่เครื่องประดับหรือของมีค่า การหลอกลวงของคนร้ายในลักษณะต่างๆ โดยอาจจัดโครงการต่างๆ ดังนี้

๒.๑) โครงการตำรวจเตือนภัย

๒.๒) โครงการเคาะประตูบ้านตรวจเยี่ยมประชาชน (Knock Door)

๒.๓) โครงการครูตำรวจ D.A.R.E (Drug Abuse Resistance Education)

๓) **ด้านโอกาส (Opportunity)** โอกาสที่ผู้กระทำความผิดหรือคนร้ายจะลงมือก่ออาชญากรรมนั้นจะต้องอาศัยเวลาและสถานที่ที่เหมาะสมในการก่อเหตุ ตำรวจจึงต้องพยายามหาวิธีการเพื่อที่จะตัดช่องโอกาสของคนร้ายดังกล่าว โดยแยกออกเป็นเวลาและสถานที่

เวลา ตำรวจจะต้องพยายามตัดช่องโอกาสคนร้ายในเรื่องเวลาที่จะก่อเหตุ โดยมุ่งเน้นการปฏิบัติหน้าที่ ดังนี้

๓.๑) การปรากฏตัวของตำรวจสายตรวจ (Show off Force)

๓.๒) การตั้งจุดตรวจค้น

สถานที่ การตัดช่องโอกาสในเรื่องสถานที่นั้น สามารถกระทำได้หลายวิธีและมีแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมากมาย เช่น

๓.๓) การปรับสภาพแวดล้อมและใช้ประโยชน์สภาพแวดล้อมในการลดโอกาสการก่ออาชญากรรม ตามหลักทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (Crime Control Through Environmental Design) กล่าวคือ เป็นการอาศัยธรรมชาติของสภาพแวดล้อมมาเป็นประโยชน์ในการป้องกันอาชญากรรม ทำให้คนร้ายรู้สึกว่าเป็นเขตหวงห้ามและถูกเฝ้าระวังอยู่ จึงไม่อยากจะเสี่ยงกระทำผิด

๓.๔) การจัดระเบียบพื้นที่ที่มีแนวโน้มจะเกิดอาชญากรรม (พื้นที่เสี่ยง) ตามหลักการทฤษฎีหน้าต่างแตก (Broken Windows Theory) หากพื้นที่ใดเกิดสิ่งที่ไม่ดี มีจุดบกพร่องหรือมีความไร้ระเบียบเพียงเล็กน้อย หากไม่มีคนดูแลแก้ไข หากปล่อยทิ้งไว้ก็จะเกิดความหายนะที่ใหญ่โตมากขึ้นเรื่อย ๆ

๓.๕) โครงการพื้นที่ปลอดภัย (Safety Zone) เป็นโครงการที่มีประโยชน์อย่างมากในเรื่องของการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม

๓.๖) โครงการเพื่อนบ้านเตือนภัย (Neighborhood Watch)

๓.๗) การใช้เครื่องมือทางด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น กล้องโทรทัศน์วงจรปิด(CCTV) การใช้สัญญาณเตือนภัย

๓.๘) โครงการตำรวจผู้รับใช้ชุมชน (Community Policing) จัดให้มีตำรวจประจำชุมชน มีหน้าที่ให้คำปรึกษาและประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรม โดยเน้นการสร้างชุมชนเข้มแข็ง เพื่อให้ชุมชนสามารถดูแลตัวเองได้อย่างยั่งยืนและต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ ๓ การประเมินผล (Evaluation)

ควรจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยอาจจะดูจากสถิติคดีอาญาเปรียบเทียบ ตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สุดท้ายคือการวัดผลลัพธ์ในเรื่องของความรู้สึกหวาดกลัวภัยอาชญากรรมและความพึงพอใจของประชาชน

มาตรการในการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุก

มาตรการในการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกอาจแบ่งออกเป็น ๕ มาตรการดังนี้ คือ

๑) โดยตำรวจ หมายถึง การป้องกันอาชญากรรมในหน้าที่ของตำรวจ เช่น การจัดสายตรวจ ออกตรวจ การตั้งจุดตรวจค้น

๒) โดยเจ้าของพื้นที่ หมายถึง เจ้าของพื้นที่ในแต่ละพื้นที่ต้องให้ความสนใจในการป้องกันอาชญากรรมที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ของตนเอง เช่น ห้างสรรพสินค้า หมู่บ้าน หน่วยราชการต่างๆ เป็นต้น

๓) โดยผู้ใช้พื้นที่ หมายถึง ประชาชนโดยทั่วไปที่เข้าไปใช้พื้นที่ต่างๆ จะต้องรู้จักระมัดระวังในการป้องกันตนเอง เช่น การแต่งตัว การประดับของมีค่าติดตัว

๔) โดยหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง หมายถึง หน่วยงานราชการหรือภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรม เช่น องค์การบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่น ฝ่ายปกครอง เป็นต้น

๕) โดยใช้เทคโนโลยี หมายถึง การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อช่วยในการป้องกันอาชญากรรม เช่น กล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) สัญญาณเตือนภัย

บทสรุป

การป้องกันอาชญากรรมเชิงรุก โดยการทำให้องค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรมด้านใดด้านหนึ่งของสามเหลี่ยมอาชญากรรมหายไป ตามหลักการของทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรมที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะทำให้การปฏิบัติงานของตำรวจมีเป้าหมายที่ชัดเจน เข้าใจง่ายและสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง เป็นการแก้ไขปัญหอาชญากรรมแบบบูรณาการที่ “ตรงจุดและตรงประเด็น”

๒.๕ งานศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มีงานศึกษาวิจัยเกี่ยวกับโครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์หรือมวลชนสัมพันธ์ออกมาอย่างต่อเนื่อง โดยทั่วไปจะเน้นที่การประเมินผลโครงการ หรือการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ของโครงการกับปัจจัยด้านการบริหารองค์กร สำหรับงานศึกษาวิจัยเพื่อประเมินผลโครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศในทวีปยุโรปได้รับคำวิพากษ์วิจารณ์ว่าไม่สามารถยืนยันได้ชัดเจนว่าตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีประสิทธิภาพในการลดอาชญากรรมลงได้ (Cogquihat, ๒๐๐๘) สาเหตุสำคัญมีหลายประการที่ทำให้งานวิจัยเหล่านี้ประสบกับปัญหาด้านการวัดผลสัมฤทธิ์ของโครงการ อาทิ การไม่มีคำนิยามที่ชัดเจนของตำรวจชุมชนสัมพันธ์, การนำโครงการไปใช้มีความแตกต่างกันทั้งด้านแนวทางการทำงาน, การบริหารจัดการ, นอกจากนี้ความสำเร็จของโครงการจะขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอกอื่น ๆ (โครงสร้างของหน่วยงาน, การบริหารจัดการ) อย่างไรก็ตาม นักวิชาการหลายคน ได้ให้คำแนะนำว่า ในการวัดประสิทธิภาพของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ต้องนำปัจจัยเหล่านี้ไปเป็นตัวชี้วัดด้วยได้แก่ ความหวาดระแวงภัย ความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยใน

ชุมชน การสนับสนุนของหน่วยงานตำรวจ (ผู้บังคับบัญชา) ความคิดเห็นของตำรวจที่ทำงาน ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการดำเนินโครงการนี้ กระบวนการในการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน (Cogquihat, ๒๐๐๘; Skogan, ๒๐๐๕; Harvey, ๒๐๐๕; Corder and Biebel Perkins, ๒๐๐๕; Corder, ๑๙๙๙)

ฮาร์เวย์ (Harvey, ๒๐๐๕) ได้นำเสนอว่าการที่ตำรวจจะรักษาความผูกพันกับชุมชนได้จะต้องมีการนำเทคนิคดังต่อไปนี้มาใช้อย่างต่อเนื่อง

- การประชุมและทำงานในลักษณะเป็นหุ้นส่วนกับกลุ่มคนในชุมชน
- การทำงานแบบเป็นหุ้นส่วนกับสวนราชการอื่นในการป้องกันอาชญากรรม
- การพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหา
- การกระจายอำนาจในความรับผิดชอบการป้องกันอาชญากรรมให้แก่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์

๒.๕.๑ งานศึกษาวิจัยในประเทศไทย

สำหรับงานศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตำรวจชุมชนสัมพันธ์หรือโครงการที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันในประเทศไทยมีจำนวนมาก ดังรายละเอียดสรุปดังต่อไปนี้

โครงการประเมินผลการปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๖

รศ.ดร.สุณีย์ กัลยาจิตร และคณะ (๒๕๕๖) ได้ทำการศึกษาเรื่อง โครงการประเมินผลการปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๖ เสนอ กองแผนงานอาชญากรรม สำนักยุทธศาสตร์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พบว่า

๑) ภาพรวมระดับความคิดเห็นในดานระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมระดับบุคคลและครอบครัว เท่ากับ ๖๙.๐๐ แสดงให้เห็นว่า ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในระดับดี

๒) ภาพรวมระดับจิตสำนึกของข้าราชการตำรวจในการทำงานแบบการมีส่วนร่วมกับประชาชน เท่ากับ ร้อยละ ๗๒.๔๐ แสดงให้เห็นว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจมีจิตสำนึกและมีจิตอาสาในการปฏิบัติงานด้านชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องและเป็นไปตามภารกิจและหน้าที่ของตำรวจเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจเป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพและเป็นแนวทางเดียวกันตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗ ระเบียบ กฎหมายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

๓) ปัจจัยแวดล้อมภายนอกจากการศึกษาบริบทของชุมชนโดยแบ่งเป็นชุมชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย และชุมชนนอกกลุ่มเป้าหมาย

ชุมชนพื้นที่เป้าหมาย แบ่งเป็น

๓.๑) ชุมชนเมือง/เขตเทศบาล ลักษณะของชุมชนโดยมากมีลักษณะติดกัน มีทั้งลักษณะที่เป็นอาคารพาณิชย์ บางพื้นที่เป็นชุมชนแออัด ชาวบ้านอาศัยอยู่กันแบบไม่มีรั้ว เนื่องจากบ้านโดยมากไม่มีบริเวณการแผ่รังสีอาชญากรรมในพื้นที่อาศัยเพื่อนบ้านคอยแผ่รังสีกันเอง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตชุมชนเมือง/เขตเทศบาล หากพื้นที่เอื้ออำนวยในการค้าขาย โดยมากจะประกอบอาชีพค้าขาย ดังนั้นการให้ความร่วมมือในการลงพื้นที่ของตำรวจชุมชนสัมพันธ์จะได้รับความร่วมมือน้อย เนื่องจากภาวะความกดดันและการดิ้นรน

เพื่อให้สามารถใช้ชีวิตได้ ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ต้องสร้างเครือข่ายที่มีความเข้มแข็ง เพื่อให้สามารถดำเนินงานในชุมชน ทั้งนี้ประธานชุมชนต้องมีลักษณะของความมีจิตสาธารณะ พรอมที่จะช่วยเหลือสังคมได้ทุกขณะ และเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์เป็นอย่างดีกับคนในชุมชนของตนเอง ประธานหรือกรรมการชุมชนอาจเป็นเจ้าของร้านค้าโดยใช้รานคาของตนเป็นที่นัดประชุมชาวบ้านเพื่อประชุมและวางแผนการดำเนินกิจกรรมเมื่อได้รับการร้องขอจากตำรวจชุมชนและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น

๓.๒) นอกชุมชนเมือง/นอกเขตเทศบาล ลักษณะของชุมชนโดยสวนมากประชาชนจะอาศัยอยู่ในบ้านเดี่ยว มีพื้นที่และมีระยะห่างระหว่างบ้าน มีรั้วบ้านแบ่งกันอย่างชัดเจน การประกอบอาชีพสวนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกร เช่น ทำนา ปลูกยางพารา ไร่มันสำปะหลัง ไร่สับปะรด เป็นต้น ประชาชนสวนใหญ่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นอย่างดี แต่ในการลงพื้นที่ในการดำเนินกิจกรรมตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ จะต้องมีการประสานงานกับประชาชนในพื้นที่ก่อนการลงไปในพื้นที่ เนื่องจากประชาชนสวนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรจึงไม่ค่อยอยู่บ้าน หากมีการแจ้งความประสงค์เขาไปดำเนินการแล้ว ชาวบ้านสวนใหญ่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ชุมชนนอกพื้นที่เป้าหมาย

ชุมชนนอกพื้นที่เป้าหมายทั้งในชนบทและในเมืองมีความสอดคล้องกันในด้านพื้นที่ที่คล้ายคลึงกันกับชุมชนในพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินกิจกรรมตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ไม่แตกต่างกัน หากแต่ประเด็นและความต้องการสูงสุดของประชาชนนั้นคือ การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจหมั้นแวมเวียนเข้ามาตรวจตราหรือมีกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นการอบรมให้ความรู้ การประชุมชาวบ้านหรือโครงการร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ เข้ามาในพื้นที่ของชุมชน ซึ่งจะทำให้ประชาชนในชุมชนรู้สึกมั่นคงและปลอดภัยและสามารถติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจได้โดยตรง รวมถึงการแจ้งข่าวอาชญากรรมในพื้นที่เพื่อลดการเกิดอาชญากรรมในพื้นที่ด้วย รวมถึงการแพร่ระบาดของยาเสพติด การควบคุมพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ไตแก การทะเลาะวิวาทของเด็กและเยาวชน การชิงมอเตอไรไซต และพื้นที่ที่เป็นแหล่งมั่วสุม พื้นที่กรวางวางเปลว และจุดที่ไม่มีไฟส่องสว่างส่งผลให้เกิดเป็นพื้นที่เสี่ยงต่อปัญหาอาชญากรรมของประชาชนในพื้นที่ใตงาย

ปัจจัยแวดล้อมภายใน

พบว่า สวนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง ๔๑ - ๕๐ ป ประกอบอาชีพเกษตรกร มีลักษณะที่พักอาศัยเป็นบ้าน สวนใหญ่มีอุปกรณ์ป้องกันตัวจากภัยอาชญากรรมคือ มีดแสดงให้เห็นถึงการป้องกันตนเองโดยปัจจัยแวดล้อมภายใน โดยมากจะเป็นประชาชนที่มีอายุในช่วงวัยผู้ใหญ่ ถึงสูงอายุ โดยกลุ่มนี้จะให้ความสำคัญกับการป้องกันอาชญากรรมในชุมชน ซึ่งอุปกรณ์พื้นฐานที่ใช้ในการป้องกันตัว เป็นอุปกรณ์ที่มีในทุกๆ คร้วเรือน ก็คือมีด สามารถนำมาใช้ป้องกันตนเองจากภัยอาชญากรรมได้ และลักษณะอาชญากรรมที่มีความหวาดกลัวสวนใหญ่เป็นอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ภายในบ้าน แสดงให้เห็นว่า อาชญากรรมเกี่ยวกับทรัพย์เป็นอาชญากรรมขั้นพื้นฐานที่เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องให้ความสำคัญและเฝ้าระวังเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรมประเภทดังกล่าวในพื้นที่ของตน

ปัจจัยเกื้อหนุน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างสวนใหญ่ทราบหรือเคยได้ยินเกี่ยวกับโครงการตำรวจชุมชนในเขตชุมชนที่พักอาศัย แสดงถึงการให้ความสนใจในการปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่

ตำรวจ ซึ่งรวมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ โดยมีชุมชนเปนอนุเคราะห์ประกอบสำคัญในการมีส่วนร่วมหรือเงินทุนสวนและมีภารกิจหลักๆ คือ การป้องกันและการควบคุมอาชญากรรมและความไร้ระเบียบของชุมชน (Crime Control and Crime Prevention) แก้ไขปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้นด้วยวิธีการเชิงสมานฉันท์ (Restorative Justice and Conflict Management) เยียวยาความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากอาชญากรรม (Community and victim Empowerment) และสงคืนผู้กระทำผิดกลับสู่ชุมชน (Reintegration) สอดคล้องกับรายงานวิจัยการฝึกอบรมหลักสูตร นักบริหารระดับกลาง รุ่น ๗ กระทรวงยุติธรรม ๒๕๕๑ และ ฮาร์เวย์ (Harvey, ๒๐๐๕) ได้นำเสนอว่าการที่ตำรวจจะรักษาความผูกพันกับชุมชนได้ จะต้องมีการนำเทคนิคดังต่อไปนี้มาใช้อย่างต่อเนื่อง คือ ๑. การประชุมและทำงานในลักษณะเป็นหุ้นส่วนกับกลุ่มคนในชุมชน ๒. การทำงานแบบเป็นหุ้นส่วนกับส่วนราชการอื่นในการป้องกันอาชญากรรม ๓. การพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหา ๔. การกระจายอำนาจในความรับผิดชอบการป้องกันอาชญากรรมให้แก่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์

๔) ขอคนพบเพิ่มเติมจากการวิจัย จากการลงพื้นที่เพื่อทำการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ คณะผู้วิจัยมีขอคนพบที่ได้จากการศึกษาวิจัย ดังนี้

๔.๑) ระดับความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จากการศึกษาอยู่ในระดับดี โดยได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ ๗๐.๒๐ แสดงให้เห็นว่าการที่เจ้าหน้าที่ตำรวจมีกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ โดยมีการเข้าไปในพื้นที่เพื่ออำนวยความสะดวกหรือพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนส่งผลให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจได้เป็นอย่างดี

๔.๒) จากการลงพื้นที่เพื่อสำรวจความคิดเห็นประชาชนต่อการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ คณะผู้วิจัยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจในบางพื้นที่อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลโดยการเรียกประชามารวมกิจกรรม รวบรวมแบบสอบถาม ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนระหว่างประชาชนที่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ทำการเรียกมาตอบแบบสอบถามกับประชาชนในพื้นที่ที่คณะผู้วิจัยทำการเก็บแบบสอบถามโดยการเดินหาเขาชุมชนเอง พบว่า การเรียกประชามารวมกันเพื่อตอบแบบสอบถามมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยคะแนนเฉลี่ยของประชาชนที่เรียกมารวมกันสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการเก็บประชาชนที่คณะผู้วิจัยเดินหาเขาเก็บเองในชุมชน โดยสวนขอความคิดเห็นที่มีความแตกต่างอย่างชัดเจน ได้แก่ สวนของความคิดเห็นในด้านระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมระดับบุคคลและครอบครัว ความคิดเห็นในด้านระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมระดับชุมชน และระดับความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

๔.๓) จากการศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจในการประเมินผลการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์และมวลชนสัมพันธ์ ปี ๒๕๕๖ โดยเมื่อแยกระดับของการบังคับบัญชาจะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญ ($p=0.00$) ในประเด็น เมื่อได้ดำเนินกิจกรรมงานชุมชนสัมพันธ์แล้ว ทำให้ปัญหาอาชญากรรมลดลงและงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ทำให้คุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้น โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งในระดับรองผู้กำกับการขึ้นไปมีระดับความพึงพอใจสูงสุดในระดับมาก โดยได้คะแนนเฉลี่ยรวมเป็น ๔.๒๑

๕) ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาการประเมินโครงการปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ประจำปีงบประมาณพ.ศ. ๒๕๕๖ คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะการวิจัยดังต่อไปนี้

๕.๑) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

(๑) รัฐบาลต้องให้ความสำคัญเรื่องการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การให้เจ้าหน้าที่ตำรวจได้เข้ามามีส่วนรวมในการรับทราบ การรับรู้ปัญหาของชุมชนและประชาชนในมิติต่างๆ

(๒) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรให้งานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์เป็นภารกิจหลักในด้านการป้องกันซึ่งเป็นงานประจำ มีทีมงานฝ่ายของหน่วยงานภายใต้สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยให้มีกฎหมาย และระเบียบที่เอื้อต่อการทำงาน ทั้งนี้ต้องมีลักษณะของงานที่มีความเหมาะสมกับแต่ละบริบทของสังคม แต่ละภูมิภาคเพื่อเข้าถึงชุมชนและประชาชนได้อย่างเต็มที่และเหมาะสม

(๓) หน่วยงานที่มีหน้าที่ประสานและให้ความร่วมมือกับประชาชนและชุมชนต้องทำงานอย่างบูรณาการร่วมกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ไม่ว่าจะเป็นกระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ ต้องร่วมมือกันอย่างจริงจัง ไม่แบ่งเนื้องาน หากเจอปัญหาใดเกิดขึ้นกับประชาชนและชุมชน สามารถร่วมมือทำงานแบบสหวิชาชีพ ซึ่งจะแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๔) สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรจัดทำคู่มือชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ให้กับประชาชนและชุมชน โดยจัดมอบให้กับผู้นำชุมชนนำไปให้กับลูกบ้านทุกคนเพื่อสร้างความเข้าใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ของชุมชนนั้นๆ

(๕) ระดับสถานีตำรวจ ผู้กำกับการทุกสถานีตำรวจควรมีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์งานมวลชนสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบการทำงานและการปฏิบัติงาน ตลอดจนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ทั้งนี้ในระดับสถานีตำรวจต้องสรรหาบุคลากรที่มีความเหมาะสมและมีมนุษยสัมพันธ์อันดีกับประชาชนและชุมชน

(๖) ผู้กำกับการสถานีตำรวจต้องดำเนินการทำแผนปฏิบัติการลงของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ในการเข้าพบปะประชาชนและชุมชน โดยการกำหนดเป็นระยะเวลาที่แน่นอน และประเด็นเข้าพบประชาชน เช่นการอบรมให้ความรู้ การรับฟังข้อร้องเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมอื่นๆ ของชุมชน เป็นต้น

๕.๒) ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

(๑) ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ในแต่ละภูมิภาค เช่น ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้และ ๓ จังหวัดชายแดน เพื่อให้ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมกับบริบทของแต่ละภาค ในการจัดกิจกรรมเพื่อให้การบริการประชาชนและชุมชนได้อย่างเต็มที่และเหมาะสมกับความต้องการ

(๒) ควรมีการถอดบทเรียนของงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์เพื่อหาบทเรียนที่เป็นบทเรียนดีเด่น (Best Practice) เพื่อนำไปใช้เป็นต้นแบบของงานเพื่อให้เกิดความสำเร็จในการเข้าถึงชุมชนอย่างแท้จริง

(๓) ควรมีการศึกษาในเรื่องการหวาดกลัวภัยของประชาชน ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ พบว่าความหวาดกลัวภัยของประชาชนนั้น เป็นเรื่องเกี่ยวกับการลักทรัพย์ในบาน ดังนั้นควรมีโครงการที่จัดเจ้าหน้าที่ตำรวจคอยดูแลและเฝ้าระวังในเรื่องอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์ ตลอดจนการหวาดกลัวภัยของอาชญากรรมทางเพศ (การข่มขืน) ดังนั้น ควรส่งเสริมให้ทุกคนในชุมชนไตร่ตรองเทคนิคการป้องกันตนเองเบื้องต้น และการฝึกเจรจาต่อรองรวมทั้งการควบคุมอารมณ์เมื่อประสบเหตุ

(๔) ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมที่มุ่งเน้นและเข้าถึงประชาชนและพื้นที่ในช่วงเวลาที่เหมาะสมเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่เขามามีส่วนรวมเพื่อก่อให้เกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทั้งนี้เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในพื้นที่ชุมชนเมืองยังขาดความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติงานในพื้นที่ นอกจากนี้ยังขาดความเชื่อมั่นและความศรัทธาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจอีกด้วย

(๕) ควรส่งเสริมให้ประชาชนและเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ได้ทำโครงการหลักประจำป เช่น โครงการจูงลูกหลานเขาคายป้องกันยาเสพติดโดยเน้นการทำกิจกรรมรวมระหวางบิดามารดาและบุตร เพื่อส่งเสริมสัมพันธ์ภาพในครอบครัวโดยเน้นเรื่องความเชื่อในหลักทฤษฎีพันธะทางสังคม (social bond) มาใช้ผ่านกิจกรรมที่สร้างสรรค์ ทั้งนี้ต้องทำการทดลองเพื่อได้โครงการที่เหมาะสมในแต่ละภูมิภาคและบริบทของสังคม

(๖) ควรทำการศึกษาเชิงลึกของตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์เพื่อให้ได้กิจกรรมที่ส่งผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่เพิ่มมากยิ่งขึ้น

๕.๓) ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

(๑) ผู้บังคับบัญชาในระดับสถานีตำรวจต้องให้ความสำคัญและเล็งเห็นว่า การทำงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์นั้น เป็นงานที่ไต่เครือข่ายภาคประชาชนเพื่อเขามาเป็นหูเป็นตาช่วยในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานควรมีนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรเขารวมลงพื้นที่ให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น เนื่องจากตำรวจในระดับชั้นสัญญาบัตรได้รับองค์ความรู้จากการเรียนการสอนในระดับปริญญา จะทำให้สามารถนำเสนอแนวทางที่เหมาะสมอันเป็นการพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ นายตำรวจชั้นสัญญาบัตรควรมีศักยภาพเชิงอำนาจในการตัดสินใจ สั่งการและปฏิบัติการได้เป็นอย่างดี

(๓) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานควรมีการสำรวจชุมชนและมวลชนทุกปเพื่อทราบถึงปัญหาและขอจำกัดต่างๆ ในพื้นที่ โดยพิจารณาจากสถิติและปัญหาความรุนแรงของอาชญากรรม ทั้งนี้เป็นการวางแผนเพื่อให้การทำงานเป็นระบบ การเข้าถึงประชาชนและสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธาของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อประชาชนทุกกลุ่ม

(๔) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในชุมชนต้องมีแผนการดำเนินงาน มีการบันทึกการทำกิจกรรมทั้งในดานปัญหาและอุปสรรคและการวิเคราะห์ผลการสำเร็จของการดำเนินงานเพื่อใช้เป็นหลักฐานในการยืนยันการปฏิบัติหน้าที่ การเขียนโครงการ จำนวนงบประมาณ และเป็นเกณฑ์ในการมุ่งพัฒนาชุมชนในปถัดไป

โครงการประเมินประสิทธิภาพสถานีตำรวจ และความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของตำรวจ

กองวิจัย สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (๒๕๕๘) ได้ทำการศึกษา เรื่อง โครงการประเมินประสิทธิภาพสถานีตำรวจ และความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของตำรวจ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘ เพื่อศึกษาความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของตำรวจ ความรู้สึกการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครตำรวจชุมชนในการปฏิบัติงาน รับผิดชอบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในชุมชนที่พักอาศัย โดยมีวัตถุประสงค์ คือ ๑.เพื่อศึกษาความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน ๒.เพื่อศึกษาความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของตำรวจ ๓. เพื่อศึกษาระดับความรู้สึกการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครตำรวจชุมชนในการร่วมรับผิดชอบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในชุมชนที่พักและอาศัย พบว่า

ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนตามโครงการประเมินประสิทธิภาพสถานีตำรวจ และความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของตำรวจ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น ๑๒,๓๗๕ คน มีดังนี้

๑) ผลการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน จำนวน ๓ ด้าน มีดังนี้

๑.๑) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนทั้งเวลากลางวันและกลางคืนในภาพรวมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๓๗

๑.๒) ด้านประสิทธิภาพการป้องกันอาชญากรรมในภาพรวมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๑๗

๑.๓) ด้านประสิทธิภาพการปราบปรามอาชญากรรมในภาพรวมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๗๙

ค่าเฉลี่ยความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน จำนวน ๓ ด้านอยู่ที่ ร้อยละ ๖๐.๑๑

๒) ผลการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของตำรวจ จำนวน ๓ ด้าน มีดังนี้

๒.๑) ด้านการให้บริการบนสถานีตำรวจ (Front Office) ในภาพรวมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๕๔

๒.๒) ด้านการอำนวยความสะดวกและความเชื่อมั่นของผู้เสียหายต่อพนักงานสอบสวนในภาพรวมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๙๔

๒.๓) ด้านการนำประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการตำรวจในภาพรวมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๕๙

ค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของตำรวจรวมทั้ง ๓ ด้านอยู่ที่ ร้อยละ ๗๐.๐๒

๓) ผลการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้สึกการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครตำรวจชุมชนในการรับผิดชอบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในชุมชนที่พักและอาศัย จำนวน ๔ ด้าน มีดังนี้

๓.๑) ด้านการสร้างเครือข่ายในภาพรวมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ คิดเป็น ร้อยละ ๗๙.๔๔

๓.๒) ด้านแนวทางการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในชุมชนในภาพรวมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๓๑

๓.๓) ด้านการรับรู้ปัญหาอาชญากรรมในชุมชนในภาพรวมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๘๑

๓.๔) ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนในภาพรวมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๗๒

ค่าเฉลี่ยระดับความรู้สึกการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครตำรวจชุมชนในการรับผิดชอบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในชุมชนที่พักและอาศัยรวมทั้ง ๔ ด้าน อยู่ที่ร้อยละ ๘๐.๘๒

๔) อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

๔.๑) อภิปรายผลและข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาวิเคราะห์ระดับคะแนนความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความรู้สึกการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครตำรวจชุมชนในการรับผิดชอบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในชุมชนที่พักและอาศัย มีดังนี้

อาสาสมัครตำรวจชุมชนโดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับสูง แต่อย่างไรก็ตามประเด็นที่ต้องดำเนินการปรับปรุงเนื่องจากมีระดับความเชื่อมั่นน้อยที่สุด คือ ด้านการสร้างเครือข่ายเกี่ยวกับการร่วมระบุปัญหาอันเกิดจากการปฏิบัติงานร่วมกันกับหน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในชุมชน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการไม่รับฟังปัญหาจากอาสาสมัครตำรวจชุมชนเป็นการทำงานแบบสั่งการฝ่ายเดียวจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ แล้วปล่อยให้อาสาสมัครตำรวจชุมชนปฏิบัติงานแต่ลำพัง โดยไม่มีการเข้ารับฟังปัญหาในการทำงานอย่างจริงจังจากอาสาสมัครผู้ที่ทำงานในชุมชน ดังนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจในแต่ละท้องที่ที่จะต้องเข้าไปร่วมทำงานและรับฟังเสียงสะท้อนจากอาสาสมัครตำรวจชุมชนในชุมชนให้มากขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้สึกถึงการมีสิทธิมีเสียงมีความสำคัญจากการได้รับการยอมรับฟังปัญหาของพวกเขา อันจะทำให้เกิดผลดีมากขึ้นในการทำงานร่วมกันเพื่อสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในชุมชน

๔.๒) อภิปรายผลและข้อเสนอแนะจากความคิดเห็นจากผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนท้ายของแบบสอบถามเป็นส่วนคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยในการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในครั้งนี้มีการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะสรุปได้ดังนี้

ด้านการนำประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ

(๑) ควรมีการจัดกิจกรรมและทำงานร่วมกับประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมให้มากขึ้น

(๒) ควรมีกิจกรรมที่ทำให้เข้าถึงและใกล้ชิดกับประชาชนมากขึ้น เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจและประชาชน

(๓) ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการตำรวจมากขึ้น

ด้านความรู้สึกร่วมกันของอาสาสมัครตำรวจชุมชนในการรับผิดชอบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในชุมชนที่พักและอาศัย

(๑) ควรเพิ่มสวัสดิการแก่อาสาสมัครตำรวจ เช่น อาวุธป้องกันตัว วิทยุสื่อสาร เครื่องแบบ ค่ารักษาพยาบาล เบี้ยเลี้ยงในการออกตรวจ การประกันชีวิต หรือกองทุนช่วยเหลือเมื่อประสบอุบัติเหตุ ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ เป็นต้น

(๒) เจ้าหน้าที่ตำรวจควรเข้ามาร่วมตรวจตรากับอาสาสมัครตำรวจในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

(๓) ควรปรับปรุงยานพาหนะหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจชุมชน เช่น อาวุธ กระบอง เครื่องแบบ อุปกรณ์สื่อสาร เป็นต้น

(๔) ควรจัดการฝึกอบรมอาสาสมัครตำรวจชุมชนเป็นประจำและควรแนะนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยในการออกตรวจ

(๕) เจ้าหน้าที่ตำรวจควรทำงานใกล้ชิดกับอาสาสมัครตำรวจชุมชนให้มากขึ้น

(๖) เจ้าหน้าที่ตำรวจควรมีการประสานให้ฝ่ายปกครอง กำนัน หรือผู้นำทุกฝ่ายช่วยเหลืองานในชุมชนเพื่ออาสาสมัครตำรวจชุมชนจะสามารถทำงานได้สะดวกขึ้น

(๗) อาสาสมัครตำรวจชุมชนควรมีบัตรประจำตัวในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ เพื่อใช้ระบุตัวตนและสามารถป้องกันการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ

รายงานการประเมินผลโครงการฝึกอบรมข้าราชการตำรวจประจำสถานีตำรวจชุมชน

กองแผนงานอาชญากรรม (๒๕๕๘) ได้ทำการศึกษาประเมินผลโครงการฝึกอบรมข้าราชการตำรวจประจำสถานีตำรวจชุมชน ซึ่งดำเนินการจัดฝึกอบรมข้าราชการตำรวจที่กองบังคับการการฝึกพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน ๑๖๔ นาย ในระหว่างวันที่ ๒๗ - ๒๙ เมษายน ๒๕๕๘ นำเสนอสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พบว่า

การประเมินผลโครงการฝึกอบรมข้าราชการตำรวจประจำสถานีตำรวจชุมชน เป็นการประเมินผลวัดผลการฝึกอบรมตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม โดยประเมินความพึงพอใจ (Reaction Evaluation) วัดความคิดเห็น ทศนคติ และความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อหลักสูตร การจัดการ และการดำเนินการฝึกอบรม สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกอบรม วิทยากร ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมและการต้อนรับอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ

(๑) ข้อมูลพื้นฐาน ผู้เข้ารับการอบรมเป็นข้าราชการตำรวจเป็นเพศชายทั้งหมดจำนวน ๑๖๔ คน โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๔๑ - ๕๐ ปี และมีอายุราชการมากกว่า ๕๑ ปี ขึ้นไป เป็นทั้งข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรและชั้นประทวนใกล้เคียงกัน ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่ผู้บังคับบัญชาสั่งการให้มาเข้ารับการฝึกอบรม โดยมีผู้ที่สมัครใจเข้ารับการฝึกอบรมจำนวน ๑๓ คน หรือร้อยละ ๘.๓๐

(๒) ข้อมูลด้านการจัดการและดำเนินการฝึกอบรม ความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยรวม ๓.๖๗ แสดงว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความเห็นด้วยว่าเนื้อหาวิชาเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ปฏิบัติงานได้ค่อนข้างมาก

(๓) ข้อมูลด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกอบรม ความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยรวม ๓.๗๒ แสดงว่าผู้เข้ารับการอบรมมีความเห็นด้วยกับสถานที่ในการฝึกอบรมค่อนข้างมาก

(๔) ข้อมูลเกี่ยวกับวิทยากรในการฝึกอบรม ความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยรวม ๓.๙๙ แสดงว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความเห็นด้วยกับความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความสามารถในการสร้างความน่าสนใจ การเปิดโอกาสให้สอบถาม สื่อกและเอกสารประกอบการบรรยายค่อนข้างมาก

(๕) ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม ความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยรวม ๓.๙๐ แสดงว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความเห็นว่าสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงานค่อนข้างมาก

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

อภิปรายผล

(๑) การคัดเลือกข้าราชการตำรวจเข้ารับการอบรมส่วนใหญ่ผู้บังคับบัญชาสั่งการ มีผู้ที่สมัครใจเพียงเล็กน้อย อันจะส่งผลทำให้โครงการสถานีตำรวจชุมชนไม่ได้ผลตามโครงการ เนื่องจากข้าราชการตำรวจประจำสถานีตำรวจชุมชนจะต้องเป็นผู้ที่มีจิตอาสาและสมัครใจเข้าปฏิบัติงาน

(๒) สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมและสถานที่ทำการฝึกอบรม

(๓) วิทยากรในการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการถ่ายทอดความรู้ และการสร้างความน่าสนใจของวิทยากร แต่ผู้เข้ารับการอบรมมีความต้องการวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในโครงการตำรวจชุมชนและสถานีตำรวจชุมชน

(๔) ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่พัฒนาความรู้ความสามารถของตนได้ค่อนข้างน้อย (๔๖.๕ %) เนื่องจากไม่มีวิทยากรประจำสถานีตำรวจชุมชนที่ปฏิบัติงานแล้วประสบผลสำเร็จมานำเสนอวิธีการปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

(๑) การจัดการและดำเนินการฝึกอบรม ควรเพิ่มระยะเวลาจัดการฝึกอบรมเป็น ๕ - ๗ วัน โดยเน้นวิชาการด้านการปฏิบัติงานในสถานีตำรวจชุมชน การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรจัดให้มีการศึกษาดูงานสถานีตำรวจชุมชนที่ประสบผลสำเร็จ และควรจัดทำหนังสือคู่มือผู้ปฏิบัติงานประจำสถานีตำรวจชุมชนขึ้นแจกจ่ายให้กับผู้เข้ารับการอบรม

(๒) วิทยากรในการฝึกอบรม ควรจัดหาวิทยากรจากสถานีตำรวจชุมชนที่ดำเนินการแล้ว ประสบผลสำเร็จ วิทยากรที่มีความรู้ในด้านการแก้ไขปัญหาของชุมชน วิทยากรที่มีความรู้ทักษะในสร้างการมีส่วนร่วมขององค์กรภาครัฐ องค์กรภาคเอกชนและประชาชน วิทยากรที่มีความรู้ในการจัดทำโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณหน่วยงานอื่นๆ มาเป็นวิทยากรเผยแพร่ความรู้

กลยุทธ์สำคัญของสถานีตำรวจชุมชน

(๑) สำนักงานตำรวจแห่งชาติจะต้องกำชับสั่งการให้หัวหน้าสถานีตำรวจรับผิดชอบและให้ความสำคัญกับโครงการสถานีตำรวจชุมชน (โคบัง) เนื่องจากเป็นโครงการที่สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(๒) ดำเนินการของสถานีตำรวจชุมชนจะต้องสร้างการมีส่วนร่วมในระบบไตรภาคีแก้ไขปัญหาชุมชน ตำรวจจะต้องสร้างการมีส่วนร่วมขององค์กรภาครัฐ องค์กรภาคเอกชนและประชาชนให้เป็นหนึ่งเดียว หลักการสำคัญที่สำคัญที่สุดคือจะต้องสร้างการมีส่วนร่วมในหน่วยงานของตำรวจ เมื่อตำรวจทุกฝ่ายในสถานีตำรวจให้มีความเป็นหนึ่งเดียวกันแล้ว หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนอื่นๆ ก็พร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วมกับหน่วยงานตำรวจ

(๓) คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) เป็นองค์กรของหมู่บ้านที่มีหลักการทำงานคือ “การบูรณาการคน และบูรณาการงานในหมู่บ้าน เพื่อก่อประโยชน์สูงสุดต่อพี่น้องประชาชน” สถานีตำรวจชุมชนควรมีคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นองค์ประกอบในการบริหารงานของสถานีตำรวจชุมชน

(๔) ควรกำหนดให้สถานีตำรวจชุมชนเป็นตัวชี้วัดในการปฏิบัติราชการ (Key Performance Indicator: KPI) ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อผลักดันให้องค์กรตำรวจทุกระดับและหัวหน้าสถานีตำรวจให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงานของสถานีตำรวจชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบ

(๕) นำโครงการสถานีตำรวจชุมชน (โคบัง) นำเข้าสู่วาระการประชุมการบริหารของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อให้ที่ประชุมร่วมกันพิจารณาผลักดันให้หัวหน้าสถานีตำรวจทุกแห่งถือปฏิบัติตามโครงการ

๒.๖ ผลสรุปจากการทบทวนศึกษางานวิจัยที่ผ่านมา

มีงานศึกษาวิจัยเกี่ยวกับตำรวจชุมชนสัมพันธ์ และตำรวจชุมชนออกมาอย่างต่อเนื่อง งานศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตำรวจชุมชนสัมพันธ์ส่วนมากจะเป็นการประเมินผลโครงการว่าประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ และหรือเป็นการค้นหาปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของโครงการ

ฮาร์เวย์ (Harvey, ๒๐๐๕) ได้นำเสนอว่า การที่ตำรวจจะรักษาความผูกพันกับชุมชนได้จะต้องมีการนำเทคนิคดังต่อไปนี้มาใช้อย่างต่อเนื่อง คือ

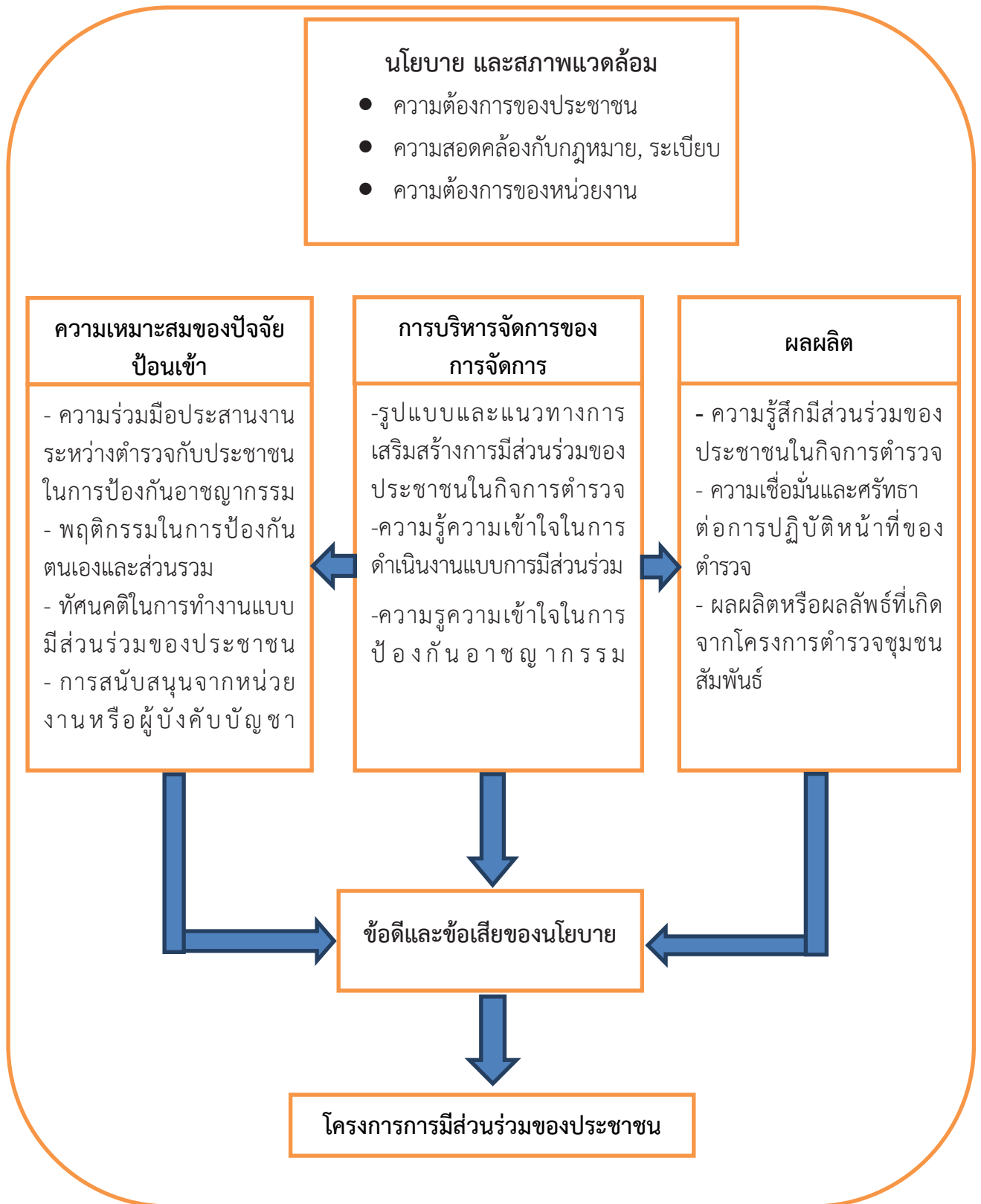
- ๑) การประชุมและทำงานในลักษณะเป็นหุ้นส่วนกับกลุ่มคนในชุมชน
- ๒) การทำงานแบบเป็นหุ้นส่วนกับส่วนราชการอื่นในการป้องกันอาชญากรรม
- ๓) การพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหา
- ๔) การกระจายอำนาจในความรับผิดชอบการป้องกันอาชญากรรมให้แก่ตำรวจชุมชน

การทำงานของตำรวจชุมชน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างการมีส่วนร่วมในระบบไตรภาคีเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติดและปัญหาด้านอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนตามความต้องการของชุมชน เพื่อให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งต่อเนื่องและยั่งยืน การสร้างการมีส่วนร่วมในระบบไตรภาคี นั้นคือการสร้างการมีส่วนร่วมในองค์กรภาครัฐ องค์กรภาคเอกชนและประชาชนที่อยู่ในชุมชนที่มีส่วนรับผิดชอบและเกี่ยวข้องกันกับชุมชน ตามลำพังตำรวจเพียงหน่วยงานเดียวจะไม่สามารถสร้างให้ชุมชนมีความเข้มแข็งได้เลยถ้าไม่ได้รับความร่วมมือจากองค์กรภาครัฐ องค์กรภาคเอกชนและประชาชนใน

พื้นที่ หัวใจสำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วมคือ ตำรวจจะต้องสร้างการมีส่วนร่วมของตำรวจทุกสายงานในสถานีตำรวจให้เป็นหนึ่งเดียวกันก่อนโดยหัวหน้าสถานีตำรวจต้องเป็นผู้รับผิดชอบ เมื่อตำรวจในพื้นที่ทุกสายงานรวมใจเป็นหนึ่งเดียวหน่วยงานภาครัฐก็พร้อมที่จะให้ความร่วมมือ องค์กรภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องก็พร้อมที่จะให้การช่วยเหลือและประชาชนในพื้นที่ก็พร้อมที่จะมาเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน ตำรวจจะต้องสร้างความเป็นหุ้นส่วนกับชุมชนโดยเชิญคณะกรรมการหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการสถานีตำรวจชุมชน และแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนด้วยแนวคิดตามทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรมในการแก้ไขปัญหาชุมชน โดยตำรวจชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้านและประชาชนต้องประชาคมหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง เพื่อรวบรวมสภาพปัญหาในชุมชนแลกเปลี่ยนแนวคิดในการแก้ไขปัญหา และมอบหมายหน้าที่ให้แต่ละฝ่ายที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน เพื่อให้ชุมชนมีการพัฒนาเกิดความเข้มแข็งและยั่งยืนขึ้น หลักสำคัญสถานีตำรวจชุมชนจะต้องเป็นของชุมชน ทำโดยชุมชนและเพื่อชุมชนซึ่งเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมแบบพลังประชาชน (Empowerment) ซึ่งเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมในระดับที่สูงสุดของ International Association for Public Participation

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ควรเฝ้างานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์เป็นภารกิจหลักในดานการป้องกันอาชญากรรมให้เปงานานประจำ โดยนำโครงการสถานีตำรวจชุมชน (โคบัง) เข้าสู่วาระการประชุมการบริหารของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อให้ที่ประชุมร่วมกันพิจารณาผลักดันให้หัวหน้าสถานีตำรวจทุกแห่งต้องรับผิดชอบต่อปฏิบัติตามโครงการ และควรกำหนดให้สถานีตำรวจชุมชนเป็นตัวชี้วัดในการปฏิบัติราชการ (Key Performance Indicator: KPI) ของหัวหน้าสถานีตำรวจ เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สร้างความสงบสุขให้เกิดขึ้นในชุมชนตามความต้องการของชุมชน

๒.๖ กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

บทที่ ๓ วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “โครงการประเมินผลแผนปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘” มีการดำเนินการศึกษาวิจัย โดยทำการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ตามขอบเขต และวิธีดำเนินการวิจัยที่กำหนด มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๓.๑ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ขั้นตอนในการวิจัยเชิงปริมาณประกอบด้วยวิธีการดังนี้

๓.๑.๑ ประชากรและการสุ่มตัวอย่างในการศึกษาเชิงปริมาณ

๓.๑.๒ เครื่องมือที่ใช้การเก็บข้อมูล

๓.๑.๓ วิธีการเก็บข้อมูลและการรวบรวมข้อมูล

๓.๑.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑.๑ ประชากรและการสุ่มตัวอย่างในการศึกษาเชิงปริมาณ

ประชากร คือประชาชนและข้าราชการตำรวจ

กลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างจากประชากรในพื้นที่ของสถานีตำรวจโดยมีขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากพื้นที่ ดังนี้

๑) พื้นที่กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ - ๙ รวม ๔๕ สถานีตำรวจ รวม ๑,๔๐๐ คน

๒) พื้นที่ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวม ๔ สถานีตำรวจ รวม ๖๐ คน

รวมประชากรทั้งหมด	๑,๔๖๐	ตัวอย่าง
เจ้าหน้าที่ตำรวจ	๑,๒๘๖	ตัวอย่าง
ประชาชน	๑๗๔	ตัวอย่าง
รวม	๑,๔๖๐	ตัวอย่าง

๓.๑.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งมีรายละเอียดของการสร้างแบบสอบถาม ดังต่อไปนี้

การสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ โดยการศึกษาจากตำรา วารสาร ผลงานวิจัย วิทยานิพนธ์ และข้อเสนอแนะ ตลอดจนเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง

- ศึกษาระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย

- นำแนวคิดและทฤษฎีที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมมาพัฒนาสร้างแบบสอบถามตามระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยมีเนื้อหาสาระครอบคลุมเนื้อหาเรื่องที่ต้องการจะศึกษา

๓.๑.๓ วิธีการเก็บข้อมูล และการรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการโดยผู้เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามซึ่งได้รับการอบรมเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา เนื้อหาในแบบสอบถามและวิธีการเก็บข้อมูล ทั้งนี้ มีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ดังนี้

๑) ผู้เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามอธิบายวัตถุประสงค์ของการศึกษาตลอดจน รายละเอียดของแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างก่อนที่จะแจกแบบสอบถาม

๒) ผู้เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างเพื่อตอบแบบสอบถาม หลังจากนั้นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามนำแบบสอบถามที่ได้รับการตอบแล้วมาตรวจดูความถูกต้องและครบถ้วนของแบบสอบถาม

๓) ผู้เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามส่งมอบแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจดูความถูกต้องและความครบถ้วนแล้วให้แก่คณะผู้ศึกษาเพื่อนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ผลต่อไป

๓.๑.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล เมื่อเก็บข้อมูลมาแล้ว นำไปประมวลผลข้อมูลและทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ คือ

๑) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ การอยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อบรรยายลักษณะทั่วไปของตัวแปรที่ศึกษา

๒) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) เพื่อทดสอบค่าเฉลี่ยของความแตกต่างของตัวแปรต่าง ๆ ในกรณีที่มี ๒ กลุ่ม ใช้สถิติ t-test สอนการทดสอบหาค่าแตกต่าง ในกรณีที่มีมากกว่า ๒ กลุ่มใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA : One Way Analysis of Variance) หรือ F-test ซึ่งขึ้นอยู่กับจำนวนกลุ่มของการแบ่งตัวแปรต้น และหาค่าแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธี LSD กำหนดความเชื่อมั่นระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

สำหรับแบบสอบถามที่คำถามเป็นขอแสดงความคิดเห็นตามเทคนิคลิเกอร์สเกล จะให้คะแนนเรียงลำดับและถือว่าคะแนนเป็นมาตรวัดระดับอัตราส่วน (Interval Level) เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลระดับสูงได้ ซึ่งตามหลักการวิจัยทางสังคมศาสตร์สามารถดำเนินการได้ โดยมีรายละเอียดที่แสดงความคิดเห็นในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งจะมีคำตอบที่มีรายละเอียดให้เลือกตอบจากแบบสอบถามที่ตรงกับความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จากความเห็นที่ไม่มีความเห็นด้วย มีความเห็นด้วยน้อย จากเรียงลำดับไปหามาก ๕ ระดับความเห็น โดยกำหนดค่าระดับคะแนนดังนี้

ความเห็น “น้อยที่สุด”	กำหนดระดับคะแนนเท่ากับ	๑	คะแนน
ความเห็น “น้อย”	กำหนดระดับคะแนนเท่ากับ	๒	คะแนน
ความเห็น “ปานกลาง”	กำหนดระดับคะแนนเท่ากับ	๓	คะแนน
ความเห็น “มาก”	กำหนดระดับคะแนนเท่ากับ	๔	คะแนน
ความเห็น “มากที่สุด”	กำหนดระดับคะแนนเท่ากับ	๕	คะแนน

สำหรับการแปลระดับคะแนนของตัวแปรในการศึกษา ผู้ประเมินผลกำหนดเกณฑ์ในการแปลค่าตัวแปรดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
คะแนนเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๘๐	อยู่ในเกณฑ์มีความเห็นด้วยน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย ๑.๘๑ - ๒.๖๐	อยู่ในเกณฑ์มีความเห็นด้วยน้อย
คะแนนเฉลี่ย ๒.๖๑ - ๓.๔๐	อยู่ในเกณฑ์มีความเห็นด้วยปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย ๓.๔๑ - ๔.๒๐	อยู่ในเกณฑ์มีความเห็นด้วยมาก
คะแนนเฉลี่ย ๔.๒๑ - ๕.๐๐	อยู่ในเกณฑ์มีความเห็นด้วยมากที่สุด

๓.๒ นิยามเชิงปฏิบัติการ

๓.๒.๑ การให้บริการ หมายถึง การอำนวยความสะดวก การช่วยเหลือ การให้ความกระจ่าง การสนับสนุน การเร่งรัดการทำงานตามสายงาน และความกระตือรือร้นต่อการให้บริการคนอื่น รวมทั้งการยิ้มแย้มแจ่มใส ให้การต้อนรับด้วยไมตรีจิตที่ดีต่อผู้อื่น ต้องการให้ผู้อื่นประสบความสำเร็จในสิ่งที่เขาต้องการ

๓.๒.๒ ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือพอใจในองค์ประกอบ และสิ่งจูงใจด้านต่างๆ ที่สามารถตอบสนองความต้องการได้ การให้บริการ ระเบียบข้อบังคับต่างๆ รวมไปถึงพฤติกรรมของผู้ให้บริการ

๓.๒.๓ อาชญากรรม หมายถึง การกระทำที่เป้นความผิดต่อกฎหมายที่มีโทษทางอาญาและการกระทำนั้นส่งผลกระทบต่อประชาชนหรือสังคมโดยรวม โดยบุคคลที่ได้กระทำผิดนั้นต้องได้รับโทษทางอาญา

๓.๒.๔ การป้องกันอาชญากรรม หมายถึง กิจกรรมหรือการปฏิบัติงานในการรักษาความปลอดภัยเพื่อขจัดช่องโอกาสของบุคคลเพื่อมุ่งหวังประกอบอาชญากรรม รวมทั้งการยับยั้งขัดขวางผู้ที่จะกระทำความผิดไม่ให้เกิดความผิดได้สำเร็จ ตลอดจนระงับเหตุซึ่งหนา

๓.๒.๕ ลักษณะชุมชน หมายถึง สภาพแวดล้อมทางกายภาพของบ้านเรือนที่บานพักของกลุ่มตัวอย่างที่ตั้งอยู่ ซึ่งได้แก่ ชุมชนแบบแฟลต ชุมชนแออัด ชุมชนแบบตลาดหรือย่านธุรกิจ

๓.๒.๖ ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในชุมชน/หมู่บ้านเป้าหมายในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของสถานีตำรวจที่ดำเนินงานตามแผนชุมชนและมวลชนสัมพันธ์

๓.๒.๗ งานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ หมายถึง งานที่ตำรวจได้กระทำเพื่อให้บุคคล หรือกลุ่มบุคคลในสังคมหรือชุมชนต่าง ๆ เกิดการรวมตัว มีความสัมพันธ์ผูกพันต่อกัน รวมมือช่วยเหลือสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจและเป็นการดำเนินการอย่างเอนกประสงค์ในปัญหาซึ่งกันและกันตลอดจนรวมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะปัญหาอาชญากรรม เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในชุมชนหรือสังคมนั้นๆ

๓.๒.๘ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม หมายถึง ลักษณะของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

๓.๒.๙ ความสำเร็จของกิจกรรมการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ หมายถึง การบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ของปัจจัยนำเขา/กระบวนการ ต่อการดำเนินกิจการของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์, การรับฟังความคิดเห็นความต้องการและข้อเสนอแนะจากประชาชน, การบริหารจัดการบุคลากร, งบประมาณ, อุปกรณ์ของโครงการ ตลอดจนการวางแผนการดำเนินงานของโครงการ

๓.๒.๑๐ การมีส่วนร่วมของประชาชนต่องิจกรรมการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการของตำรวจที่ปฏิบัติงานด้านชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ การมีส่วนร่วมในการรับฟังความคิดเห็นความต้องการและข้อเสนอแนะจากประชาชน ตลอดจนการแจ้งเหตุเบาะแสอาชญากรรมให้กับตำรวจ

๓.๓ วิธีการดำเนินการวิจัย

๓.๓.๑ แบบการวิจัย

เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ การดำเนินการวิจัยครั้งนี้กองแผนงานอาชญากรรม สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้ทำการศึกษา โดยทำการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ตามขอบเขต และวิธีดำเนินการวิจัยที่กำหนด

๓.๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือประชาชนและข้าราชการตำรวจ

กลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างจากประชากรในพื้นที่ของสถานีตำรวจโดยมีขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากพื้นที่ ดังนี้

พื้นที่ตำรวจภูธรภาค ๑ - ๙ และศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้

รวมประชากรทั้งหมด	๑,๔๖๐	ตัวอย่าง
- ตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ตำรวจภูธรภาค ๑ - ๙ และศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้	๑,๒๘๖	ตัวอย่าง
- ประชาชนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค ๑, ๔, ๕, ๖, ๗, และ ๙ จำนวน	๑๗๔	ตัวอย่าง
รวม	๑,๔๖๐	ตัวอย่าง

บทที่ ๔ ผลของการวิจัย

บทนี้เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจากเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค ๑ - ๙ และศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างประชาชนในพื้นที่ดังกล่าว โดยขอแนะนำผลการศึกษาดังนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างข้าราชการตำรวจ

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป - ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างข้าราชการตำรวจ

๑) หน่วยงาน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนข้าราชการตำรวจชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรภาค ๑ - ๙ และศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีจำนวน ๑,๒๘๖ คน จากสถานีตำรวจจำนวน ๑,๒๘๖ แห่ง ซึ่งตำรวจภูธรภาค ๔ มีกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด จำนวน ๑๘๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๕๐ รองลงมาคือตำรวจภูธรภาค ๓ มีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๘๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๗๐ และหน่วยงานที่มีกลุ่มตัวอย่างน้อยที่สุดคือศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีจำนวน ๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๙๐

หน่วยงาน	จำนวน	ร้อยละ
- ตำรวจภูธรภาค ๑	๑๓๕	๑๐.๕๐
- ตำรวจภูธรภาค ๒	๑๓๔	๑๐.๔๐
- ตำรวจภูธรภาค ๓	๑๘๙	๑๔.๗๐
- ตำรวจภูธรภาค ๔	๑๘๙	๑๕.๕๐
- ตำรวจภูธรภาค ๕	๑๖๓	๑๒.๗๐
- ตำรวจภูธรภาค ๖	๑๓๒	๑๐.๓๐
- ตำรวจภูธรภาค ๗	๑๑๒	๘.๗๐
- ตำรวจภูธรภาค ๘	๑๐๗	๘.๓๐
- ตำรวจภูธรภาค ๙	๖๕	๕.๑๐
- ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้	๕๐	๓.๙๐
รวม	๑,๒๘๖	๑๐๐.๐๐

๒) อายุ

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๔๑ - ๕๐ ปี มีจำนวน ๖๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๗๐ รองลงมาคืออายุระหว่าง ๕๑ - ๖๐ ปี มีจำนวน ๕๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๖๐ และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยเป็นผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี มีจำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๐

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
- อายุต่ำกว่า ๒๐ ปี	๑	๐.๑๐
- อายุ ๒๑ - ๓๐ ปี	๔๔	๓.๔๐
- อายุ ๓๑ - ๔๐ ปี	๑๐๖	๘.๒๐
- อายุ ๔๑ - ๕๐ ปี	๖๑๓	๔๗.๗๐
- อายุ ๕๑ - ๖๐ ปี	๕๒๒	๔๐.๖๐
รวม	๑,๒๘๖	๑๐๐.๐๐

๓) การศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวน ๖๔๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๕๐ รองลงมาที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีจำนวน ๔๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๖๐ และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยมีการศึกษาระดับอนุปริญญาและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง มีจำนวน ๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๐๐

การศึกษาสูงสุด	จำนวน	ร้อยละ
- ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	๔๑๙	๓๒.๖๐
- ระดับอนุปริญญา/ปวส.	๗๗	๖.๐๐
- ระดับปริญญาตรี	๖๔๙	๕๐.๕๐
- ระดับสูงกว่าปริญญาตรี	๑๔๑	๑๑.๐๐
รวม	๑,๒๘๖	๑๐๐.๐๐

๔) ตำแหน่ง

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีตำแหน่งรองสารวัตร มีจำนวน ๕๙๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๖๐ รองลงมามีตำแหน่งผู้บังคับหมู่ มีจำนวน ๔๘๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๖๐ และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยมีตำแหน่งผู้กำกับการสถานีตำรวจ มีจำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๒๐

ตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
- ผู้บังคับหมู่	๔๘๓	๓๗.๖๐
- รองสารวัตร	๕๙๙	๔๖.๖๐
- สารวัตร	๑๔๒	๑๑.๐๐
- รองผู้กำกับการ	๔๖	๓.๖๐
- ผู้กำกับการ	๑๖	๑.๒๐
รวม	๑,๒๘๖	๑๐๐.๐๐

๕) อายุราชการ

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุราชการมากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป มีจำนวน ๙๗๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๑๐ รองลงมาคืออายุราชการมากกว่า ๑๕ - ๒๐ ปี มีจำนวน ๑๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๙๐ และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยเป็นผู้ที่มีอายุราชการ ๕ - ๑๐ ปี มีจำนวน ๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๐๐

อายุราชการ	จำนวน	ร้อยละ
- ต่ำกว่า ๕ ปี	๔๙	๓.๘๐
- ๕ ปี - ๑๐ ปี	๓๙	๓.๐๐
- มากกว่า ๑๐ ปี - ๑๕ ปี	๕๓	๔.๑๐
- มากกว่า ๑๕ ปี - ๒๐ ปี	๑๖๖	๑๒.๙๐
- มากกว่า ๒๐ ปี ขึ้นไป	๙๗๙	๗๖.๑๐
รวม	๑,๒๘๖	๑๐๐.๐๐

๖) เคยผ่านการอบรมหลักสูตรชุมชนสัมพันธ์

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรชุมชนสัมพันธ์มาก่อน มีจำนวน ๘๙๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๘๐ และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยไม่เคยผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรชุมชนสัมพันธ์มาก่อนมีจำนวน ๓๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๒๐

ผ่านการอบรมหลักสูตรชุมชนสัมพันธ์	จำนวน	ร้อยละ
- เคย	๘๙๘	๖๙.๘๐
- ไม่เคย	๓๘๘	๓๐.๒๐
รวม	๑,๒๘๖	๑๐๐.๐๐

๗) สัมผัสใจปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความสัมผัสใจปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ มีจำนวน ๑,๑๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๔๐ และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยไม่มีความสัมผัสใจปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ มีจำนวน ๑๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๖๐

สัมผัสใจปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์	จำนวน	ร้อยละ
- สัมผัสใจ	๑,๑๕๐	๘๙.๔๐
- ไม่สัมผัสใจ	๑๓๖	๑๐.๖๐
รวม	๑,๒๘๖	๑๐๐.๐๐

๘) ตำแหน่งในชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ มีจำนวน ๕๙๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๖๐ รองลงมาดำรงตำแหน่งหัวหน้าชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ มีจำนวน ๓๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๔๐ และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยดำรงตำแหน่งหัวหน้าสถานีตำรวจ มีจำนวน ๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๓๐

ตำแหน่งในชุดชุมชนสัมพันธ์	จำนวน	ร้อยละ
- หัวหน้าสถานีตำรวจ	๒๙	๒.๓๐
- หัวหน้าชุดชุมชนสัมพันธ์	๓๖๕	๒๘.๔๐
- รองหัวหน้าชุดชุมชนสัมพันธ์	๒๙๓	๒๒.๘๐
- เจ้าหน้าที่ชุดชุมชนสัมพันธ์	๕๙๙	๔๖.๖๐
รวม	๑,๒๘๖	๑๐๐.๐๐

ส่วนที่ ๒ ความคิดเห็นของตำรวจชุดปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์

๑) ท่านมีทักษะความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์เพียงใด

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่าตำรวจชุดปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์มีทักษะความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์มาก มีจำนวน ๖๐๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๒๐ รองลงมา มีความคิดเห็นว่ามีทักษะความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ปานกลาง มีจำนวน ๕๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๔๐ และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยแสดงความคิดเห็นว่ามีทักษะความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์น้อยที่สุด จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๐ โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ ๓.๕๙ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีทักษะความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์มาก ซึ่งภาค ๓, ๔, ๕, ๖, ๘ และ ๙ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทักษะความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์มาก ส่วนภาค ๑, ๒, ๗ และ ศชต. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทักษะความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ปานกลาง

ตำรวจ ภูธรภาค	ท่านมีทักษะความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์มากน้อยเพียงใด					ผลรวม	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
๑	๐	๗	๖๙	๔๙	๑๐	๑๓๕	๓.๕๙	๐.๗๐
๒	๑	๗	๖๑	๕๖	๙	๑๓๔		
๓	๐	๕	๘๑	๙๔	๙	๑๘๙		
๔	๐	๒	๖๓	๑๐๑	๓๓	๑๙๙		
๕	๑	๗	๔๕	๙๔	๑๖	๑๖๓		
๖	๐	๑	๕๙	๖๓	๙	๑๓๒		
๗	๓	๒	๕๘	๔๖	๓	๑๑๒		
๘	๑	๔	๔๗	๕๑	๔	๑๐๗		
๙	๑	๓	๒๓	๓๓	๕	๖๕		
ศชต.	๐	๐	๒๖	๒๐	๔	๕๐		
รวม	๗	๓๘	๕๓๒	๖๐๗	๑๐๒	๑,๒๘๖		
ร้อยละ	๐.๕๐	๓.๐๐	๔๑.๔๐	๔๗.๒๐	๗.๙๐	๑๐๐.๐		

๒) ดำรวจชุมชนสัมพันธ์มีการประสานงานกับประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายเพียงใด

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ามี การประสานงานกับประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายเป็นจำนวนมาก มีจำนวน ๘๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๓๐ รองลงมา มีความคิดเห็นว่ามี การประสานงานกับประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายปานกลาง มีจำนวน ๒๖๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๙๐ และ กลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยมีความคิดเห็นว่ามี การประสานงานกับประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายน้อยที่สุด มีจำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๒๐ โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ ๓.๘๙ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างได้มีการประสานงานกับ ประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายมาก และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ของทุกหน่วยได้มีการประสานงานกับประชาชนใน หมู่บ้านเป้าหมายมาก

ตำรวจ ภูธรภาค	ตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีการประสานงานกับประชาชนใน หมู่บ้านเป้าหมายมากน้อยเพียงใด					ผลรวม	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
๑	๐	๓	๓๘	๘๓	๑๑	๑๓๕	๓.๘๙	๐.๖๕
๒	๐	๓	๔๑	๗๑	๑๙	๑๓๔		
๓	๐	๑	๓๓	๑๓๑	๒๔	๑๘๙		
๔	๐	๑	๒๑	๑๒๘	๔๙	๑๙๙		
๕	๐	๒	๓๖	๑๐๙	๑๖	๑๖๓		
๖	๐	๑	๓๒	๗๗	๒๒	๑๓๒		
๗	๑	๓	๒๑	๗๖	๑๑	๑๑๒		
๘	๐	๓	๒๓	๖๕	๑๖	๑๐๗		
๙	๑	๓	๑๕	๔๑	๕	๖๕		
คชต.	๐	๑	๙	๓๓	๗	๕๐		
รวม	๒	๒๑	๒๖๙	๘๑๔	๑๘๐	๑,๒๘๖		
ร้อยละ	๐.๒๐	๑.๖๐	๒๐.๙๐	๖๓.๓๐	๑๔.๐๐	๑๐๐.๐		

๓) ดำรวจชุมชนสัมพันธ์มีการประสานงานกับองค์กรที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นเพื่อขอความร่วมมือในการปฏิบัติงานเพียงใด

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการประสานงานกับองค์กรที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นเพื่อขอความร่วมมือในการปฏิบัติงานมาก มีจำนวน ๗๗๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๖๐ รองลงมา มีความคิดเห็นว่าการประสานงานกับองค์กรที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นเพื่อขอความร่วมมือในการปฏิบัติงานปานกลาง มีจำนวน ๓๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๕๐ และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยมีความคิดเห็นว่าการประสานงานกับองค์กรที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นเพื่อขอความร่วมมือในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๐ โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ ๓.๘๐ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีการประสานงานกับองค์กรที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นเพื่อขอความร่วมมือในการปฏิบัติงานมาก และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ของทุกหน่วยได้มีการประสานงานกับองค์กรที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นเพื่อขอความร่วมมือในการปฏิบัติงานมาก

ตำรวจ ภูธรภาค	ตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีการประสานงานกับองค์กรที่ เกี่ยวข้องในท้องถิ่นเพื่อขอความร่วมมือในการปฏิบัติงาน มากน้อยเพียงใด					ผลรวม	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
๑	๐	๔	๔๒	๗๗	๑๒	๑๓๕	๓.๘๐	๐.๖๙
๒	๐	๙	๓๘	๗๔	๑๓	๑๓๔		
๓	๑	๓	๕๑	๑๑๒	๒๒	๑๘๙		
๔	๐	๒	๓๘	๑๒๕	๓๔	๑๙๙		
๕	๑	๖	๓๙	๙๘	๑๙	๑๖๓		
๖	๐	๓	๓๖	๗๗	๑๖	๑๓๒		
๗	๒	๕	๒๐	๗๓	๑๒	๑๑๒		
๘	๐	๓	๒๕	๖๘	๑๑	๑๐๗		
๙	๐	๒	๑๙	๓๙	๕	๖๕		
คชต.	๐	๑	๗	๓๖	๖	๕๐		
รวม	๔	๓๘	๓๑๕	๗๗๙	๑๕๐	๑,๒๘๖		
ร้อยละ	๐.๓๐	๓.๐๐	๒๔.๕๐	๖๐.๖๐	๑๑.๗๐	๑๐๐.๐		

๔) ประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายมีความสัมพันธ์อันดีกับตำรวจชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์เพียงใด

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายมีความสัมพันธ์อันดีกับตำรวจชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์มาก มีจำนวน ๗๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๗๐ รองลงมา มีความคิดเห็นว่าประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายมีความสัมพันธ์อันดีกับตำรวจชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ปานกลาง มีจำนวน ๒๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๗๐ และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยมีความคิดเห็นว่าประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายมีความสัมพันธ์อันดีกับตำรวจชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์น้อยที่สุด มีจำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๒๐ โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ ๓.๙๒ แสดงว่าประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายมีความสัมพันธ์อันดีกับตำรวจชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์มาก และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ของทุกหน่วยมีความคิดเห็นว่าประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายมีความสัมพันธ์อันดีกับตำรวจชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์มาก

ตำรวจ ภูธรภาค	ประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายมีความสัมพันธ์อันดีกับ ตำรวจชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์มากน้อยเพียงใด					ผลรวม	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
๑	๑	๒	๓๖	๘๑	๑๕	๑๓๕	๓.๙๒	๐.๖๗
๒	๐	๕	๔๐	๗๓	๑๖	๑๓๔		
๓	๐	๔	๓๒	๑๑๘	๓๕	๑๘๙		
๔	๐	๑	๒๒	๑๑๔	๖๒	๑๙๙		
๕	๐	๒	๓๒	๑๐๘	๒๑	๑๖๓		
๖	๐	๒	๒๓	๘๕	๒๒	๑๓๒		
๗	๑	๑	๒๖	๖๕	๑๙	๑๑๒		
๘	๐	๑	๒๖	๗๒	๘	๑๐๗		
๙	๐	๓	๒๑	๓๐	๑๑	๖๕		
คชต.	๐	๒	๘	๓๔	๖	๕๐		
รวม	๒	๒๓	๒๖๖	๗๘๐	๒๑๕	๑,๒๘๖		
ร้อยละ	๐.๒๐	๑.๘๐	๒๐.๗๐	๖๐.๗๐	๑๖.๗๐	๑๐๐.๐		

๕) งบประมาณที่ได้รับจัดสรรให้กับตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่เพียงใด

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรให้กับตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ปานกลาง มีจำนวน ๕๖๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๒๐ รองลงมา มีความคิดเห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรให้กับตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่น้อย มีจำนวน ๔๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๔๐ และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยมีความคิดเห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรให้กับตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่มากที่สุด มีจำนวน ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๓๐ โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ ๒.๖๕ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรให้กับตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ปานกลาง ซึ่งเกือบทุกภาค และ ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรให้กับตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ปานกลาง เว้นแต่ภาค ๓ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรให้กับตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่น้อย

ตำรวจ ภูธรภาค	งบประมาณที่ได้รับจัดสรรให้กับตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่มากน้อยเพียงใด					ผลรวม	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
๑	๗	๓๒	๗๕	๑๘	๓	๑๓๕	๒.๖๕	๐.๘๓
๒	๑๐	๔๖	๖๔	๑๒	๒	๑๓๔		
๓	๑๕	๘๗	๖๗	๑๗	๓	๑๘๙		
๔	๑๑	๗๑	๘๑	๓๒	๔	๑๙๙		
๕	๑๖	๕๘	๗๐	๑๘	๑	๑๖๓		
๖	๘	๔๓	๕๘	๒๐	๓	๑๓๒		
๗	๓	๒๖	๖๕	๑๗	๑	๑๑๒		
๘	๓	๔๗	๕๐	๗	๐	๑๐๗		
๙	๕	๒๗	๒๕	๘	๐	๖๕		
ศชต.	๑๔	๑๘	๑๔	๔	๐	๕๐		
รวม	๙๒	๔๕๕	๕๖๙	๑๕๓	๑๗	๑,๒๘๖		
ร้อยละ	๗.๒๐	๓๕.๔๐	๔๔.๒๐	๑๑.๙๐	๑.๓๐	๑๐๐.๐		

๖) มียานพาหนะและอุปกรณ์เพียงพอต่อการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์เพียงใด

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ามียานพาหนะและอุปกรณ์เพียงพอต่อการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์น้อย มีจำนวน ๕๐๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๑๐ รองลงมามีความคิดเห็นว่ามียานพาหนะและอุปกรณ์เพียงพอต่อการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ปานกลาง มีจำนวน ๔๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๔๐ และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยมีความคิดเห็นว่ามียานพาหนะและอุปกรณ์เพียงพอต่อการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์มากที่สุด มีจำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๐ โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ ๒.๔๐ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ามียานพาหนะและอุปกรณ์เพียงพอต่อการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์น้อย ซึ่งเกือบทุกภาคและศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ามียานพาหนะและอุปกรณ์เพียงพอต่อการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์น้อย ยกเว้นภาค ๑ และ ๔ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ามียานพาหนะและอุปกรณ์เพียงพอต่อการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ปานกลาง

ตำรวจ ภูธรภาค	มียานพาหนะและอุปกรณ์เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ชุมชนสัมพันธ์มากน้อยเพียงใด					ผลรวม	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
๑	๑๖	๔๓	๕๙	๑๕	๒	๑๓๕	๒.๔๐	๐.๙๑
๒	๒๔	๕๔	๔๓	๑๒	๑	๑๓๔		
๓	๔๔	๘๗	๔๒	๑๖	๐	๑๘๙		
๔	๑๖	๖๙	๘๑	๒๙	๔	๑๙๙		
๕	๓๓	๖๑	๔๘	๒๑	๐	๑๖๓		
๖	๒๑	๕๓	๔๔	๑๔	๐	๑๓๒		
๗	๑๒	๔๑	๔๐	๑๘	๑	๑๑๒		
๘	๒๐	๔๔	๔๒	๑	๐	๑๐๗		
๙	๘	๓๑	๒๐	๕	๑	๖๕		
ศชต.	๑๗	๒๐	๑๐	๒	๑	๕๐		
รวม	๒๑๑	๕๐๓	๔๒๙	๑๓๓	๑๐	๑,๒๘๖		
ร้อยละ	๑๖.๔๐	๓๙.๑๐	๓๓.๔๐	๑๐.๓๐	๐.๘๐	๑๐๐.๐		

๗) ผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์เพียงใด

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่ผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์มาก มีจำนวน ๕๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๙๐ รองลงมาที่มีความคิดเห็นที่ผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์ปานกลาง มีจำนวน ๔๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๑๐ และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยมีความคิดเห็นที่ผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์น้อยที่สุด จำนวน ๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๖๐ โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ ๓.๔๓ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์มาก ซึ่ง ภาค ๑, ๓, ๔, ๕, ๖ และ ๗ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่ผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์มาก แต่ภาค ๒, ๘, ๙ และ ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่ผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์ปานกลาง

ตำรวจ ภูธรภาค	ผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์มากน้อยเพียงใด					ผลรวม	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
๑	๒	๑๔	๔๗	๕๘	๑๔	๑๓๕	๓.๔๓	๐.๙๑
๒	๔	๑๒	๕๘	๔๙	๑๑	๑๓๔		
๓	๘	๒๖	๖๖	๖๘	๒๑	๑๘๙		
๔	๑	๒๐	๕๒	๙๖	๓๐	๑๙๙		
๕	๗	๒๓	๖๑	๖๒	๑๐	๑๖๓		
๖	๕	๑๖	๓๙	๕๗	๑๕	๑๓๒		
๗	๑	๑๐	๓๙	๕๖	๖	๑๑๒		
๘	๒	๑๓	๔๕	๔๓	๔	๑๐๗		
๙	๓	๑๑	๒๗	๒๑	๓	๖๕		
ศษต.	๑	๘	๑๘	๑๖	๗	๕๐		
รวม	๓๔	๑๕๓	๔๕๒	๕๒๖	๑๒๑	๑,๒๘๖		
ร้อยละ	๒.๖๐	๑๑.๙๐	๓๕.๑๐	๔๐.๙๐	๙.๔๐	๑๐๐.๐		

๘) ประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์เพียงใด

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์มาก มีจำนวน ๗๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๔๐ รองลงมา มีความคิดเห็นว่าประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ปานกลาง มีจำนวน ๓๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๗๐ และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยมีความคิดเห็นว่าประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์น้อยที่สุด มีจำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๒๐ โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ ๓.๘๒ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์มาก ซึ่งทุกภาคและศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์มาก

ตำรวจ ภูธรภาค	ประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายให้ความร่วมมือในการ ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์มากน้อยเพียงใด					ผลรวม	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
๑	๐	๒	๔๑	๘๐	๑๒	๑๓๕	๓.๘๒	๐.๖๕
๒	๐	๔	๔๔	๗๙	๗	๑๓๔		
๓	๑	๓	๔๔	๑๑๒	๒๙	๑๘๙		
๔	๐	๑	๒๕	๑๒๕	๔๘	๑๙๙		
๕	๐	๒	๔๒	๑๐๖	๑๓	๑๖๓		
๖	๐	๒	๓๐	๘๓	๑๗	๑๓๒		
๗	๑	๑	๓๓	๖๗	๑๐	๑๑๒		
๘	๐	๓	๓๐	๖๗	๗	๑๐๗		
๙	๐	๔	๒๔	๓๑	๖	๖๕		
ศษต.	๐	๐	๑๘	๒๗	๕	๕๐		
รวม	๒	๒๒	๓๓๑	๗๗๗	๑๕๔	๑,๒๘๖		
ร้อยละ	๐.๒๐	๑.๗๐	๒๕.๗๐	๖๐.๔๐	๑๒.๐๐	๑๐๐.๐		

สรุปความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจกับการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์

- ๑) ข้าราชการตำรวจชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีทักษะความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์มาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๙
- ๒) ข้าราชการตำรวจชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ได้มีการประสานงานกับประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๙
- ๓) ข้าราชการตำรวจชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีการประสานงานกับองค์กรที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นเพื่อขอความร่วมมือในการปฏิบัติงานมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๐
- ๔) ข้าราชการตำรวจชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายมีความสัมพันธ์อันดีกับตำรวจชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์มาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๒
- ๕) ข้าราชการตำรวจชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า งบประมาณที่ได้จัดสรรให้กับงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๖๕
- ๖) ข้าราชการตำรวจชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า มียานพาหนะและอุปกรณ์เพียงพอต่อการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์น้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๔๐
- ๗) ข้าราชการตำรวจชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์มาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๔๓
- ๘) ข้าราชการตำรวจชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์มาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๒

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของ คนส่วนใหญ่	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ
๑) ท่านมีทักษะความรู้ความเข้าใจในการ ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์เพียงใด	มาก ๖๐๗ ๔๗.๒๐ %	๓.๕๙	๐.๗๐	๓๕.๙๐
๒) ตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีการประสานงาน กับประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายเพียงใด	มาก ๘๑๔ ๖๓.๓๐ %	๓.๘๙	๐.๖๕	๓๘.๙๓
๓) ตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีการประสานงาน กับองค์กรที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นเพื่อขอความ ร่วมมือในการปฏิบัติงานเพียงใด	มาก ๗๗๙ ๖๐.๖๐ %	๓.๘๐	๐.๖๙	๓๘.๐๓
๔) ประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายมี ความสัมพันธ์อันดีกับตำรวจชุดปฏิบัติการ ชุมชนสัมพันธ์เพียงใด	มาก ๗๘๐ ๖๐.๗๐ %	๓.๙๒	๐.๖๗	๓๙.๒๐
๕) งบประมาณที่ได้รับจัดสรรให้กับตำรวจ ชุมชนสัมพันธ์มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติ หน้าที่เพียงใด	ปานกลาง ๕๖๙ ๔๔.๒๐ %	๒.๖๕	๐.๘๓	๒๖.๔๙
๖) มียานพาหนะและอุปกรณ์เพียงพอต่อการ ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์เพียงใด	น้อย ๕๐๓ ๓๙.๑๐ %	๒.๔๐	๐.๙๑	๒๔.๐๐
๗) ผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนการ ดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์เพียงใด	มาก ๕๒๖ ๔๐.๙๐ %	๓.๔๓	๐.๙๑	๓๔.๒๕
๘) ประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายให้ความ ร่วมมือในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ เพียงใด	มาก ๗๗๗ ๖๐.๔๐ %	๓.๘๒	๐.๖๕	๓๘.๒๔

ส่วนที่ ๓ ข้อเสนอแนะของข้าราชการตำรวจต่อการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์

๑) ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์

- เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ควรได้รับการอบรมทบทวนเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและครบทุกนาย เพื่อเสริมสร้างความรู้ศักยภาพให้กับผู้ปฏิบัติงาน
- ควรเพิ่มงบประมาณให้ไปศึกษาดูงานของหน่วยงานอื่นๆ ที่ดีที่สุดของประเทศ
- แผนงาน โครงการ งบประมาณ เป้าหมาย และควรจะแจ้งมาให้พร้อมในคราวเดียวกัน
- สร้างแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานดีเด่น โดยพิจารณาขึ้นเงินเดือนให้เป็นกรณีพิเศษ

เฉพาะราย

- เจ้าหน้าที่ชุดสำรวจชุมชนสัมพันธ์ควรแยกออกจากภารกิจอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ชุมชนสัมพันธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ควรเพิ่มงบประมาณในการปฏิบัติงานของชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์อย่างน้อยเดือนละ ๑๐ วัน เพิ่มค่าน้ำมันเชื้อเพลิง และค่าอาหารชุดปฏิบัติการ
- การขับเคลื่อนชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจ จะเกิดขึ้นไปผลดีและประสบผลสำเร็จ หัวหน้าสถานีตำรวจและชุดปฏิบัติการควรจะขับเคลื่อนไปพร้อมๆ กัน
- ตำรวจชุดปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ปฏิบัติงานหลายหน้าที่รับผิดชอบ หลายตำแหน่ง จึงทำให้ปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่เต็มที่ และไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร
- ควรจัดทำคู่มือประชาชนและเอกสารแผ่นพับเพื่อนำไปเผยแพร่ให้ชุมชนให้มากกว่านี้
- ขอให้ ตร. จัดหาวิดีทัศน์เกี่ยวกับด้านยาเสพติด สื่อวิดีทัศน์งานจราจรและงานอื่นๆ ให้สถานีตำรวจต่างๆ เพื่อนำไปเผยแพร่ในหมู่บ้านชุมชนเป้าหมายต่อไป
- ต้องมีการพัฒนาบุคลากรในองค์กรของหน่วยงานตำรวจก่อน โดยคัดเลือกจากผู้ที่มีความตั้งใจ และสมัครเข้ามาปฏิบัติงานทางด้านนี้
- เพิ่มกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ให้มากขึ้น
- งานชุมชนสัมพันธ์ขาดแคลนงบประมาณ
- งานชุมชนสัมพันธ์ขาดแคลนงบประมาณเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์และยานพาหนะ
- ให้หัวหน้าสถานีตำรวจแต่ละสถานีตำรวจคัดเลือกเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีจิตอาสาเข้าปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์
- ผู้บังคับบัญชาควรพิจารณาความดีความชอบให้กับผู้ปฏิบัติงาน เพื่อสร้างขวัญ กำลังใจ
- ควรสร้างการมีส่วนร่วมของข้าราชการตำรวจในสถานีตำรวจก่อน แล้วจึงขยายการมีส่วนร่วมไปสู่ประชาชนและองค์กรอื่นๆ
- เห็นควรสร้างความสัมพันธ์อย่างจริงจังเป็นรูปธรรมและโปร่งใส
- ให้กำลังใจในการสร้างขวัญกำลังใจกับประชาชนและตำรวจอย่างต่อเนื่อง
- ใช้สื่อมวลชนมาร่วมงานเพื่อประชาสัมพันธ์งานตำรวจชุมชนสัมพันธ์
- ควรแยกงานให้ชัดเจน และให้ชุดปฏิบัติการฯ ทำหน้าที่ชุมชนสัมพันธ์เพียงอย่างเดียว การทำงานหลายหน้าที่จะทำให้การทำงานไม่ต่อเนื่องและไม่สม่ำเสมอ
- ผู้ปฏิบัติหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์จะต้องมีความสมัครใจและผ่านการฝึกอบรมทุกคน
- ควรจัดให้มียานพาหนะใช้งานชุมชนสัมพันธ์โดยเฉพาะ และมีการติดตั้งเครื่องขยายเสียงเพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์

๒) ข้อเสนอแนะในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจ

- หัวหน้าสถานีตำรวจควรจะให้การสนับสนุน หรือเป็นผู้นำแก่ชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ เพื่อให้การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดความน่าเชื่อถือ และมีความยั่งยืนตลอดไป
- เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ทุกคน ต้องปฏิบัติงานด้วยความจริงใจกับประชาชน ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้ประชาชนศรัทธา เชื่อถือ อย่าทำตนเป็นผู้ที่อยู่เหนือประชาชน และให้ความช่วยเหลือประชาชนด้วยความจริงใจ ไม่หวังสิ่งตอบแทน

- ส่งเสริม สร้างขวัญ กำลังใจ และสวัสดิการให้กับประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจการ ดำรงไว้ให้เพียงพอ เช่น เครื่องแบบ อุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน
- เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์จะต้องทำให้ประชาชนมีศรัทธาในตนเองก่อน โดยเอาใจเขามาใส่ใจเรา
- ในการสร้างเครือข่ายประชาชนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี แต่การออกปฏิบัติหน้าที่ของ อาสาสมัครไม่มีงบประมาณสนับสนุน และที่สำคัญคือไม่มีงบประมาณค่าเครื่องแบบของอาสาสมัคร
- ควรออกพบปะชาวบ้านบ่อย ๆ ร่วมงานประเพณีในหมู่บ้านเป้าหมายให้มากขึ้นกว่าเดิม
- จัดการฝึกอบรมให้ความรู้กับประชาชนผู้มีจิตอาสา ที่สมัครเข้ามามีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ให้มากที่สุด
- ควรจัดสวัสดิการให้สมาชิกอาสาสมัครตำรวจชุมชนให้ครอบคลุมทุกพื้นที่
- เห็นควรให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติจัดสรรงบประมาณเพื่อนำมาจัดซื้อชุดเครื่องแบบและ อุปกรณ์อื่นๆ ให้แก่อาสาสมัครตำรวจชุมชน
- การประชุมประจำเดือนของสถานีตำรวจควรเรียนเชิญผู้นำหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการ ประชุมที่เกี่ยวข้อง
- ปรับกระบวนการตำรวจชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ โดยให้มีหน้าที่ไม่ซ้ำซ้อนกัน เนื่องจาก จะได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมกับประชาชนได้อย่างต่อเนื่อง
- การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน หัวหน้าสถานีตำรวจควรไปร่วมกิจกรรมในชุมชนด้วย และ หน.สถานีตำรวจควรให้การสนับสนุนงบประมาณบ้าง มิใช่เน้นในเรื่องงานเพียงอย่างเดียว
- การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละพื้นที่จะมีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะพื้นที่ ชนบท หรือพื้นที่รอบนอกจะมีการตื่นรนเพื่อเลี้ยงชีพ บางครั้งการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการตำรวจจะทำให้ ขาดรายได้ และมีผู้ที่เข้ามาหวังค่าตอบแทนมากกว่าจิตอาสาด้วย
- ควรใช้ตำรวจที่เป็นคนในพื้นที่จริง ๆ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการปฏิบัติ

๓) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์

๓.๑) ด้านบุคลากร

- แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ตรงกับสายงาน
- ขาดกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ซึ่งไม่เพียงพอกับการปฏิบัติงาน
- หัวหน้าสถานีตำรวจที่ไม่เคยปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ จะไม่มีความรู้ความเข้าใจ ในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ และจะไม่ให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์
- เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ขาดความรู้ความเข้าใจถึงหลักปฏิบัติงานมวลชนสัมพันธ์

๓.๒) ด้านงบประมาณ

- งบประมาณให้การสนับสนุนน้อยเกินไป เช่น งบประมาณค่าน้ำมันเชื้อเพลิงมีน้อยเกินไปไม่ เพียงพอกับการปฏิบัติงาน
- งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอแล้วยังถูกหักเงินด้วย
- จัดฝึกอบรมอาสาสมัครตำรวจชุมชน ๒ รุ่นแล้ว แต่ไม่มีงบประมาณสนับสนุนจึงได้ยุบไป

๓.๓) ด้านการปฏิบัติการ

- มีปัญหาชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ถูกสับเปลี่ยนบ่อยมาก ทำให้การปฏิบัติงานไม่ต่อเนื่อง
- ขาดหนังสือคู่มือประชาชนและแผ่นพับสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ สำหรับแจกจ่ายให้กับประชาชนในการจัดกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน
- ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน เช่น รถยนต์ยังต้องใช้รถยนต์ส่วนตัวในการปฏิบัติงาน

๓.๔) ด้านการบริหารจัดการ

- เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์มีงานในความรับผิดชอบหลายหน้าที่ ทำให้การปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ควรให้ชุดปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์เป็นหลัก และควรแยกเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ออกจากหน้าที่อื่น ๆ ของสถานีตำรวจ
- ผู้บังคับบัญชาต้องเป็นผู้นำในการออกพบปะกับประชาชน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาและประชาชน
- การทำงานไม่เป็นเอกภาพ เช่น ต้องปฏิบัติงานควบคุมฝูงชน งานตั้งด่านตรวจนอกพื้นที่ร่วมด้วย
- ผู้บังคับบัญชาไม่ค่อยให้การสนับสนุนเท่าที่ควร
- มีเวลาในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์น้อย เนื่องจากมีงานในหน้าที่ด้านอื่นๆ มาก
- ผู้บังคับบัญชาควรเข้ามามีส่วนร่วมกับประชาชนให้มากขึ้น
- เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์มีภาระหน้าที่มากไม่มีเอกภาพในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์
- การปฏิบัติงานของตำรวจชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ ซ้ำซ้อนกับงานอื่นๆ
- ผู้บังคับบัญชาไม่สนใจให้การพิจารณาความดีความชอบ
- หัวหน้าสถานีตำรวจ หรือ รองผู้กำกับการป้องกันปราบปราม จะแบ่งเงินจากชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์โดยอ้างว่าเป็นหัวหน้างาน
- อาสาสมัครตำรวจชุมชนกับอาสาสมัครตำรวจบ้าน สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรจะกำหนดให้เรียกชื่อใดเพียงชื่อหนึ่ง เพราะทั้งตำรวจและประชาชนยังสับสนมาก

๓.๕) โครงการและกิจกรรมที่ได้ทำในหมู่บ้านเป้าหมาย

- อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการแพร่ระบาดของยาเสพติด ให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเบื้องต้น และความรู้เกี่ยวกับกฎหมายจราจร
- โครงการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งปลอดอาชญากรรมและยาเสพติด
- โครงการให้ความรู้แก่ชุมชน ประชาชน และนักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษา
- โครงการสร้างเกราะคุ้มกันป้องกันภัยจากอาชญากรรม
- โครงการจัดตั้งเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชน
- ฝึกทบทวนตำรวจอาสา และตำรวจชุมชน

- ร่วมกิจกรรมของหมู่บ้านในวันเทศกาลสำคัญต่างๆ
- ดำเนินการจัดทำข้อมูลครัวเรือนเพื่อนำมาวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ ในชุมชน
- ร่วมพัฒนาโครงการต่างๆ ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชน
- โครงการฝึกอบรมชุมชนและมวลชนสัมพันธ์เพื่อป้องกันอาชญากรรม
- โครงการชุมชนปลอดภัยเสพติด (ชุมชนสีขาว)
- โครงการโรงเรียนปลอดภัยเสพติด (โรงเรียนสีขาว)
- โครงการเยาวชนต้นกล้าเพื่อต่อต้านและห่างไกลยาเสพติด
- โครงการ Police Eye
- โครงการสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม
- โครงการครู ๕ นาที

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างประชาชน

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป - ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างประชาชน

๑) เพศ

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวน ๙๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๗๐ เป็นเพศหญิง มีจำนวน ๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๓๐

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
- ชาย	๙๗	๕๕.๗๐
- หญิง	๗๗	๔๔.๓๐
รวม	๑๗๔	๑๐๐.๐๐

๒) อายุ

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๕๑ ปี ขึ้นไป มีจำนวน ๙๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๓ รองลงมามีอายุระหว่าง ๔๑ - ๕๐ ปี มีจำนวน ๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๘๐ และส่วนน้อยเป็นผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี มีจำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๗๐

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
- อายุต่ำกว่า ๒๐ ปี	๓	๑.๗๐
- อายุ ๒๑ - ๓๐ ปี	๑๒	๖.๘๐
- อายุ ๓๑ - ๔๐ ปี	๒๓	๑๓.๒๐
- อายุ ๔๑ - ๕๐ ปี	๔๕	๒๕.๘๐
- อายุ ๕๑ ปีขึ้นไป	๙๑	๕๒.๓๐
รวม	๑๗๔	๑๐๐.๐๐

๓) การศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวน ๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๕๐ รองลงมา มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีจำนวน ๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๒๐

การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและต่ำกว่า	๖๗	๓๘.๕๐
- ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	๕๖	๓๒.๒๐
- ระดับอนุปริญญา/ปวส.	๑๑	๖.๓๐
- ระดับปริญญาตรี	๒๑	๑๒.๑๐
- ระดับสูงกว่าปริญญาตรี	๑๐	๕.๗๐
- อื่น ๆ	๙	๕.๒๐
รวม	๑๗๔	๑๐๐.๐๐

๔) สถานภาพทางครอบครัว

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพทางครอบครัวสมรส มีจำนวน ๑๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๔๐ รองลงมา มีสถานภาพทางครอบครัวโสด มีจำนวน ๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๐๐

สถานภาพทางครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
- โสด	๓๓	๑๙.๐๐
- สมรส	๑๑๙	๖๘.๔๐
- หย่า/หม้าย	๒๒	๑๒.๖๐
รวม	๑๗๔	๑๐๐.๐๐

๕) อาชีพ

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง มีจำนวน ๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๖๐ รองลงมาประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมและประมง มีจำนวน ๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๖๐

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
- รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	๑๓	๗.๕๐
- ลูกจ้างเอกชน	๑๒	๖.๙๐
- ค้าขาย	๒๔	๑๓.๘๐
- รับจ้าง	๔๘	๒๗.๖๐
- เกษตรกร/ประมง	๔๑	๒๓.๖๐
- นักเรียน/นักศึกษา	๖	๓.๔๙
- อื่น ๆ	๓๐	๓.๔๐
รวม	๑๗๔	๑๐๐.๐๐

ส่วนที่ ๒ คำถามและระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์

๑) ท่านเคยพบเห็นตำรวจชุมชนสัมพันธ์เข้ามาพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนของท่านมากน้อยเพียงใด

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเคยพบเห็นตำรวจชุมชนสัมพันธ์เข้ามาพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนของตนบ่อยครั้งมาก มีจำนวน ๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๓๐ รองลงมา มีความคิดเห็นว่าเคยพบเห็นบ่อยครั้งที่สุด มีจำนวน ๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๙๐ และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยมีความคิดเห็นว่าเคยพบเห็นตำรวจชุมชนสัมพันธ์เข้ามาจำนวนน้อยครั้งมาก มีจำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๓๐ โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ ๓.๙๗ แสดงว่าประชาชนมีความคิดเห็นว่าเคยพบเห็นตำรวจชุมชนสัมพันธ์เข้ามาพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนของตนบ่อยครั้งมาก ซึ่งภาค ๖ , ๗ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยพบเห็นตำรวจชุมชนสัมพันธ์เข้ามาพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนของตนบ่อยที่สุด และภาค ๔ , ๕ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยพบเห็นตำรวจชุมชนสัมพันธ์เข้ามาพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนของตนบ่อยมาก

ตำรวจ ภูธรภาค	ท่านเคยพบเห็นตำรวจชุมชนสัมพันธ์เข้ามาพบปะเยี่ยมเยียน ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน ของท่านมากน้อยเพียงใด					ผลรวม	ค่าเฉลี่ย	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
๑	๑	๑	๑๙	๑๘	๓	๔๒	๓.๙๗	๐.๙๐
๔	๓	๐	๕	๒๖	๑๓	๔๗		
๕	๐	๐	๔	๑๖	๑๐	๓๐		
๖	๐	๐	๒	๑๐	๑๖	๒๘		
๗	๐	๐	๑	๑	๖	๘		
๙	๐	๓	๖	๖	๔	๑๙		
รวม	๔	๔	๓๗	๗๗	๕๒	๑๗๔		
ร้อยละ	๒.๓๐	๒.๓๐	๒๑.๓๐	๔๔.๓๐	๒๙.๙๐	๑๐๐.๐		

๒) ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ได้เข้ามาสอบถามปัญหาเกี่ยวกับความสงบสุขของหมู่บ้าน/ชุมชน ของท่านมากน้อยเพียงใด

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าตำรวจชุมชนสัมพันธ์ได้เข้ามาสอบถามปัญหาเกี่ยวกับความสงบสุขของหมู่บ้าน/ชุมชนของตนมาก มีจำนวน ๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๓๐ รองลงมา มีความคิดเห็นว่าเคยพบเห็นบ่อยที่สุด มีจำนวน ๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๙๐ และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยมีความคิดเห็นว่าเคยพบเห็น ตำรวจชุมชนสัมพันธ์เข้ามาบ่อยครั้งที่สุด มีจำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๐ โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ ๓.๘๙ แสดงว่าประชาชนมีความคิดเห็นว่าเคยพบเห็นตำรวจชุมชนสัมพันธ์ได้เข้ามาสอบถามปัญหาเกี่ยวกับความสงบสุขของหมู่บ้าน/ชุมชนของตนมาก โดยภาค ๖ และ ๗ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเคยพบเห็นตำรวจชุมชนสัมพันธ์เข้ามาพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนของตนมากที่สุด และภาค ๑, ๔ และ ๕ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าตำรวจชุมชนสัมพันธ์ได้เข้ามาสอบถามปัญหาเกี่ยวกับความสงบสุขของหมู่บ้าน/ชุมชนของตนมาก

ตำรวจ ภูธรภาค	ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ได้เข้ามาสอบถามปัญหาเกี่ยวกับความ สงบสุขของหมู่บ้าน/ชุมชน ของท่านมากน้อยเพียงใด					ผลรวม	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
๑	๐	๖	๑๕	๑๕	๖	๔๒	๓.๘๙	๐.๘๙
๔	๑	๒	๙	๓๐	๕	๔๗		
๕	๐	๐	๔	๑๖	๑๐	๓๐		
๖	๐	๐	๒	๑๑	๑๕	๒๘		
๗	๐	๐	๑	๒	๕	๘		
๙	๐	๓	๙	๓	๔	๑๙		
รวม	๑	๑๑	๔๐	๗๗	๔๕	๑๗๔		
ร้อยละ	๐.๖๐	๖.๓๐	๒๓.๐๐	๔๔.๓๐	๒๕.๙๐	๑๐๐.๐		

๓) ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ได้ประชุมประชาคมหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน/หมู่บ้านของท่านมากน้อยเพียงใด

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการประชุมประชาคมหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน/หมู่บ้านของท่านมากที่สุด มีจำนวน ๘๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๖๐ รองลงมาคือความคิดเห็นว่าเคยพบเห็นมากที่สุด มีจำนวน ๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๐๐ และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยมีความคิดเห็นว่าการประชุมประชาคมหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน/หมู่บ้านของท่านน้อยครั้งที่สุด มีจำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๑๐ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ๓.๙๑ แสดงว่าประชาชนมีความคิดเห็นว่าการประชุมประชาคมหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน/หมู่บ้านของท่านเป็นจำนวนมาก ซึ่งภาค ๖ และ ๗ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการประชุมประชาคมหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน/หมู่บ้านของท่านมากที่สุด และภาค ๑, ๔, ๕ และ ๙ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการประชุมประชาคมหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน/หมู่บ้านของท่านมาก

ตำรวจ ภูธรภาค	ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ได้ประชุมประชาคมหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน/หมู่บ้านของท่านมากน้อยเพียงใด					ผลรวม	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
๑	๑	๗	๑๔	๑๕	๕	๔๒	๓.๙๑	๐.๙๑
๔	๑	๒	๕	๒๔	๑๕	๔๗		
๕	๐	๐	๓	๒๑	๖	๓๐		
๖	๐	๐	๑	๑๑	๑๖	๒๘		
๗	๐	๐	๒	๓	๓	๘		
๙	๐	๓	๗	๗	๒	๑๙		
รวม	๒	๑๒	๓๒	๘๑	๔๗	๑๗๔		
ร้อยละ	๑.๑๐	๖.๙๐	๑๘.๔๐	๔๖.๖๐	๒๗.๐๐	๑๐๐.๐		

๔) ปัญหาอาชญากรรมและปัญหาความไม่สงบสุขของชุมชน/หมู่บ้าน ได้รับการแก้ไขมาน้อย
เพียงใด

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าปัญหาอาชญากรรมและปัญหาความไม่สงบสุขของชุมชน/หมู่บ้าน ได้รับการแก้ไขเป็นจำนวนมาก มีจำนวน ๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๔๐ รองลงมา มีความคิดเห็นว่าเห็นปานกลาง มีจำนวน ๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๐๐ และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยมีความคิดเห็นว่าปัญหาอาชญากรรมและปัญหาความไม่สงบสุขของชุมชน/หมู่บ้าน ได้รับการแก้ไขมีจำนวนน้อย มีจำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๒๐ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ๓.๘๕ แสดงว่าประชาชนมีความคิดเห็นว่าปัญหาอาชญากรรมและปัญหาความไม่สงบสุขของชุมชน/หมู่บ้านได้รับการแก้ไขเป็นจำนวนมาก โดยทั้งภาค ๑, ๔, ๕, ๖, ๗ และ ๙ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าปัญหาอาชญากรรมและปัญหาความไม่สงบสุขของชุมชน/หมู่บ้านได้รับการแก้ไขมาก

ตำรวจ ภูธรภาค	ปัญหาอาชญากรรมและปัญหาความไม่สงบสุขของ ชุมชน/หมู่บ้าน ได้รับการแก้ไขมาน้อยเพียงใด					ผลรวม	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
๑	๐	๑	๑๒	๒๒	๗	๔๒	๓.๘๕	๐.๗๘
๔	๐	๓	๘	๒๕	๑๑	๔๗		
๕	๐	๐	๑๑	๑๗	๒	๓๐		
๖	๐	๐	๑	๑๗	๑๐	๒๘		
๗	๐	๐	๓	๓	๒	๘		
๙	๐	๕	๕	๙	๐	๑๙		
รวม	๐	๙	๔๐	๙๓	๓๒	๑๗๔		
ร้อยละ	๐.๐๐	๕.๒๐	๒๓.๐๐	๕๓.๔๐	๑๘.๔๐	๑๐๐.๐		

๕) ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมจากตำรวจชุมชนสัมพันธ์มากน้อยเพียงใด

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าคุณภาพการป้องกันอาชญากรรมจากตำรวจชุมชนสัมพันธ์มาก มีจำนวน ๘๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๑๐ รองลงมา มีความคิดเห็นว่าคุณภาพการป้องกันอาชญากรรมจากตำรวจชุมชนสัมพันธ์มากที่สุด มีจำนวน ๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๓๐ และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยมีความคิดเห็นว่าคุณภาพการป้องกันอาชญากรรมจากตำรวจชุมชนสัมพันธ์น้อย มีจำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๐๐ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ๓.๙๘ แสดงว่าประชาชนมีความคิดเห็นว่าคุณภาพการป้องกันอาชญากรรมจากตำรวจชุมชนสัมพันธ์เป็นจำนวนมาก ซึ่งภาค ๕ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าคุณภาพการป้องกันอาชญากรรมจากตำรวจชุมชนสัมพันธ์มากที่สุด และภาค ๑, ๔, ๕, ๖ และ ๙ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าคุณภาพการป้องกันอาชญากรรมจากตำรวจชุมชนสัมพันธ์เป็นจำนวนมาก

ตำรวจ ภูธรภาค	ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมจาก ตำรวจชุมชนสัมพันธ์มากน้อยเพียงใด					ผลรวม	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
๑	๐	๐	๑๒	๒๔	๖	๔๒	๓.๙๘	๐.๗๘
๔	๐	๔	๑๐	๒๐	๑๓	๔๗		
๕	๐	๐	๓	๒๒	๕	๓๐		
๖	๐	๐	๒	๑๔	๑๒	๒๘		
๗	๐	๐	๒	๑	๕	๘		
๙	๐	๓	๕	๘	๓	๑๙		
รวม	๐	๗	๓๔	๘๙	๔๔	๑๗๔		
ร้อยละ	๐.๐๐	๔.๐๐	๑๙.๕๐	๕๑.๑๐	๒๕.๓๐	๑๐๐.๐		

๖) กิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ที่ตำรวจจัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อชุมชนมากน้อยเพียงใด

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ที่ตำรวจจัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อชุมชนมาก มีจำนวน ๗๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๘๐ รองลงมาที่มีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ที่ตำรวจจัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อชุมชนมากที่สุด มีจำนวน ๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๔๐ และกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยมีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ที่ตำรวจจัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่ดีที่มีประโยชน์ต่อชุมชนน้อย มีจำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๓๐ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ๔.๒๐ แสดงว่าประชาชนมีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ที่ตำรวจจัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อชุมชนมาก ซึ่งภาค ๔, ๖, ๗ และ ๙ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ที่ตำรวจจัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อชุมชนมากที่สุด และภาค ๑ และ ๕ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ที่ตำรวจจัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อชุมชนมาก

ตำรวจ ภูธรภาค	กิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ที่ตำรวจจัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่มี ประโยชน์ต่อชุมชนมากน้อยเพียงใด					ผลรวม	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
๑	๒	๓	๓	๒๔	๑๐	๔๒	๔.๒๐	๐.๙๐
๔	๒	๐	๓	๑๙	๒๓	๔๗		
๕	๐	๐	๑	๑๙	๑๐	๓๐		
๖	๑	๐	๑	๙	๑๗	๒๘		
๗	๐	๐	๑	๒	๕	๘		
๙	๐	๑	๖	๕	๗	๑๙		
รวม	๕	๔	๑๕	๗๘	๗๒	๑๗๔		
ร้อยละ	๒.๙๐	๒.๓๐	๘.๖๐	๔๔.๘๐	๔๑.๔๐	๑๐๐.๐		

สรุปความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์

๑. ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการประชุมประชาคมหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน/หมู่บ้านของตนมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๑
๒. ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าคุณพบเห็นว่าตำรวจชุมชนสัมพันธ์เข้ามาพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนของตนบ่อยครั้ง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๗
๓. ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการประชุมประชาคมหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน/หมู่บ้านของตนมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๑
๔. ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าคุณหาอาชญากรรมและปัญหาความไม่สงบสุขของชุมชน/หมู่บ้าน ได้รับการแก้ไขเป็นจำนวนมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๕
๕. ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าคุณได้รับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมจากตำรวจชุมชนสัมพันธ์มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๘
๖. ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าคุณกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ที่ตำรวจจัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อชุมชนมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๐

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นของ คนส่วนใหญ่	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ
๑. ท่านเคยพบเห็นว่าตำรวจชุมชนสัมพันธ์เข้ามาพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน ของท่านมากน้อยเพียงใด	มาก ๗๗ ๔๔.๓ %	๓.๙๗	๐.๙๐	๓๙.๗๑
๒. ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ได้เข้ามาสอบถามปัญหาเกี่ยวกับความสงบสุขของหมู่บ้าน/ชุมชนของท่านมากน้อยเพียงใด	มาก ๗๗ ๔๔.๓ %	๓.๘๙	๐.๘๙	๓๘.๘๕
๓. ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ได้ประชุมประชาคมหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน/หมู่บ้านของท่านมากน้อยเพียงใด	มาก ๘๑ ๔๖.๖ %	๓.๙๑	๐.๙๑	๓๙.๑๔
๔. ปัญหาอาชญากรรมและปัญหาความไม่สงบสุขของชุมชน/หมู่บ้าน ได้รับการแก้ไขมากน้อยเพียงใด	มาก ๙๓ ๕๓.๔ %	๓.๘๕	๐.๗๘	๓๘.๕๑
๕. ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมจากตำรวจชุมชนสัมพันธ์มากน้อยเพียงใด	มาก ๘๙ ๕๑.๑ %	๓.๙๘	๐.๗๘	๓๙.๗๗
๖. กิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ที่ตำรวจจัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่ดีมีประโยชน์ต่อชุมชนมากน้อยเพียงใด	มาก ๗๘ ๔๔.๘ %	๔.๒๐	๐.๙๐	๔๑.๙๕

ส่วนที่ ๓ ข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์

- ขอให้เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์เข้าพื้นที่มากกว่านี้
- อยากให้มีการประชาสัมพันธ์มากกว่านี้
- มีความรู้สึกที่ดีและอบอุ่นใจในความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน
- ปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดอยากให้ตำรวจส่งเสริมให้ผู้เสพได้เข้ารับการบำบัดรักษา
- ปัญหาการประกอบอาชีพในชุมชนให้ยั่งยืน เพื่อคนในชุมชนจะได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งจะ
ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งปราศจากโจรผู้ร้าย และคนในชุมชนมีสุขภาพดี มีความสุขตามสมควร
- อยากให้ตำรวจได้พยายามหาจุดขายยาบ้าให้ชัดเจน เพื่อจับผู้ค้าให้หมดไป ซึ่งจะทำให้ผู้เสพ
ไม่มียาเสพติด และให้กฎหมายบังคับให้ผู้เสพให้ไปบำบัดรักษา โดยพ่อแม่ของผู้เสพจะต้องรับผิดชอบที่จะต้อง
นำลูกหลานไปบำบัดให้ได้
- ขอให้เจ้าหน้าที่ตำรวจปราบยาเสพติดในหมู่บ้าน
- อยากให้ชุดตำรวจชุมชนจัดค่ายอบรมเยาวชนที่ว่างงาน กิน-นอน อยู่ที่วัด ให้บำเพ็ญทาน
โดยห่างไกลยาเสพติด ซึ่งในหมู่บ้านยังมี ผู้เสพ ผู้จำหน่ายรายย่อย เนื่องจากเยาวชนว่างงานไม่มีงานทำ
- ถ้าหากเจ้าหน้าที่ตำรวจรู้ว่าชุมชนใด หรือครอบครัวใดมีปัญหาอะไรเป็นหลัก เจ้าหน้าที่
จะต้องนำครอบครัวที่เป็นปัญหานั้นมาแก้ไขก่อน ก่อนที่จะนำทั้งชุมชนมาทำพร้อมกัน เพราะจะได้ผลเพียง
ช่วงในขณะที่เจ้าหน้าที่อยู่ขณะปฏิบัติเท่านั้น หลังจากเจ้าหน้าที่ออกจากชุมชนไปแล้ว สภาพความเป็นอยู่
และปัญหาก็จะเข้าระบบเดิม เท่ากับล้มเหลวไม่ได้ผลเหมือนเดิม ดังนั้น ต้องแก้ไขที่ต้นตอก่อน รอบๆ บ้าน
ของต้นตอกก็จะต้องให้ความร่วมมือกันได้อย่างถาวรจริงๆ
- ขอให้ตำรวจให้หมายเลขโทรศัพท์กับชาวบ้านทุกหมายเลขของสถานีตำรวจ เพื่อชาวบ้านจะ
ได้แจ้งหรือจะปรึกษาเกี่ยวกับตำรวจได้โดยตรง

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และขอเสนอแนะ

การประเมินผลการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ มีวัตถุประสงค์ของโครงการประเมินผลการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังนี้

๑. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ตามแผนปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘

๒. เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จของการสร้างจิตสำนึกของข้าราชการตำรวจทุกระดับในการปฏิบัติงานการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจ

๓. เพื่อศึกษาปัจจัยต่างๆ ทั้งปัจจัยแวดล้อมภายนอก ปัจจัยแวดล้อมภายใน ปัจจัยเกื้อหนุน และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อระดับความสำเร็จของการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘

๔. เพื่อนำผลการศึกษาไปพัฒนารูปแบบกิจกรรมการชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีประสิทธิภาพ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ไดจากการศึกษาวิจัย สามารถสรุปผลการศึกษาโดยแบ่งออกเป็น

๑. สรุปผลการศึกษาวิจัย

๒. อภิปรายผลการศึกษาวิจัย

๓. สรุปแนวทางการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน

๔. ขอแนะนำในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน

๕.๑ สรุปผลการศึกษาวิจัย

๕.๑.๑ กลุ่มตัวอย่างข้าราชการตำรวจ

- ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของข้าราชการตำรวจในการประเมินผลการปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘

๑) ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มข้าราชการตำรวจ

จากการสำรวจข้าราชการตำรวจชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจในสังกัดจาก ๑,๒๘๖ สถานีตำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง ๔๑ - ๕๐ ปี มีอายุราชการมากกว่า ๒๐ ปีขึ้นไป มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีตำแหน่งรองสารวัตร เคยผ่านการอบรมหลักสูตรตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์มาก่อน และมีความสมัครใจเข้าปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์

๒) ทักษะความรู้ในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์

ผลการศึกษา พบว่า ตำรวจชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ส่วนใหญ่ร้อยละ ๔๗.๒๐ มีทักษะความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์มาก รองลงมาร้อยละ ๔๑.๔๐ มีทักษะความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ปานกลาง และตำรวจชุมชนสัมพันธ์ส่วนน้อยร้อยละ ๑๑.๕๐ มีความคิดเห็นว่ามีทักษะความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ๓.๕๙ แสดงว่าตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีทักษะความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์มาก

๘) ผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์เพียงใด

ผลการศึกษาพบว่า ตำรวจชุมชนสัมพันธ์สวนใหญ่ ร้อยละ ๔๐.๙๐ มีความคิดเห็นที่ผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์มาก ตำรวจชุมชนสัมพันธ์รองลงมา ร้อยละ ๓๕.๑๐ มีความคิดเห็นที่ผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์ปานกลาง และตำรวจชุมชนสัมพันธ์ส่วนน้อย ร้อยละ ๒.๖๐ มีความคิดเห็นที่ผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ ๓.๔๓ แสดงว่า ตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีความคิดเห็นที่ผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์มาก

๙) ประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายสวนใหญ่ ร้อยละ ๖๐.๔๐ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์มาก ประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายรองลงมา ร้อยละ ๒๕.๗๐ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ปานกลาง และประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายส่วนน้อย ร้อยละ ๐.๒๐ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ ๓.๘๒ แสดงว่าประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์มาก

๕.๑.๒ กลุ่มตัวอย่างประชาชน

- ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของประชาชนในการประเมินผลการปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘

๑) ข้อมูลพื้นฐานของประชาชน

จากการสำรวจประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจในสังกัด จำนวน ๑๓๔ กลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง ๕๑ ปีขึ้นไป จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างสวนใหญ่มีสถานภาพสมรส และประกอบอาชีพรับจ้าง

๒) ตำรวจชุมชนสัมพันธ์เข้ามาพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนในชุมชนเป้าหมายเพียงใด

ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนในชุมชนเป้าหมายสวนใหญ่ร้อยละ ๔๔.๓๐ เคยพบเห็นตำรวจชุมชนสัมพันธ์เข้ามาพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนในชุมชนบ่อยมาก ประชาชนในชุมชนเป้าหมายรองลงมา ร้อยละ ๒๙.๙๐ เคยพบเห็นตำรวจชุมชนสัมพันธ์เข้ามาพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนในชุมชนบ่อยที่สุด และประชาชนในชุมชนเป้าหมายส่วนน้อย ร้อยละ ๒.๓๐ มีความคิดเห็นที่เคยพบเห็นตำรวจชุมชนสัมพันธ์เข้ามาในชุมชนจำนวนน้อยครั้งมาก มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ ๓.๙๗ แสดงว่าประชาชนในชุมชนสวนใหญ่มีความคิดเห็นที่เคยพบเห็นตำรวจชุมชนสัมพันธ์เข้ามาพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนในชุมชนของตนบ่อยครั้งมาก

๓) กิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ที่ตำรวจจัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อชุมชนมากน้อยเพียงใด

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่ ร้อยละ ๔๔.๘๐ มีความคิดเห็นว่ากิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ที่ตำรวจจัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อชุมชนมาก ประชาชนในชุมชนรองลงมา ร้อยละ ๔๑.๔๐ มีความคิดเห็นว่ากิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ที่ตำรวจจัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อชุมชนมากที่สุด และประชาชนในชุมชนส่วนน้อย ร้อยละ ๒.๓๐ มีความคิดเห็นว่ากิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ที่ตำรวจจัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่ดีมีประโยชน์ต่อชุมชนน้อย มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ๔.๒๐ แสดงว่าประชาชนมีความคิดเห็นว่ากิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ที่ตำรวจจัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อชุมชนมาก

๕.๒ อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษา สามารถอภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ได้ดังนี้

๕.๒.๑ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมตามแผนปฏิบัติการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘

ภาพรวมระดับความคิดเห็นในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายที่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ พบว่า ประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์มาก คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๔๐ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ๓.๘๒ แสดงว่าประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์มาก โดยประชาชนได้รับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมจากตำรวจชุมชนสัมพันธ์มาก คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๑ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ๓.๙๘ แสดงว่าประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายส่วนใหญ่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมจากตำรวจชุมชนสัมพันธ์มาก และปัญหาอาชญากรรมและปัญหาความไม่สงบสุขของหมู่บ้านเป้าหมายได้รับการแก้ไขจากตำรวจชุมชนเป็นจำนวนมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๔ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ๓.๘๕ แสดงว่าประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าปัญหาอาชญากรรมและปัญหาความไม่สงบสุขของหมู่บ้านเป้าหมายได้รับการแก้ไขจากตำรวจชุมชนเป็นจำนวนมาก

แสดงว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมตามแผนปฏิบัติการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์มาก

๕.๒.๒ ระดับความสำเร็จของการสร้างจิตสำนึกของข้าราชการตำรวจทุกระดับในการปฏิบัติงานการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจ

ภาพรวมระดับความสำเร็จของการสร้างจิตสำนึกของข้าราชการตำรวจทุกระดับในการปฏิบัติงานการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจ พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีการสร้างการมีส่วนร่วมกับประชาชนโดยมีการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์กับประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายมาก คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๓๐ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ๓.๙๘ แสดงว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ได้เข้าไปมีการสร้างการมีส่วนร่วมกับประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายมาก และเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ได้มีการประสานงานสร้างการมีส่วนร่วมกับองค์กรที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นเพื่อดำเนินกิจกรรมร่วมกันในหมู่บ้านเป้าหมายมาก คิดเป็น

ร้อยละ ๖๐.๖๐ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ๓.๘๐ แสดงว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ได้มีการสร้างการมีส่วนร่วมร่วมกับองค์กรที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นมาก

แสดงว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีจิตสำนึกของข้าราชการตำรวจในการปฏิบัติงานการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจมาก

๕.๒.๓ ปัจจัยต่างๆ ทั้งปัจจัยแวดล้อมภายนอก ปัจจัยแวดล้อมภายใน ปัจจัยเกื้อหนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคที่ส่งผลต่อระดับความสำเร็จของการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมตำรวจชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘

ปัจจัยแวดล้อมภายนอก ปัจจัยแวดล้อมภายใน ปัจจัยเกื้อหนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคที่ส่งผลต่อระดับความสำเร็จของการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า

ปัจจัยแวดล้อมภายใน พบว่า งบประมาณที่จัดสรรให้กับตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘ มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๒๐ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ๒.๖๕ แสดงว่างบประมาณที่จัดสรรให้สำหรับการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์นั้นมีเพียงพอในระดับปานกลาง ยานพาหนะและเครื่องมืออุปกรณ์ที่มีสนับสนุนในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์มีเพียงพอกับการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์น้อย คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๑๐ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ๓.๓.๔๐ แสดงว่ามียานพาหนะและเครื่องมืออุปกรณ์ที่สนับสนุนในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์น้อยซึ่งมีไม่เพียงพอกับการปฏิบัติงาน และปัจจัยแวดล้อมภายในที่สำคัญยิ่งคือ การสนับสนุนการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์ของผู้บังคับบัญชา ผลการศึกษาพบว่าข้าราชการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนในการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์มาก คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๙๐ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ ๓.๔๓ แสดงว่าผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์มาก

ปัจจัยแวดล้อมภายใน มีความสำคัญยิ่งที่ส่งผลต่อระดับความสำเร็จของการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมตำรวจชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามหลักการบริหาร ๔ M คือ

- Man = การบริหารกำลังคน

- Money = การบริหารเงิน

- Materials = การบริหารวัสดุในการดำเนินงาน - Management = กระบวนการจัดการ

๔ M คือกระบวนการจัดการบริหารควบคุมเพื่อให้งานทั้งหมดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่ ปัจจัยแวดล้อมภายใน กำลังพลในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจมีไม่เพียงพอกับการปฏิบัติงานสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน งบประมาณที่จัดสรรให้สำหรับการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์นั้นมีน้อยไม่เพียงพอ วัสดุอุปกรณ์ยานพาหนะและเครื่องมืออุปกรณ์ที่สนับสนุนในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์มีน้อยไม่เพียงพอกับการปฏิบัติงาน และที่สำคัญยิ่งคือกระบวนการจัดการในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องเริ่มดำเนินการจากภายในองค์กรของสถานีตำรวจก่อน แล้วจึงจะขยายการสร้างการมีส่วนร่วมออกไปสู่องค์กรภาครัฐ องค์กรเอกชนและประชาชน การดำเนินงานสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนของตำรวจชุมชนสัมพันธ์จึงจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ปัจจัยแวดล้อมภายนอก พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีอุปกรณ์ป้องกันตัวจากภัยอาชญากรรมคือ มีด แสดงให้เห็นถึงการป้องกันตนเองของประชาชน ซึ่งจะใช้อุปกรณ์พื้นฐานในการป้องกันตัวจะเป็นอุปกรณ์ที่มีใช้ในทุกครัวเรือน สามารถนำมาใช้ป้องกันตนเองจากภัยอาชญากรรมได้ และลักษณะอาชญากรรมที่มีความหวาดกลัวส่วนใหญ่เป็นอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ภายในบ้าน แสดงให้เห็นว่าอาชญากรรมเกี่ยวกับทรัพย์เป็นอาชญากรรมพื้นฐานที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องให้ความสำคัญและเฝ้าระวังเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรมดังกล่าวเกิดในพื้นที่ของตน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับงานชุมชนสัมพันธ์ในการศึกษาของ Skogan and Harnett (๑๙๙๗) Eck and Rosenbaum (๑๙๙๔) และ Goldstein (๑๙๙๐) และได้แยกประเด็นให้เห็นว่า ตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีความแตกต่างจากการทำงานของตำรวจรูปแบบเดิม (การบังคับใช้กฎหมายโดยเคร่งครัด) ซึ่งผู้บริหารหน่วยงานตำรวจที่จะนำตำรวจชุมชนสัมพันธ์ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม จำเป็นต้องทำความเข้าใจหลักการและความแตกต่างนี้ก่อน สำหรับความแตกต่างนี้สามารถแบ่งแยกได้เป็น ๓ ประเด็น ได้แก่

ความแตกต่างในประเด็นแรก การร่วมรับผิดชอบ (Shared Responsibility) การรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชนเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของตำรวจและสมาชิกชุมชน ซึ่งแนวทางการทำงานของตำรวจเดิมจะเน้นให้ตำรวจรับผิดชอบในการควบคุมอาชญากรรม และมองว่าสมาชิกชุมชนเป็นเพียงผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานเมื่อมีการร้องขอเท่านั้น ไม่ได้มีส่วนรับผิดชอบต่อการรักษาความสงบเรียบร้อยแต่อย่างใด แต่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์นั้นเน้นให้มีการร่วมมือกันระหว่างตำรวจกับสมาชิกชุมชน องค์กรภาคเอกชน และหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ที่สามารถเข้ามาสนับสนุนการทำงานด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยของชุมชน

ความแตกต่างในประเด็นที่สอง คือ การป้องกันอาชญากรรม (Crime Prevention) ตำรวจที่เข้าไปทำงานในชุมชนจะต้องระบุสภาพแวดล้อมหรือสาเหตุของปัญหาที่จะนำไปสู่การเกิดอาชญากรรม หรือความไม่สงบเรียบร้อยในชุมชน หลังจากนั้นก็ต้องเข้าไปแสวงหาแนวทางที่ทำให้สาเหตุนั้นกลายเป็นอาชญากรรมหรือแหล่งเพาะอาชญากรรม แตกต่างจากการทำงานรูปแบบเดิมที่ไม่เน้นการแก้ไขสภาพแวดล้อม แต่จะเข้าไปในชุมชนเมื่อได้รับการแจ้งเหตุเท่านั้น ซึ่งตำรวจชุมชนสัมพันธ์จะเน้นการเปลี่ยนแปลงสภาพชุมชนหรือสมาชิกในชุมชน ดังนั้น ตำรวจที่จะเข้าไปทำงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์จะต้องได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้ความสามารถด้านการแสวงหา และระบุสภาพปัญหาที่จะนำไปสู่อาชญากรรม และด้านการทำงานร่วมกับประชาชน

สำหรับความแตกต่างในประเด็นสุดท้าย คือ การกระจายอำนาจหรือให้อำนาจในการใช้ดุลยพินิจ (Discretion) เนื่องจากตำรวจที่เข้าไปทำงานในชุมชนจะต้องมีความคิดสร้างสรรค์ในการระบุสภาพปัญหาที่จะนำไปสู่การเกิดอาชญากรรม และทำงานร่วมกับสมาชิกชุมชนในการแก้ไขปัญหาโดยไม่เน้นการบังคับใช้กฎหมายหรือการจับกุม หากจะทำให้ตำรวจที่เข้าไปทำงานสามารถทำให้สมาชิกชุมชนเกิดความเชื่อมั่นศรัทธาและไว้วางใจ หน่วยงานตำรวจจะต้องกระจายอำนาจในการตัดสินใจดำเนินการแก้ไขปัญหาให้แก่ตำรวจชุมชนในระดับหนึ่ง เพื่อให้มีแนวทางแก้ไขปัญหาได้อย่างหลากหลายตามแนวทางที่สมาชิกชุมชนต้องการ จึงจะทำให้งานตำรวจชุมชนประสบความสำเร็จ

ปัจจัยเกื้อหนุน จากการศึกษา พบว่า ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่ทราบหรือเคยได้ยินเกี่ยวกับโครงการตำรวจชุมชนในเขตชุมชนที่พักอาศัย แสดงถึงการให้ความสนใจในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งรวมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ โดยมีชุมชนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการมีส่วนร่วมหรือเป็นหุ้นส่วนและมีภารกิจหลักๆ คือ การป้องกันและควบคุมอาชญากรรมและความไร้ระเบียบของชุมชน (Crime Control and Crime Prevention) แก้ไขปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้นด้วยวิธีการเชิงสมานฉันท์ (Restorative Justice and Conflict Management) เยียวยาความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากอาชญากรรม (Community and victim Empowerment) และส่งคืนผู้กระทำผิดกลับสู่ชุมชน (Reintegration) สอดคล้องกับรายงานวิจัยการฝึกอบรมหลักสูตร นักบริหารระดับกลางรุ่น ๗ กระทรวงยุติธรรม (๒๕๕๑) และ ฮาร์เวย์ (Harway, ๒๐๐๕) ได้นำเสนอว่าการที่ตำรวจจะรักษาความผูกพันกับชุมชนได้จะต้องมีการนำเทคนิคดังต่อไปนี้มาใช้อย่างต่อเนื่อง

- การประชุมและทำงานในลักษณะเป็นหุ้นส่วนกับคนในชุมชน
- การทำงานแบบเป็นหุ้นส่วนกับส่วนราชการอื่นในการป้องกันอาชญากรรม
- การพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหา
- การกระจายอำนาจในความรับผิดชอบการป้องกันอาชญากรรมให้แก่ตำรวจชุมชน

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของตำรวจชุมชน ในความเห็นของประชาชนในพื้นที่

- คนในชุมชนบางชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหน้าที่หรือในการทำกิจกรรมต่างๆ

- เจ้าหน้าที่ตำรวจมีไม่เพียงพอในการปฏิบัติงานและดูแลไม่ทั่วถึง
- เจ้าหน้าที่ยังปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ได้ไม่เต็มที่
- เมื่อเกิดเหตุ เจ้าหน้าที่ตำรวจจะมาช้าไม่ทันการณ์
- เจ้าหน้าที่ตำรวจเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม
- เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ค่อยสนิทสนมกับประชาชนในพื้นที่
- ประชาชนมีทัศนคติที่ไม่ดีและไม่เข้าใจการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จึงไม่ค่อยไว้วางใจ

และไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

- หมู่บ้านและชุมชนอยู่ห่างไกลสถานีตำรวจ
- เจ้าหน้าที่ตำรวจเลือกปฏิบัติ

จากการศึกษาของ เดวิด คาร์เตอร์ (Carter, ๒๐๐๐) เรื่องโครงการประเมินโครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ โดยประเมินทั้งด้านปัจจัยนำเข้า ปัจจัยด้านกระบวนการ และปัจจัยที่สะท้อนถึงประสิทธิภาพของโครงการ ได้สรุปถึงตัวอย่างของตัวแปรในการศึกษาประเมินผลโครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ว่า ควรประกอบด้วยตัวแปรซึ่งเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ ดังต่อไปนี้

- รูปแบบของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน
- แนวทางการแก้ไขปัญหา
- คุณภาพความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับเจ้าหน้าที่รัฐอื่นๆ

- ความหวาดกลัวภัย
- สัญลักษณ์ของอาชญากรรมที่เกิดขึ้น
- ความพึงพอใจของประชาชนต่อตำรวจ
- ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน
- การร้องเรียนตำรวจ
- การตอบสนองความต้องการของประชาชน
- ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการ
- ความเปลี่ยนแปลงของชุมชนในการป้องกันอาชญากรรม

๕.๒.๔ การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีประสิทธิภาพ

การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

หลักการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาคราชการนั้น International Association for Public Participation ได้แบ่งระดับของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น ๕ ระดับ ดังนี้

๑) การให้ข้อมูลข่าวสาร (Inform) ถือเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุด แต่เป็นระดับที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นก้าวแรกของการที่ภาคราชการจะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ วิธีการให้ข้อมูลสามารถใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่าง ๆ การจัดนิทรรศการ จัดหมายข่าว การจัดงานแถลงข่าว การตีพิมพ์ และ การให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

๒) การรับฟังความคิดเห็น (Consult) เป็นกระบวนการที่เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การรับฟังความคิดเห็น การสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีสาธารณะ การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

๓) การเกี่ยวข้อง (Involve) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานหรือร่วมเสนอแนะแนวทางที่นำไปสู่การตัดสินใจ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ประชาชนว่าข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริหารงานของภาครัฐ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพิจารณาประเด็นนโยบายสาธารณะ เป็นต้น

๔) ความร่วมมือ (Collaboration) เป็นการให้กลุ่มประชาชนผู้แทนภาคสาธารณะมี ส่วนร่วม โดยเป็นส่วนร่วมกับภาครัฐในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ และมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เช่น คณะกรรมการที่มีฝ่ายประชาชนร่วมเป็นกรรมการ เป็นต้น

๕) การเสริมอำนาจแก่ประชาชน (Empower) เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชนในระดับสูงที่สุด โดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ เช่น การลงประชามติในประเด็นสาธารณะต่าง ๆ โครงการกองทุนหมู่บ้าน ที่มอบอำนาจให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจทั้งหมด การทำโครงการและกิจกรรมต่างๆที่เกิดจากความต้องการของประชาชน เป็นต้น

ดังนั้นจากข้อความที่กล่าวมาทำให้รู้ว่าทั้งทางภาครัฐและภาคประชาชนควรมีการสร้างหลักการมีส่วนร่วมเข้าด้วยกัน เพื่อให้ต่างฝ่ายได้รับรู้ถึงปัญหาและความต้องการไปพร้อมกัน ประชาชนก็จะได้มีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้นในการทำกิจกรรมและการพัฒนาชุมชนของตนเองให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น เพราะการมีส่วนร่วมเป็นหลักประกันที่สำคัญที่จะทำให้ประชาชนทุกคนดำเนินชีวิตอยู่ในชุมชนได้อย่างยั่งยืน

ก.ต.ช. กำหนดฐานความคิดการของมีส่วนร่วมของประชาชน มี ๔ รูปแบบ ดังนี้

๑) แบบเลี้ยงดู (Aliment) คือ มุ่งเน้นไปในเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย เน้นการปราบปรามจับกุม ใช้ ๔M (บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการ) มาเป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน เจ้าหน้าที่จัดโครงการให้ทุกอย่างตั้งแต่ต้นจนเสร็จสิ้น เช่น โครงการต่อสู้ป้องกันตัว, โครงการยุทธวิธีตำรวจ

๒) แบบช่วยเหลือ (Assist) คือ ตำรวจยังเป็นผู้ปฏิบัติหลักของโครงการแต่เริ่มให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น โครงการฝากบ้านไว้กับตำรวจ

๓) แบบร่วมมือ (Collaborate) คือ ตำรวจยังเป็นผู้ปฏิบัติหลักของโครงการแต่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น ช่วยตำรวจทำโครงการมากขึ้น เช่น โครงการอาสาสมัครตำรวจชุมชน โครงการร่วมตรวจเยี่ยมต่าง ๆ

๔) แบบพลังประชาชน (Empowerment) คือ ประชาชนเป็นเจ้าของโครงการต่าง ๆ ในกิจการงานตำรวจได้ด้วยตนเอง สามารถบริหารจัดการโดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นเพียงฝ่ายสนับสนุนเท่านั้น และมีกฎหมายรองรับ จะทำให้เกิดความยั่งยืนอย่างแท้จริง ไม่ได้ยึดเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นหลัก แก้ไขปัญหา ๔M ของภาครัฐได้อย่างสิ้นเชิง เช่น โครงการอาสาพิทักษ์ชุมชนมัธยมมหานาค, โครงการลิขิต ๒

รูปแบบพัฒนากิจกรรมชุมชนสัมพันธ์และการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจ

๑) สร้างความเป็นหุ้นส่วนของชุมชน ชุดปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ ในหมู่บ้านเป้าหมาย เพื่อสร้างความใกล้ชิดสนิทสนม สร้างความน่าเชื่อถือ ความรัก ความศรัทธาความผูกพัน เหมือนดังเครือญาติ สร้างความเป็นหุ้นส่วนของชุมชนเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนในชุมชนมีความรู้สึกว่าการตำรวจเป็นสมาชิกที่สำคัญส่วนหนึ่งของชุมชน

๒) สร้างอาสาสมัครตำรวจชุมชน ตำรวจชุมชนและชุดปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์เข้าปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ในหมู่บ้านเป้าหมาย เพื่อสรรหาประชาชนผู้มีจิตอาสา เข้ารับการฝึกอบรมเป็นอาสาสมัครตำรวจชุมชนตามระเบียบที่กำหนด เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ ในการรักษาความสงบเรียบร้อย ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และรักษาความปลอดภัยในชุมชน

๓) สร้างสถานีตำรวจชุมชน เป็นที่ทำการของตำรวจชุมชน คณะกรรมการตำรวจชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน ร่วมกับองค์กรภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน และประชาชนในชุมชน ร่วมกันจัดตั้งสถานีตำรวจชุมชนขึ้นในพื้นที่ที่เหมาะสมในศูนย์กลางของชุมชนเพื่อเป็นสถานที่ทำการเป็นศูนย์ประสานงาน และเป็นสถานที่พักในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครตำรวจชุมชน

๔) การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน (Empowerment) เป็นการบริหารจัดการขององค์กรภาคประชาชนที่มีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ ที่เป็นของชุมชน ทำโดยชุมชน เพื่อชุมชน และรับผิดชอบโดยชุมชนแบบครบวงจร สามารถดำเนินงานการมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจได้อย่างต่อเนื่องเข้มแข็งและยั่งยืน สามารถจัดหางบประมาณดำเนินการได้ด้วยตนเอง เช่น มูลนิธิตำรวจอาสาฯ โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจจะเปลี่ยนสภาพจากผู้ทริเริ่มจุดประกายความคิด ปรับลดตัวลงเป็นเพียงที่ปรึกษาประจำสถานีตำรวจชุมชน

หลักเกณฑ์การคัดเลือกโครงการตำรวจชุมชนดีเด่น

๑) ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ในหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย เพื่อสร้างความเป็นหุ้นส่วนของชุมชน โดยทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อถือ ความรัก ความศรัทธา ความใกล้ชิดสนิทสนมเหมือนดังเครือญาติ และสรรหาประชาชนผู้ที่มีจิตอาสา เข้ารับการฝึกอบรมเป็นอาสาสมัครตำรวจชุมชน ตามระเบียบ ที่กำหนด เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ ในการรักษาความสงบเรียบร้อย ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และรักษาความปลอดภัยในชุมชนและท้องถิ่น

๒) จัดตั้งตำรวจชุมชนตามโครงการตำรวจชุมชนขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยดำเนินงานร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้านและคณะบุคคลที่เกี่ยวข้อง จัดทำประชาคมหมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อวิเคราะห์ปัญหาชุมชน แล้วระดมแนวความคิดในการแก้ไขปัญหาในหมู่บ้าน/ชุมชน และแบ่งภาระหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาหมู่บ้าน/ชุมชน ตามมติที่ประชุม ตลอดจนการดำเนินงานด้านอื่นๆ เพื่อแก้ไขปัญหาและสร้างความปลอดภัย ความสงบสุขให้กับชุมชน

๓) จัดตั้งสถานีตำรวจชุมชนเพื่อเป็นที่ทำการของตำรวจชุมชน คณะกรรมการตำรวจชุมชน ร่วมกับองค์กรภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน และประชาชนในชุมชน ร่วมกันจัดตั้งสถานีตำรวจชุมชนขึ้นในพื้นที่ที่เหมาะสมของชุมชนเพื่อเป็นสถานที่ทำการ เป็นศูนย์ประสานงาน และเป็นสถานที่พักในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครตำรวจชุมชน

๔) การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน (Empowerment) เป็นการบริหารจัดการขององค์กรภาคประชาชนที่มีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ ที่เป็นของชุมชน ทำโดยชุมชน เพื่อชุมชน และรับผิดชอบโดยชุมชนแบบครบวงจร สามารถดำเนินงานการมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจได้อย่างต่อเนื่องเข้มแข็งและยั่งยืน สามารถจัดหางบประมาณดำเนินการได้ด้วยตนเอง เช่น มูลนิธิตำรวจอาสาฯ โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจจะเปลี่ยนสภาพจากผู้ทริเริ่มจุดประกายความคิด มาเป็นที่ปรึกษาประจำสถานีตำรวจชุมชนหรือเป็นฝ่ายเลขานุการของสถานีตำรวจชุมชน

๕.๓ สรุปแนวทางการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน

กล่าวโดยสรุป แผนปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘ ให้สถานีตำรวจปฏิบัติการดังนี้

๑) พื้นที่เป้าหมาย ในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘ จำนวนไม่น้อยกว่า ๔,๓๙๕ หมู่บ้าน/ชุมชน โดยให้ ทุกสถานีจะต้องเข้าปฏิบัติงานอย่างน้อยจำนวน ๕ หมู่บ้าน/ชุมชน โดยเป็นหมู่บ้านที่เข้าดำเนินการใหม่จำนวน ๓ หมู่บ้าน/ชุมชน และพิจารณาคัดเลือกหมู่บ้านที่เคยเข้าดำเนินการมาแล้วเมื่อปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๗ มาดำเนินการซ้ำอีกจำนวน ๒ หมู่บ้าน/ชุมชน

๒) การคัดเลือกประชาชน ที่สมัครใจเข้าเป็นสมาชิกอาสาสมัครตำรวจรายใหม่ร่วมปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ให้คัดเลือกสมาชิกหมู่บ้าน/ชุมชน แห่งละไม่น้อยกว่า ๕ คน และดำเนินการตามระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยการส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น และองค์กรมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑

๓) การสรรหาประชาชนในชุมชนที่ดำเนินโครงการตำรวจชุมชน ให้มาทำหน้าที่อาสาสมัครตำรวจชุมชน ชุมชนละ ๑๐ คน ให้ใช้หลักเกณฑ์การคัดเลือกประชาชน และดำเนินการตามขั้นตอนในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามโครงการตำรวจชุมชน

๔) เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ ออกให้ความรู้ด้านการป้องกันอาชญากรรม ยาเสพติด การลดอุบัติเหตุ การลดความขัดแย้ง และการยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ แก่นักเรียน นักศึกษาที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและมีพฤติกรรมทางลบ ตามสถานศึกษา ในระดับต่างๆ ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ ในพื้นที่รับผิดชอบ โดยเข้าดำเนินการอย่างต่อเนื่องอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง โดยแบ่งเป็น

(๑) สถานีตำรวจที่มี ผู้กำกับการ เป็นหัวหน้าสถานี เข้าดำเนินการตามสถานศึกษา อย่างน้อย ๕ แห่ง หรือหากมีน้อยกว่าจำนวนที่กำหนดให้ดำเนินการเท่าที่มีตามจำนวนสถานศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบ

(๒) สถานีตำรวจที่มี สารวัตรใหญ่ เป็นหัวหน้าสถานี เข้าดำเนินการตามสถาบันการศึกษา อย่างน้อย ๓ แห่ง หรือหากมีน้อยกว่าตามจำนวนที่กำหนดให้ดำเนินการเท่าที่มีตามจำนวนสถานศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบ

(๓) สถานีตำรวจที่มี สารวัตร เป็นหัวหน้าสถานี เข้าดำเนินการตามสถานศึกษาอย่างน้อย ๒ แห่ง หรือหากมีน้อยกว่าตามจำนวนที่กำหนดให้ดำเนินการเท่าที่มีตามจำนวนสถานศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบ

๕) พัฒนากำลังพลชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ ให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อเข้าปฏิบัติงานในหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมายแล้วให้มอบหมายให้แต่ละคนดูแลรับผิดชอบ ๑ หมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อเป็นการสร้างพื้นฐานให้หมู่บ้าน/ชุมชน นั้นๆ ในการเข้าร่วมโครงการตำรวจชุมชน

๖) สถานีตำรวจแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนในการให้ข้อมูลและข่าวสาร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ยาเสพติด โดยการพัฒนาและขยายโครงการหรือกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ

๗) สถานีตำรวจเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ และการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจ แก่ข้าราชการตำรวจ ทหารระดับและประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน

๘) กองบัญชาการ และตำรวจภูธรภาค พัฒนารูปแบบความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน ให้เกิดความชัดเจนในวิธีการปฏิบัติ ทั้งสามฝ่ายในการให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ และเอื้ออำนวยในการปฏิบัติ

๙) ทุกหน่วยงานพัฒนารูปแบบการประชาสัมพันธ์ให้ครอบคลุมและทั่วถึงทุกพื้นที่ในเขต
รับผิดชอบ

๑๐) ให้สถานีตำรวจจัดตั้งหน่วยบริการประชาชนในพื้นที่ที่เหมาะสม เพื่อกระจายการบริการ
อย่างทั่วถึงตามสภาพพื้นที่และตอบสนองความต้องการของประชาชน

๕.๔ ขอแนะนำในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน

เพื่อให้พัฒนารูปแบบกิจกรรมการชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มี
ประสิทธิภาพสนองความต้องการของประชาชนในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและยั่งยืน มี
ข้อเสนอแนะในการดำเนินการ ดังนี้

๑) การดำเนินการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมายตาม
แผนปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ฯ นั้น การดำเนินงานสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนควรดำเนินงานสร้างการ
มีส่วนร่วมในระบบไตรภาคี คือ องค์กรภาครัฐ ได้แก่ ยุติธรรมชุมชน, คณะกรรมการหมู่บ้าน, องค์กร
บริหารงานส่วนท้องถิ่น และองค์กรภาครัฐอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง องค์กรภาคเอกชน ได้แก่ สมาคม, ชมรม, สโมสร,
มูลนิธิ, กลุ่มพลังมวลชนต่างๆ, หน่วยงานรักษาความปลอดภัยภาคเอกชน เป็นต้น และประชาชนใน
ชุมชนให้เป็นหนึ่งเดียวกันเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินการ

๒) การดำเนินงานของสถานีตำรวจในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน สิ่งสำคัญของ
การสร้างการมีส่วนร่วมนั้น หัวหน้าสถานีตำรวจจะต้องดำเนินการสร้างการมีส่วนร่วมของข้าราชการตำรวจ
ทุกสายงานในสถานีตำรวจให้มีจิตสำนึกในการปฏิบัติงานสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจ
โดยหัวหน้าสถานีตำรวจจะต้องเป็นแกนนำในการดำเนินการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนร่วมกับหัวหน้า
งานของแต่ละฝ่าย

๓) การดำเนินการคัดเลือกหมู่บ้านเป้าหมายของสถานีตำรวจ จำนวน ๕ หมู่บ้าน/ชุมชน
ควรดำเนินการให้ข้าราชการตำรวจในสถานีตำรวจทุกฝ่ายและ กต.ตร.สถานีตำรวจ ร่วมกันคัดเลือกหมู่บ้าน
เป้าหมายเพื่อดำเนินการตามแผนปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ฯ แล้วให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เหมาะสมที่มีความสนิท
สนมคุ้นเคยกับแกนนำของหมู่บ้าน/ชุมชนนั้น เป็นผู้ได้รับมอบหมายให้สร้างความเป็นหุ้นส่วนของชุมชน
และสรรหาประชาชนในชุมชนมาทำหน้าที่อาสาสมัครตำรวจชุมชน เพื่อให้เป็นหมู่บ้าน/ชุมชนตามโครงการ
ตำรวจชุมชนและส่งเสริมพัฒนาให้เป็นสถานีตำรวจชุมชนแบบพลังประชาชน (Empowerment) ในโอกาสต่อไป

๔) การดำเนินการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อแก้ไขปัญหาในแต่ละหมู่บ้าน
เป้าหมายนั้น ควรจะต้องมีการประสานการปฏิบัติและดำเนินการในระบบไตรภาคี เพื่อให้องค์กรภาครัฐ
องค์กรภาคเอกชนและประชาชนในชุมชนได้ทำงานร่วมกันเพื่อสร้างความสงบเรียบร้อยให้เกิดขึ้นในชุมชน
ตามความต้องการของชุมชน

๕) การดำเนินการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้านเป้าหมายนั้น ควรดำเนินการแบบป้องกันอาชญากรรม
เชิงรุก เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาในชุมชน โดยใช้ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (Crime Triangle Theory)
อันเป็นองค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรม คือ ผู้กระทำความผิด เหยื่อ และ โอกาส เมื่อสถานการณ์ครบ
องค์ประกอบทั้ง ๓ ด้าน จึงจะทำให้เกิดอาชญากรรมขึ้น แต่เมื่อองค์ประกอบด้านใดด้านหนึ่งหายไป

อาชญากรรมก็จะไม่เกิดขึ้น ซึ่งการดำเนินการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นได้นั้นภาครัฐจะต้องได้รับความร่วมมือกับประชาชนในชุมชน ในการร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและร่วมกันแก้ไขปัญหา

๖) การดำเนินการแก้ไขปัญหาในชุมชนให้เป็นไปตามข้อเสนอและมติของที่ประชุมของการประชาคมหมู่บ้าน ตำรวจไม่ควรเน้นแต่เพียงปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดเท่านั้น แต่เราดำเนินการแก้ไขปัญหาคงสุขในชุมชนร่วมกับองค์กรภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน และประชาชนในชุมชน

๗) เป้าหมายสูงสุดของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมาย คือ การสร้างความเข้มแข็งในเกิดขึ้นในหมู่บ้านเป้าหมาย โดยมีที่ทำการสถานีตำรวจชุมชนเป็นแบบพลังประชาชน (Empowerment) คือ จัดทำโดยชุมชน เป็นของชุมชน และเพื่อประชาชนในชุมชน ซึ่งจะมีประชาชนเป็นเจ้าของโครงการต่าง ๆ ในกิจการงานตำรวจด้วยตนเอง สามารถบริหารจัดการเอง โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นเพียงฝ่ายที่ให้การสนับสนุนเท่านั้น และมีกฎหมายรองรับ ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืนอย่างแท้จริง ซึ่งจะสามารถแก้ไขปัญหา ๔M ของภาครัฐได้อย่างสิ้นเชิง เช่น มุลนิธิตำรวจอาสาสถานีตำรวจมาตาพุด, โครงการประชาอาสาพิทักษ์ชุมชนมัสยิดมหานาค, โครงการลิขิต ๒ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กองวิจัย สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (๒๕๕๘). โครงการประเมินประสิทธิภาพ สถานีตำรวจและความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของตำรวจ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- กองแผนงานอาชญากรรม สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (๒๕๕๘). ประเมินผล โครงการฝึกอบรมข้าราชการตำรวจประจำสถานีตำรวจชุมชนระยะที่ ๓. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน อาชญากรรม.
- คณะที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยฝ่ายความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน. (๒๕๕๑). ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน. กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย.
- ศรียุทธ รั้งสิพราหมณกุล. (๒๕๕๘). การป้องกันอาชญากรรมเชิงรุก โดยทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม. กรุงเทพฯ : กองบัญชาการตำรวจนครบาล.
- ส่วนพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องที่. (๒๕๕๗). คู่มือ กม. คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.). กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย.
- สุณีย์ กัลยาจิตร์ และคณะ. (๒๕๕๖). รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการประเมินผลการปฏิบัติงานชุมชนและ มวลชนสัมพันธ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๖ : คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักงานกิจการยุติธรรม. (๒๕๕๑). การมีส่วนร่วมของชุมชนในงานยุติธรรมชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนคลอง จระเข้ย่อย ตำบลเกาะไร่ อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา. กรุงเทพฯ : กระทรวงยุติธรรม.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (๒๕๕๗). แผนปฏิบัติการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ประจำปี ๒๕๕๗. กรุงเทพฯ : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (๒๕๕๑). ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยการส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่นและองค์กรมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑. กรุงเทพฯ : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (๒๕๕๔). รายงานโครงการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ ตามนโยบาย ตร. พ.ศ.๒๕๕๔. กรุงเทพฯ : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (๒๕๕๕). โครงการประเมินประสิทธิภาพสถานีตำรวจและความเชื่อมั่นของ ประชาชนต่อการปฏิบัติงานของตำรวจ ประจำปี งบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๕. กรุงเทพฯ : สำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ.

ภาษาอังกฤษ

- Andy Myhill. (๒๐๐๙). Community engagement in policing. NPIA (National Policing Improvement Agency).
- Adams, R. E.; Rohe W. A.; and Arcury, T. A. (๒๐๐๒, July). Implementing community oriented policing : Organizational change and street officer attitudes. Crime and Delinquency ๔๘(๓): ๓๙๙-๔๓๐.

- Eck, J. E.; and Rosenbaum, D. P. (୧୯୯୫). The new police order : Effectiveness, equity ,and efficiency in community policing. In D. P. Rosenbaum (ed.) The Challenge of community policing : Testing the promises, pp. ୩-୨୩. Thousand Oaks, CA.: Sage.
- Fagin, J. A. (୨୦୦୩). Criminal justice. Boston : Allyn and Bacon.
- John F. Fiset. (୨୦୦୨). Community Policing, can the Detroit Police Department Make the Change. School of Police Staff and Command.
- Goldstein, H. (୧୯୯୦). Problem oriented policing . Philadelphia: Temple University Press.
- Hornick, J.P., et al. (୧୯୯୩). An impact evaluation of the Edmonton neighborhood foot patrol program. In James Chacko and Stephen E. Nancoo (eds.) Community policing in Canada, pp. ୩୧୧-୩୩୨. Toronto: Canadian Scholars Press.
- Leighton, B. (୧୯୯୩). Community-based policing and police-community relations. In James Chacko and Stephen E. Nancoo (eds.) Community policing in Canada, pp. ୨୫୫-୨୬୦. Toronto: Canadian Scholars Press.
- Kelling, G. L., and Bratton, W.J. (୧୯୯୩, July). Implementing community policing: The administrative problem. Perspectives on policing ୩: ୧-୧୧.
- Kelling, G. L., and Moore, M.H. (୧୯୯୫). The evolving strategy of policing: Perspectives on policing . Washington: U.S. Department of Justice, Office of Justice Programs, National Institute of Justice.
- Schmallegger, F. (୨୦୦୧). Criminal justice today : An introductory text for the twenty-first century. ୬th ed. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall.
- Senna, J.; and Siegel, L. (୧୯୯୫). Introduction to Criminal justice. St Paul: West Publishing.
- Skogan, W. G.; and Harnett , S.M. (୧୯୯୩). Community policing Chicago style . New York: Oxford University Press.
- Walker, S.G., et al. (୧୯୯୩). Program impacts: The Victoria community police stations. In James Chacko and Stephen E. Nancoo (eds.) Community policing in Canada, pp. ୩୩୩-୩୫୬. Toronto: Canadian Scholars Press.
- Wilson, J.Q. and Kelling, G. (୧୯୯୨, March). Broken Windows: The Police and Neighborhood Safety. Atlantic Monthly ୨୫୯(୩), ୨୯-୩୫.

ภาคผนวก ก

แผนปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘

แผนปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘

ความเป็นมา

ด้วยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๔๖ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙) ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยการส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น และองค์กรมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ นโยบายของรัฐบาล ยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๖๔) ยุทธศาสตร์การส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น และองค์กรมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ และนโยบายการบริหารราชการของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์และหน่วยรับผิดชอบนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้อาชญากรรมลดลง สร้างความสงบสุขให้เกิดแก่สังคมและให้ประชาชนอยู่อย่างปลอดภัย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชนประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘ ขึ้นเพื่อเป็นกรอบในการปฏิบัติงาน

วิสัยทัศน์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

“เป็นตำรวจมืออาชีพ เพื่อความผาสุกของประชาชน”

พันธกิจสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

- ข้อ ๑ ถวายความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์.....
- ข้อ ๒ บังคับใช้กฎหมาย อำนวยความยุติธรรม
- ข้อ ๓ รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและชุมชน และรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักรให้เป็นที่เชื่อมั่นและศรัทธา
- ข้อ ๔ ร่วมกันสร้างเครือข่ายชุมชนและองค์กรทุกภาคส่วนในการแก้ไขปัญหาของสังคมโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง

ยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๖๔

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เป้าประสงค์ที่ ๒.๒ ผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของตำรวจ โดยลดความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน กลยุทธ์ ๒.๒.๓ ปรับทัศนคติ และวิธีการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์โดยยึดหลักประชาชนและชุมชนเป็นศูนย์กลาง และกลยุทธ์ ๒.๒.๔ นำประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ

/ยุทธศาสตร์ที่ ๓...

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การมีส่วนร่วมของประชาชนและเครือข่ายการปฏิบัติงานของตำรวจ

เป้าประสงค์ ๓.๑ การมีส่วนร่วมของประชาชน เครือข่ายภาครัฐ และภาคเอกชน ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและให้บริการมีความเข้มแข็ง

เป้าประสงค์ ๓.๒ การมีส่วนร่วมของประชาชน เครือข่ายภาครัฐ และภาคเอกชน ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและให้บริการมีความพึงพอใจ

เป้าประสงค์ ๓.๓ กฎหมาย กฎ ระเบียบ คำสั่ง และข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน เครือข่ายภาครัฐและภาคเอกชน

เป้าประสงค์ ๓.๔ หน่วยงานและบุคลากรนำแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน เครือข่ายภาครัฐ และภาคเอกชนมาใช้ในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและให้บริการประชาชน

วิสัยทัศน์ของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘

“พิทักษ์ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ เป็นที่รักของประชาชน”

นโยบายของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘

ข้อ ๑ ปกป้อง เทิดทูน และพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์

ข้อ ๒ รักษาความมั่นคงของชาติ และแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ข้อ ๓ ป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตมิชอบในทุกระดับ

ข้อ ๔ ป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ข้อ ๕ พิตักษ์รับใช้ให้บริการประชาชนในทุกมิติทั้งการรักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ตำรวจเป็นที่พึ่งพาของประชาชนได้อย่างแท้จริง

๕.๑ ระดมสรรพกำลังให้สถานีตำรวจเพิ่มมาตรฐานการปฏิบัติงานโดยเฉพาะการบริการรับใช้ประชาชนให้ได้รับความสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส เป็นธรรม ตามหลักธรรมาภิบาล ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าการตำรวจเป็นมิตร มีความพึงพอใจ รักและศรัทธาตำรวจ

๕.๒ ยกกระดับมาตรฐานการรักษาความสงบเรียบร้อยและการป้องกันปราบปราม.....

๕.๓ บังคับใช้กฎหมายและการอำนวยความสะดวกทางคดีอาญา.....

๕.๔ เพิ่มประสิทธิภาพระบบงานสายตรวจ.....

๕.๕ ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชน เครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา การรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของประชาชน เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละท้องถิ่นและชุมชน โดยสถานีตำรวจต้องรับฟังความคิดเห็นและสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่

/สถานการณ์...

สถานการณ์

สถานการณ์ทั่วไป

จากความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาการ เทคโนโลยี รวมถึงภัยพิบัติทางธรรมชาติที่มีผลกระทบ ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม และวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจหลายประการ เช่น อาชญากรรม ยาเสพติด การพัฒนาทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ การตรวจสอบของสื่อมวลชนและภาคเอกชนต่างๆ และการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทำให้สำนักงานตำรวจ แห่งชาติ จำเป็นต้องทบทวน และปรับปรุงกลไกการบริหารงานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดความ พร้อมทั้งบุคลากรและระบบการทำงานภายในองค์กร ทั้งในแง่ของการสร้างองค์ความรู้ และการประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาผสมผสานร่วมกัน เพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามนโยบายรัฐบาล

ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม เพื่อสร้างความสงบสุขให้เกิดขึ้นแก่สังคมและให้ประชาชน อยู่อย่างปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินนั้น ที่ผ่านมากการปราบปรามอาชญากรรม ประสบผลสำเร็จในระดับ หนึ่งแต่ไม่สามารถยุติปัญหาหรือเพิ่มความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินได้อย่างแท้จริง และจากความจำเป็น ดังกล่าว สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงได้ปรับเปลี่ยนยุทธวิธีการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์ หรือการแสวงหา ความร่วมมือจากประชาชนจากเชิงรับมาเป็นเชิงรุก โดยมุ่งเน้นให้มีการพัฒนางานชุมชนสัมพันธ์ควบคู่ไปกับการ ประชาสัมพันธ์ในทุกเครือข่ายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อแสวงหาความร่วมมือและเปิดโอกาสให้ ประชาชน ชุมชน และองค์กรต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการ ให้ข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนกำหนดแนวทางแก้ไข ปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดร่วมกัน ซึ่งได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น และองค์กรมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๔ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างเป็นระบบและ เกิดความต่อเนื่อง

สถานการณ์เฉพาะ

จากการที่ปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดมีแนวโน้มสูง ภาวะอุทกภัยที่ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ ได้รับความเดือดร้อน โครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคม ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง ความจำเป็นในการ แสวงหาความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่รวมถึงการสร้างเครือข่ายป้องกัน และแก้ไขปัญหาอาชญากรรม และยาเสพติดจากทุกภาคส่วนของประชาชนภายในชุมชน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ประชาชนเกิด ความตระหนัก และเข้าใจถึงความสำคัญของบทบาทภาคประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ โดยให้ความร่วมมือสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงกำหนดให้ต้อง ดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและสร้างเครือข่ายการปฏิบัติงานของตำรวจให้เป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน

/สภาปัญหา...

สภาพปัญหา

การดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์และงานการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ผ่านมา ประสบกับปัญหาการขาดแคลนกำลังพลในระดับปฏิบัติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับผู้บังคับหมู่และในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ต้องปฏิบัติงานหลายหน้าที่ และขาดความรู้ความเข้าใจ ในงานการมีส่วนร่วมของประชาชน อีกทั้ง ผู้บังคับบัญชาตำรวจในแต่ละระดับโดยเฉพาะหัวหน้าสถานีตำรวจบางส่วนยังไม่เข้าใจและไม่ให้ความสำคัญต่องานชุมชนสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

ภารกิจ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กำหนดทิศทางและแนวทางการปฏิบัติ อำนวยการ กำกับ ดูแล ให้นำหน่วยปฏิบัติในพื้นที่ดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์และงานการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจ ให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ และระเบียบที่เกี่ยวข้องของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อความสอดคล้องของงบประมาณกับแผนงานและโครงการที่ต้องดำเนินการ ให้เกิดประโยชน์และเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

การปฏิบัติ

กลยุทธ์ในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘ จะเป็นการดำเนินงานแบบบูรณาการงานชุมชนสัมพันธ์และงานการมีส่วนร่วมของประชาชนเข้าด้วยกัน ซึ่งมีลักษณะการดำเนินการ ดังนี้

๑) การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ในพื้นที่เป้าหมายให้ปฏิบัติงานตลอดปีงบประมาณภายใต้กรอบงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

๒) การคัดเลือกชุมชนเป้าหมายเพื่อเข้าปฏิบัติงาน ให้พิจารณากำหนดพื้นที่ชุมชนเป้าหมายออกเป็น ๒ ลักษณะ ๑) ชุมชนใกล้ตัว ๒) ชุมชน (ไกลตัว) ที่ไกลออกไป และทำการวิเคราะห์ จัดลำดับความสำคัญประกอบความต้องการ รวมถึงความพร้อมของประชาชนในชุมชนนั้นๆ โดยเรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้

อันดับ ๑ มีปัญหาอาชญากรรมในระดับสูง

อันดับ ๒ มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด

อันดับ ๓ มีปัญหาความขัดแย้งสูง

เมื่อคัดเลือกได้แล้วให้เข้าไปดำเนินการจัดตั้ง วางระบบ และพัฒนาจนชุมชนหรือหมู่บ้านนั้นสามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง

๓) พื้นที่เป้าหมาย ในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการ
ตำรวจ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘ จำนวนไม่น้อยกว่า ๔,๓๙๕ หมู่บ้าน/ชุมชน โดยให้ ทุกสถานีจะต้อง
เข้าปฏิบัติงานอย่างน้อยจำนวน ๕ หมู่บ้าน/ชุมชน โดยเป็นหมู่บ้านที่เข้าดำเนินการใหม่จำนวน ๓ หมู่บ้าน/
ชุมชน และพิจารณาคัดเลือกหมู่บ้านที่เคยเข้าดำเนินการมาแล้วเมื่อปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๗ มาดำเนินการ
ซ้ำอีก จำนวน ๒ หมู่บ้าน/ชุมชน

๔) การดำเนินการจัดกิจกรรม/โครงการของชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ให้กำหนดเวลาในการ
ดำเนินงานโดยไม่กระทบต่อการประกอบอาชีพและการประกอบพิธีทางศาสนาของประชาชน

๕) การคัดเลือกประชาชน ที่สมัครใจเข้าเป็นสมาชิกอาสาสมัครตำรวจรายใหม่ร่วมปฏิบัติงาน
กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ให้คัดเลือกสมาชิกหมู่บ้าน/ชุมชน แห่งละไม่น้อยกว่า ๕ คน และดำเนินการตามระเบียบ
สำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยการส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น และองค์กรมีส่วนร่วมในกิจการ
ตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑

๖) การสรรหาประชาชนในชุมชนที่ดำเนินโครงการตำรวจชุมชน ให้มาทำหน้าที่อาสาสมัคร
ตำรวจชุมชน ชุมชนละ ๑๐ คน ให้ใช้หลักเกณฑ์การคัดเลือกประชาชน และดำเนินการตามขั้นตอนในการสร้าง
การมีส่วนร่วมของประชาชน ตามโครงการตำรวจชุมชน

๗) เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ ออกให้ความรู้ด้านการป้องกันอาชญากรรม ยา
เสพติด การลดอุบัติเหตุ การลดความขัดแย้ง และการยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ แก่
นักเรียน นักศึกษาที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและมีพฤติกรรมทางลบ ตามสถานศึกษา ในระดับต่างๆ ทั้งสายสามัญและ
สายอาชีพในพื้นที่รับผิดชอบ โดยเข้าดำเนินการอย่างต่อเนื่องอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง โดยแบ่งเป็น

(๑) สถานีตำรวจที่มี ผู้กำกับฯ เป็นหัวหน้าสถานี เข้าดำเนินการตามสถานศึกษา
อย่างน้อย ๕ แห่ง หรือหากมีน้อยกว่าจำนวนที่กำหนดให้ดำเนินการเท่าที่มีตามจำนวนสถานศึกษาในพื้นที่
รับผิดชอบ

(๒) สถานีตำรวจที่มี สารวัตรใหญ่ เป็นหัวหน้าสถานี เข้าดำเนินการตาม
สถานศึกษา อย่างน้อย ๓ แห่ง หรือหากมีน้อยกว่าตามจำนวนที่กำหนดให้ดำเนินการเท่าที่มีตามจำนวน
สถานศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบ

(๓) สถานีตำรวจที่มี สารวัตร เป็นหัวหน้าสถานี เข้าดำเนินการตามสถานศึกษา อย่างน้อย
๒ แห่ง หรือหากมีน้อยกว่าตามจำนวนที่กำหนดให้ดำเนินการเท่าที่มีตามจำนวนสถานศึกษาในพื้นที่
รับผิดชอบ

๘) พัฒนากำลังพลชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ ให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อเข้า
ปฏิบัติงานในหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมายแล้วให้มอบหมายให้แต่ละคนดูแลรับผิดชอบ ๑ หมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อเป็น
การสร้างพื้นฐานให้หมู่บ้าน/ชุมชน นั้นๆ ในการเข้าร่วมโครงการตำรวจชุมชน

/๙) สถานีตำรวจ...

๙) สถานีตำรวจแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนในการให้ข้อมูลและข่าวสาร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ยาเสพติด โดยการพัฒนาและขยายโครงการหรือกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ

๑๐) สถานีตำรวจเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ และการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจ แก่ข้าราชการตำรวจ ทุกระดับและประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน

๑๑) กองบัญชาการ และตำรวจภูธรภาค พัฒนารูปแบบความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจ ประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน ให้เกิดความชัดเจนในวิธีการปฏิบัติ ทั้งสามฝ่ายในการให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ และเอื้ออำนวยในการปฏิบัติ

๑๒) ทุกหน่วยงานพัฒนารูปแบบการประชาสัมพันธ์ให้ครอบคลุมและทั่วถึงทุกพื้นที่ในเขตรับผิดชอบ

๑๓) ให้สถานีตำรวจจัดตั้งหน่วยบริการประชาชนในพื้นที่ที่เหมาะสม เพื่อกระจายการบริการอย่างทั่วถึงตามสภาพพื้นที่และตอบสนองความต้องการของประชาชน

โดยกำหนดเป็นแผนกลยุทธ์ในการปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจ ดังนี้

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามโครงการประเมินผลการปฏิบัติงานชุมชน
และมวลชนสัมพันธ์ ปี ๒๕๕๘ (สำหรับสำรวจ)

แบบสอบถามหัวหน้าสถานีตำรวจ/และชุดปฏิบัติการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่ระบุ

ส่วนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

1. อายุ ปี
2. การศึกษาสูงสุด 1) มัธยม /ปวช. 2) อนุปริญญา/ปวส. 3) ปริญญาตรี 4) สูงกว่าปริญญาตรี
3. ตำแหน่ง 1) ผบ.หมู่ 2) รองสารวัตร 3) สารวัตร 4) รองผู้กำกับการ 5) ผู้กำกับการ
4. อายุราชการ 1) ต่ำกว่า 5 ปี 2) 5-10 ปี 3) มากกว่า 10 - 15 ปี 4) มากกว่า 15-20 ปี 5) มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป
5. ท่านเคยรับการอบรมหลักสูตรงานชุมชนสัมพันธ์หรือไม่ 1) เคย 2) ไม่เคย
6. ท่านมาปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ด้วยความสมัครใจหรือไม่ 1) สมัครใจ 2) ไม่สมัครใจ
7. ท่านมีตำแหน่งอะไรในชุดปฏิบัติการฯ 1) หัวหน้าสถานีตำรวจ 2) หัวหน้าชุดฯ 3) รองหัวหน้าชุด 4) เจ้าหน้าที่

ส่วนที่ 2 คำถามและระดับความคิดเห็นของตำรวจชุดปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์

คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ท่านมีทักษะความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์เพียงใด					
2. ตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีการประสานงานกับประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายเพียงใด					
3. ตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีการประสานงานกับองค์กรที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นเพื่อขอความร่วมมือในการปฏิบัติงานเพียงใด					
4. ประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายมีความสัมพันธ์อันดีกับตำรวจชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์เพียงใด					
5. งบประมาณที่ได้รับจัดสรรให้กับตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่เพียงใด					
6. มียานพาหนะและอุปกรณ์เพียงพอต่อการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์เพียงใด					
7. ผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์เพียงใด					
8. ประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์เพียงใด					

ส่วนที่ 3 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์

1. สถานีตำรวจของท่านมีการจัดตั้งชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ จำนวน..... ชุด ๆ ละ..... คน
 - 1) หัวหน้าชุด (ยศ ชื่อ ชื่อสกุล) ตำแหน่ง.....
 - 2) รองหัวหน้าชุด(ยศ ชื่อ ชื่อสกุล) ตำแหน่ง.....
2. งบประมาณในการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558 หน่วยงานของท่านได้รับโอนแล้วหรือไม่
 ยังไม่ได้รับโอน ได้รับโอนแล้วครบถ้วน ได้รับโอนบางส่วนแล้ว จำนวน
- หมายเหตุ - ผกก.เป็น หน. เบี้ยเลี้ยง 42,000 บาท/ชุด/สถานี (วันละ 200 บาท/นาย 4 วัน/เดือน 9 เดือน) น้ำมันเชื้อเพลิง 12,600 บาท
- สวญ. เป็น หน. เบี้ยเลี้ยง 33,600 บาท/ชุด/สถานี (วันละ 200 บาท/นาย 4 วัน/เดือน 9 เดือน)น้ำมันเชื้อเพลิง 12,600 บาท
- สว. เป็น หน. เบี้ยเลี้ยง 25,200 บาท/ชุด/สถานี (วันละ 200 บาท/นาย 4 วัน/เดือน 9 เดือน) น้ำมันเชื้อเพลิง 12,600 บาท
3. หมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมายที่ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ในปี งบประมาณ พ.ศ.2558 มีหมู่บ้าน/ชุมชนใดบ้าง และได้เข้าไปปฏิบัติงานหรือไม่
 - 1) หมู่บ้าน/ชุมชน..... ต. ปฏิบัติงาน ยังไม่ได้เข้าปฏิบัติงาน
 - 2) หมู่บ้าน/ชุมชน..... ต. ปฏิบัติงาน ยังไม่ได้เข้าปฏิบัติงาน
 - 3) หมู่บ้าน/ชุมชน..... ต. ปฏิบัติงาน ยังไม่ได้เข้าปฏิบัติงาน
 - 4) หมู่บ้าน/ชุมชน..... ต. ปฏิบัติงาน ยังไม่ได้เข้าปฏิบัติงาน
 - 5) หมู่บ้าน/ชุมชน..... ต. ปฏิบัติงาน ยังไม่ได้เข้าปฏิบัติงาน
4. ได้ทำโครงการและกิจกรรมใดบ้างในหมู่บ้านเป้าหมาย
 - 1)
 - 2)
 - 3)
 - 4)
5. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์
.....
.....
.....
6. ข้อเสนอแนะในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจ
.....
.....
.....
7. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์
.....
.....
.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามโครงการประเมินผลการปฏิบัติงานชุมชน
และมวลชนสัมพันธ์ ปี ๒๕๕๘ (สำหรับประชาชน)

สน./สภ. บก./ภ.จว.ภ./บช.....

แบบสอบถามเกี่ยวกับงานชุมชนสัมพันธ์

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่ระบุ

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

- 1. เพศ 1) ชาย 2) หญิง
- 2. อายุ ปี
- 3. การศึกษาสูงสุด 1) ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น 2) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. 3) .ปวส./ อนุปริญญาตรี 4) ปริญญาตรี 5) สูงกว่าปริญญาตรี 6) อื่นๆ
- 4. สถานภาพทางครอบครัว 1) โสด 2) สมรส 3) หย่า/หม้าย
- 5. อาชีพ 1) รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ 2) ลูกจ้างเอกชน 3) ค้าขาย 4) รับจ้าง 5) เกษตรกร/ประมง 6) นักเรียน/นักศึกษา 7) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ส่วนที่ 2 คำถามและระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์

คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ท่านพบเห็นตำรวจชุมชนสัมพันธ์เข้ามาพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนของท่านมากน้อยแค่ไหน					
2. ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ได้เข้ามาสอบถามปัญหาเกี่ยวกับความสงบสุขของหมู่บ้าน/ชุมชนของท่านมากน้อยแค่ไหน					
3. ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ได้ประชุมปรึกษามหาหมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อช่วยกันแสดงความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน/หมู่บ้าน ของท่านมากน้อยแค่ไหน					
4. ปัญหาอาชญากรรมและปัญหาความไม่สงบสุขของชุมชน/หมู่บ้าน ได้รับการแก้ไขมากน้อยแค่ไหน					
5. ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมจากตำรวจชุมชนสัมพันธ์มากน้อยแค่ไหน					
6. กิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ที่ตำรวจจัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่ดี มีประโยชน์ต่อชุมชนมากน้อยแค่ไหน					

ส่วนที่ 3 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับงานชุมชนสัมพันธ์ (โปรดกรอกข้อความที่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง)

- 7. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจชุมชนสัมพันธ์
-
-
-
-
-

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

